

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ ลูกไม้มวยไทย ”

THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM

“ LUKMAI MUAYTHAI ”

นายเลอตันต์ กลิ่นหอม

Mr. LERSON KLINHOM

๖๕๗.

๑๕๖๖.๗

๑๗/๗/๕๙

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน,เดือน,ปี.....

71469

- 9 พ.ค. 2550

b. 11745010
i.

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาเทคโนโลยีศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ ลูกไม้มวยไทย ”
THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM
“ LUKMAI MUAYTHAI ”

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ วันที่ ๑๕ ธ.ค.
(อาจารย์กิตติ ธรรมณี)
หัวหน้าภาควิชา วันที่ ๕ ธ.ค. ๕๕
(อาจารย์รัชศักดิ์ รักใหม่)

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ ลูกไม้มวยไทย ”

THE DIRECTING OF DOCUMENTARY FILM

“ LUKMAI MUAYTHAI ”

ชื่อ นายเลอตันต์ กลิ่นหอม

สาขาวิชา ภาพยนตร์และวีดิโอ

ภาควิชา นิเทศศิลป์

คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2548

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์กิตติ ศรีมณี

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์สารคดี เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของภาพยนตร์ โดยใช้ศาสตร์ของภาพยนตร์มานำเสนอเรื่องราวที่เป็นจริง อย่างมีสาระควบคู่กับความบันเทิง ภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย ต้องการนำเสนอเรื่องราวของเด็กจำนวนหนึ่งที่ค้นชีวิตวัยเด็กของตนเข้ามาเป็นนักมวยอยู่ในค่ายมวย ภายใต้กฎ ระเบียบวินัย และข้อบังคับที่เข้มงวด ที่เด็กจำนวนนี้ต้องฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งกายและจิตใจ เพื่อให้ได้มาซึ่งอาชีพนักมวยไทย เพื่อเป็นอาชีพในการทำมาหากินต่อไปในวันข้างหน้า โดยสารคดีดังกล่าวใช้รูปแบบของสารคดีที่จะนิยมนำเสนอ เพื่อให้เห็นถึงสภาพชีวิตจริง ๆ ของเด็กที่อยู่ในค่ายมวยว่าเกิดวิถีชีวิตเช่นไรบ้างกับเด็กจำนวนนี้

บทนำ

หัวข้อโครงการ

โครงการการกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ลูกไม้มวยไทย”

ความเป็นมาของโครงการ

ภาพยนตร์สารคดี สามารถนำเสนอข้อเท็จจริงต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

อาชีพนักมวยเด็กถือว่าเป็นอาชีพหนึ่งที่เรควรหันมาใส่ใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ และจะเป็นอนาคตของประเทศชาติต่อไป กีฬามวยไทยนั้นมีทั้งด้านดี ซึ่งก็คืออาชีพในวันข้างหน้า และด้านเสียนั่นคือ คุณภาพชีวิต การใช้ชีวิตอยู่ในค่ายมวยนั้นมีวิถีชีวิตอีกวิถีชีวิตหนึ่ง ที่แตกต่างออกไปจากเด็กต่างๆ ในวัยวัยเดียวกันที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แต่คนละสถานะกัน การเอาตัวรอดในสังคมเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ที่แต่ละคนล้วนมีลักษณะแตกต่างกันไป เด็กจำนวนหนึ่งที่เลือกฝากอนาคตไว้กับอาชีพนักมวยต้องแลกมาด้วยความอดทน ความรุนแรง ผลกระทบในหลายๆ ด้าน กับ ความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต ทั้งหมดล้วนก่อให้เกิดเรื่องราวที่คนในสังคมควรคำนึงถึง การใช้ภาพยนตร์สารคดีเป็นสื่อเพื่อบอกเรื่องราวเหล่านี้ นั่นคือหนทางที่ชัดเจน ที่จะบอกให้สังคมรับรู้วิถีชีวิตหนึ่งที่เกิดขึ้นกับเด็ก

ในการหาข้อมูลและลงไปสำรวจภาคสนามจากค่ายมวยต่างๆ นั้นพบว่ามีหลายเหตุผลที่ทำให้เกิดนักมวยเด็ก มีทั้งผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้านอาชีพนักมวยกับวัยเด็ก ฝ่ายสนับสนุนอ้างว่า การสร้างนักมวยให้เป็นชอคฝีมือในวันข้างหน้าต้องเริ่มปลูกฝังและเริ่มเข้าค่ายซ้อมตั้งแต่วัยเด็ก ส่วนฝ่ายที่ต่อต้านยกเหตุผลเรื่องผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจมาเป็นข้อโต้แย้งให้ยกเลิกนักมวยเด็ก เหตุผลของทั้งสองฝั่งเมื่อวิเคราะห์แล้วสรุปได้ว่าเรื่องราวทั้งหมดในค่ายมวยที่จะเกิดขึ้นในภาพยนตร์สารคดีนั้น ควรมาจากความเป็นจริงที่ได้เข้าไปสัมผัสและเข้าไปคลุกคลีกับตัวนักมวยเด็กเอง การละเมิดสิทธิจากผู้ใหญ่ต่อตัวเด็กคือปัญหาที่ให้เห็นและได้หยิบยกมาเป็นประเด็นสำคัญในการนำเสนอภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้

เด็กจำนวนหนึ่งที่อยู่ในวัยกำลังเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา เมื่อเข้าไปในค่ายมวยนั้น นอกจากจะต้องฝึกฝนอย่างหนักในแต่ละวันจนเกินความเป็นเด็ก เด็กเหล่านี้ยังขาดช่วงชีวิตในวัยเด็กเพราะการกระทำจากผู้ใหญ่และสุดท้ายผู้ใหญ่ก็แสวงหาผลประโยชน์จากตัว

นักมวยเด็กในการขึ้นชกมวยแต่ละครั้ง โดยที่เด็กเหล่านี้ไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องหรือแสวงหาความเป็นเด็กจากชีวิตในค่ายมวยเลย แต่สุดท้ายสิ่งที่เด็กได้มาในวันข้างหน้านั่นคือ อาชีพ และจะเป็นจุดจบในการทำมาหากินเพื่อสร้างครอบครัวในวันข้างหน้า

การนำเสนอเรื่องราวดังกล่าว ด้วยวิธีการของภาพยนตร์สารคดี เลือกที่จะนำเสนอเรื่องราวจากสถานที่จริงและเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงกับเด็กเหล่านี้ โดยอยู่ในฐานะผู้สังเกตการณ์คนหนึ่ง ที่มองชีวิตของนักมวยเด็กที่อนาคตข้างหน้าอยากเป็นนักมวยไทยอาชีพ เมื่อเข้ามาฝึกมวยในค่ายมวยต้องตกเป็นเครื่องมือในการหาเงินของวงการมวยและวงการพนันจากผู้ใหญ่ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่เราสามารถมองเห็นได้เมื่อใช้ชีวิตเข้าไปสัมผัสกับมันจริงๆ

คำจำกัดความโครงการ

การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ลูกไม้มวยไทย”

ขอบเขตของโครงการ

1. บทภาพยนตร์สารคดี พร้อมสำหรับการถ่ายทำ
2. ภาพยนตร์สารคดี ระบบ Digital Video ความยาวประมาณ 15 นาที

เป้าหมายหลักของโครงการ

สามารถผลิตภาพยนตร์สารคดี และมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของเด็กที่ใช้ชีวิตอยู่ในค่ายมวย การนำเสนอเรื่องราวชีวิตของนักมวยเด็กที่เกิดขึ้นในค่ายมวย ต้องใช้ข้อมูลมากพอในการเสนอประเด็นของเรื่อง และใช้วิธีการนำเสนอที่เป็นข้อเท็จจริงล้วนๆ ภาพยนตร์สารคดีจึงเป็นวิธีที่จะนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ได้ดีที่สุด ซึ่งในสังคมปัจจุบันการให้ความสำคัญกับวัยเด็กนั้นน้อยลง ถูกมองข้ามจนเกิดปัญหาและผลกระทบที่ตามมาต่ออนาคตของเด็กเหล่านี้ การผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของคนในสังคมให้หันมาสนใจเด็กจำนวนนี้

แนวทางบรรลุเป้าหมาย

Pre - Production

- ศึกษาข้อมูลลักษณะและความหมายของภาพยนตร์สารคดี จากหนังสืออ้างอิงและภาพยนตร์สารคดี และนำมาเปรียบเทียบและปรับใช้กับวิธีการเล่าเรื่องของสารคดีที่จะทำ

ค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หาข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของนักมวยเด็กในค่ายมวยจากเอกสารและการสัมภาษณ์จากผู้ฝึกสอน และ นักมวยเด็ก

- นำข้อมูลที่ได้มาสร้างโครงเรื่องและวางตัวละครที่ต้องการบอกเรื่องราวต่างๆ
- หาข้อมูลเพิ่มเติมและสรุปข้อมูลและเขียนให้เป็นบทภาพยนตร์เพื่อการถ่ายทำ
- ทำการหาสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์
- กระบวนการคัดเลือกตัวละครที่ต้องการถ่ายทำ
- ติดต่อขออนุญาตเกี่ยวกับสถานที่ถ่ายทำ
- วางแผนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ งานด้านภาพ เอกสารแผนงานต่างๆที่

เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการถ่ายทำและหลังการถ่ายทำ

Production

- ถ่ายทำภาพยนตร์ตามแผนงานที่วางไว้

Post - Production

- ตัดต่อRough Cut / Fine Cut
- ภาพยนตร์ขนาดสั้น 1 เรื่อง พร้อมส่งในระบบดิจิทัล

แหล่งข้อมูล

เอกสาร

- หนังสือ “ ภาพยนตร์สารคดี ” โดย บรรจง โกศัลวัฒน์
- หนังสือ “ กว่าจะเป็นสารคดี ” โดย วีรภาพ โลหิตกุล
- หนังสือ “ จิตวิทยาเด็ก ” โดย สุรางค์ จันทร์เอม
- หนังสือ “ พฤติกรรมวัยเด็ก ” สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

- นิตยสาร “เนชั่นแนลจีโอกราฟฟิก” ฉบับที่ 41 ธันวาคม 2547
- นิตยสาร “ สารคดี ” ฉบับที่ 155 และ 172

สถานที่จริง

- ค่ายมวยย่านรามอินทรา , พระราม 3 , ร่มเกล้า
- สัมภาษณ์เจ้าของค่ายมวย ผู้ฝึกสอน และ นักมวยเด็ก เกี่ยวกับวิถีชีวิตของ

นักมวยเด็กในแต่ละช่วงเวลา

กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณทุกๆสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี
ขอบคุณอาจารย์กิตติ ศรีมณี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งคอยให้คำแนะนำจนกระทั่งได้แนวทาง
ที่ชัดเจน ในการทำงานแต่ละขั้นตอน
คณะกรรมการศิลปนิพนธ์ทุกท่าน ที่แนะนำความเป็นเหตุเป็นผลของศิลปนิพนธ์นี้
เจ้าของค่ายมวย ผู้ฝึกสอนมวย นักมวยเด็กทุกคน และทุกๆคนที่อยู่ในวงการมวยไทย
ขอบคุณเพื่อนๆทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความร่วมมือในหลายๆด้านจนกระทั่งงาน
เสร็จสมบูรณ์
ขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ช่วยคาดหวังความสำเร็จจากการทำศิลปนิพนธ์นี้ จนกระทั่ง
สิ้นสุดการทำศิลปนิพนธ์นี้ ด้วยกำลังใจ และ กำลังทุน

เลอศักดิ์ กลิ่นหอม

28 มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

บทกัศยอ.....	ก
บทนำ.....	ข-ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
คำนำ.....	ฉ

บทที่ 1 ภาพยนตร์สารคดี

1.1 คำจำกัดความของภาพยนตร์สารคดี.....	1
1.2 รูปแบบของภาพยนตร์สารคดี.....	3

บทที่ 2 การกำกับภาพยนตร์สารคดี

2.1 หลักการผลิตภาพยนตร์สารคดี.....	7
2.1 หลักการผลิตภาพยนตร์สารคดี.....	8
2.3 หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์.....	9

บทที่ 3 ข้อมูลการทำภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวทยไทย

3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของวัยเด็ก.....	12
3.2 ค่ายมวทยเด็ก.....	13
3.3 นักมวทยเด็ก.....	15
3.4 นักมวทยเด็กกับการถูกละเมิดสิทธิ.....	17

บทที่ 4 ขั้นตอนการทำภาพยนตร์สารคดี

4.1 การเตรียมการเขียนบทภาพยนตร์.....	22
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
4.3 ขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์.....	27

บทที่ 5 ขั้นตอนการถ่ายทำ

5.1 ขั้นตอนเตรียมการถ่ายทำ.....	41
---------------------------------	----

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ขั้นตอนการถ่ายทำ.....	46
5.3 แผนการทำงานการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี.....	49
 บทที่ 6 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ	
6.1 ประเภทของการตัดต่อ.....	51
6.2 ตัวอย่างภาพยนตร์จากการตัดต่ออย่างหยาบ.....	53
6.3 เทคนิคในการลำดับภาพ.....	56
6.4 เสียงประกอบภาพยนตร์สารคดี.....	57
6.5 ตัวอย่างภาพยนตร์ที่ตัดต่อเสร็จสมบูรณ์.....	58
 บทที่ 7 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ	
7.1 สรุปปัญหาในการทำโครงการ.....	62
7.2 ประเมินผลงาน.....	64
7.3 ข้อเสนอแนะ.....	65
7.4 ภาพเบื้องหลังการทำงาน.....	66
7.5 ตารางการทำงาน.....	68
7.6 ตัวอย่าง Breakdown sheet.....	69
7.7 งบประมาณการถ่ายทำ.....	71
 บรรณานุกรม.....	 72
 ประวัติผู้เขียน.....	 73

บทที่ 1 ภาพยนตร์สารคดี

1.1 คำจำกัดความของภาพยนตร์สารคดี

คำว่า “สารคดี”¹ (Documentary) ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกในการอธิบายภาพยนตร์เรื่อง “โมอานา” (Moana) ซึ่งเป็นผลงานการสร้างภาพยนตร์เรื่องที่สองของ โรเบิร์ต ฟลาเฮอร์ตี (Robert Flaherty) ในปี 1926 โดย จอห์น เกรียสัน (John Grieson) นักวิชาการชาวอังกฤษ ผู้เขียน ทฤษฎี และบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่สำคัญผู้หนึ่งในช่วงต่อมาเกรียสันได้เน้นและเลือกใช้คำว่า สารคดี เพื่ออธิบายถึงลักษณะ และประเภทของ ภาพยนตร์ที่มีการวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าในทางสังคมและการเมืองตลอดมา

มีผู้ให้คำจำกัดความ เกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดี ดังนี้

จอห์น เกรียสัน ได้จำกัดความไว้ว่า เป็นการสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดมาจากความเป็นจริง (Creative treatment of actuality) เกรียสันต้องการอธิบายว่าภาพยนตร์สารคดีนั้น ควรจะเป็นเรื่องที่ผูกพันกับเหตุการณ์และบุคคลจริงโดยไม่มีการแสดง นอกจากนั้น ภาพยนตร์สารคดีจะต้องเป็นผลงานที่มีลักษณะสร้างสรรค์เช่นเดียวกับศิลปะแขนงอื่น ๆ อีกด้วย ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวที่สร้างจากความเป็นจริงในเชิงสร้างสรรค์ไม่ใช่เป็นการลอกเลียนแบบจากความเป็นจริงโดยไม่มีการตกแต่ง

ริชาร์ด เอ็ม บาร์แซม (Richard M. Barsam) ภาพยนตร์สารคดีเป็นคำที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และถูกนำมาใช้อย่างผิด ๆ บาร์แซมได้เคยเขียนไว้ในหนังสือ “Nonfiction Film” ดังนี้ “ภาพยนตร์สารคดีทั้งหมดถือได้ว่าเป็นภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องจริง แต่ไม่ใช่ว่าภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นจากเรื่องจริงทั้งหมดจะเป็นภาพยนตร์สารคดี

พอล โรธ่า (Paul Rotha) นักเขียน นักวิชาการ และนักสร้างภาพยนตร์ซึ่งได้ทำงานกับเกรียสัน ในการบุกเบิกและพัฒนาภาพยนตร์สารคดีของอังกฤษตลอดมา ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ “ภาพยนตร์สารคดีคือเรื่องราวของความจริงจากเหตุการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งแสดงออกในลักษณะที่เกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กับสังคมมนุษย์

¹

บรรจง โกศกัณฐ์, ภาพยนตร์สารคดี (กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 3-26
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิลลาร์ด แวนไดค์ (Willard Van Dyke) ผู้สร้างภาพยนตร์ชาวอเมริกัน ซึ่งได้บุกเบิกงานสร้างภาพยนตร์สารคดีในยุคเริ่มต้น และเป็นผู้อำนวยการหน่วยภาพยนตร์ในพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ใหม่ที่กรุงนิวยอร์ก ได้ให้คำจำกัดความของภาพยนตร์สารคดีไว้ว่า “เป็นภาพยนตร์ซึ่งตามปกติ ไม่ใช่ภาพยนตร์ที่สร้างจากเรื่องแต่ง จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความขัดแย้ง และเรื่องราวดังกล่าวจะต้องให้ผลทางความคิด ทางอารมณ์ และเศรษฐกิจ” ในความคิดแวนไดค์นั้น ภาพยนตร์สารคดีควรมีรูปแบบของการโฆษณาชวนเชื่อผสมอยู่ ภาพยนตร์ควรที่จะสามารถโน้มน้าวความคิดของผู้ชมได้ ซึ่งถ้าภาพยนตร์ไม่พูดถึงปัญหา หรือความขัดแย้ง ภาพยนตร์นั้นจะไม่ให้ผลทางความคิดและไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแสดงออกทางความคิดที่ดีพอ เพราะไม่มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ชมภาพยนตร์ได้

เรมอนด์ สปอตติสวู้ด (Raymond Spottiswood) นักวิชาการและผู้เขียนทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์เกี่ยวกับภาพยนตร์ ที่สามารถถ่ายทอดการแสดงจากชีวิตจริง ซึ่งมนุษย์มีความสัมพันธ์ต่อกับองค์กรต่าง ๆ ของชีวิตและสังคม เรื่องราวดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับปัญหาทางเศรษฐกิจทางสังคมและทางการเมือง เทคนิคการสร้างภาพยนตร์นั้นเป็นเพียงรูปแบบ ส่วนประกอบของเนื้อหาหรือเรื่องราวที่นำมาสร้างเท่านั้น” จะเห็นได้ว่าความคิดของสปอตติสวู้ด เน้นที่คุณค่าของเรื่องราวและเนื้อหาในภาพยนตร์ ซึ่งเป็นความคิดที่ใกล้เคียงกับความคิดของเกรียสัน

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ภาพยนตร์แห่งอเมริกา ก็ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ “ภาพยนตร์สารคดี หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สังคม วิทยาศาสตร์ หรือเศรษฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการบันทึกภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือการสร้างตกแต่งขึ้นใหม่ แต่เนื้อหาของการแสดงออกนั้นเน้นหนักในเรื่องข้อเท็จจริงมากกว่าความบันเทิงทั้งนี้ ไม่รวมถึงภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นสำหรับการสอนเพียงอย่างเดียว” การแสดงขึ้นมาใหม่ตามภาษาของภาพยนตร์สารคดีนั้น จะมีความหมายแต่เพียงว่าเป็นการแสดงสำหรับให้กล้องบันทึกภาพอีกครั้งหนึ่งตามลักษณะความเป็นจริงที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้วในชีวิตจริง

1.2 รูปแบบของภาพยนตร์สารคดี

ภาพยนตร์สารคตินั้น สามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 4 ประเภทด้วยกัน ในแต่ละประเภทมีหลักการและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป หากแต่ยึดถือหลักความเป็นจริงของเหตุการณ์และสถานที่ที่เป็นพื้นฐานเหมือนกันหมด

1.2.1. ภาพยนตร์สารคดีแบบธรรมชาตินิยม (Naturalist Tradition)

ภาพยนตร์สารคดีแบบธรรมชาตินิยมนั้น ยึดถือการถ่ายทอดจากชีวิตจริง และจากความเป็นอยู่ตามสภาพสิ่งแวดล้อมธรรมดาทั่วไป ผู้สร้างกลุ่มนี้มีความคิดที่ยึดความจริงทางวัตถุเป็นหลักใหญ่ พวกเขาจะศึกษาถึงสภาพแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ และบุคลิกลักษณะของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อนำมาช่วยขยายความคิดของตนเอง บางครั้งก็อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่อยู่โดยรอบ บางครั้งผู้สร้างก็แต่งเสียงขึ้นเอง แล้วนำไปผสมผสานให้เข้ากับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีอยู่โดยรอบในฉากนั้น

จากภาพยนตร์เรื่อง “โมอานา” (Moana) ของฟลาเซอร์ดี เขาได้แสดงหลักการทำงานของเขาออกมาอย่างเด่นชัด ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้ คือ

หลักการขั้นพื้นฐานของเขา คือ จะต้องนำเสนอเรื่องราวจากสถานที่จริง และเรื่องราวเหล่านั้นควรเป็นเรื่องที่ผูกพันและมีความสำคัญต่อสถานที่นั้น ๆ แม้จะมีการแสดง แด่บทภาพยนตร์และการแสดงและตัวละครนั้นก็จะเป็นเรื่องราวของชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นได้ทุกเมื่อเชื่อวัน ปัญหาที่จะหยิบยกขึ้นมาพูดถึงนั้นจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิตรอด ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ที่ทำให้พวกเขาวงศ์เมืองเหล่านั้นมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์”

จากหลักการของฟลาเซอร์ดี พอจะแบ่งแยกออกเป็นสองประเด็นคือ
ประการแรก เรื่องราวจากชีวิตจริง ควรได้รับความประทับใจจากชีวิตจริง และเรื่องราวจริงตามของเดิมโดยตรง

ประการที่สอง การใช้เรื่องราวของชีวิต มาสร้างขึ้นเป็นภาพยนตร์นั้น ก็คือการบันทึกภาพจากชีวิตและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยการเลือกเฟ้นและหยิบยกเอาแต่ภาพภายนอกที่มองเห็น เหตุนี้ภาพยนตร์จึงเป็นการแปลความหมายให้แก่ผู้ชม การแสดงและการละครที่ปรากฏในภาพยนตร์ จึงเป็นการแสดงและตัวละครจากชีวิตจริง ที่ถูกแปลความหมายขึ้นมาแล้วครั้งหนึ่ง ไม่ใช่การบันทึกภาพแบบการพรรณนาแต่เพียงอย่างเดียว

ลักษณะพิเศษของ ภาพยนตร์สารคดีแบบธรรมชาตินิยม คือ การมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสำนักทางความคิดของพวก โรแมนติคนิยม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ภาพยนตร์ในการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทาง การบันทึกภาพเป็นแบบพรรณนาเหตุการณ์จากสถานที่ต่างๆ อีก

ประการหนึ่ง คือ ภาพยนตร์แบบธรรมชาตินิยม ใช้วิธีการสังเกตและเฝ้าดูตัวบุคคลเหตุการณ์ และสถานที่เสียก่อน แล้วจึงถ่ายทอดโดยผ่านกล้องถ่ายภาพยนตร์

1.2.2. ภาพยนตร์สารคดีประเภทข่าว (The News – Reel Tradition)

ภาพยนตร์ข่าวทั่วไป มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับภาพยนตร์สารคดี หากแต่ภาพยนตร์ข่าวยึดถือสาระความเป็นจริงจากวัตถุดิบ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วรายงานในเชิงพรรณนาโวหาร โดยเรียบเรียงความสำคัญและประเด็นของเหตุการณ์นั้นๆ จำแนกออกมาอย่างเด่นชัดและตรงไปตรงมาอย่างสั้นๆ ใ้ใจความ และรวดเร็ว

ส่วนภาพยนตร์สารคดี จะเป็นการหยิบยกเรื่องราวความเป็นจริงขึ้นมาดัดแปลงให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีจึงต้องใช้เวลาเพื่อคิดค้น และเลือกเฟ้น หรือถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ต้องการนั้นให้ปรากฏชัดออกมา

เนื้อหาสาระของเหตุการณ์ในภาพยนตร์ข่าวส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องที่น่าสนใจอยู่แล้วในตัวของมันเอง การสร้างงานภาพยนตร์ประเภทข่าวนั้น ผู้บันทึกภาพและผู้ตัดต่อจะต้องยึดถือการรายงานเหตุการณ์ตามความจริงที่เกิดขึ้นเป็นหลักใหญ่ ไม่ควรมีการตกแต่งสร้างสรรค์ใดๆ ปะปนลงไป และเพราะเหตุที่ภาพยนตร์ข่าวเป็นการบันทึกภาพจากสถานที่จริง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการเลือกเฟ้นข้อเท็จจริงสำหรับการนำเสนอ รวมทั้งมีการตัดต่อเข้าประกอบด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาพยนตร์ข่าวเป็นประเภทหนึ่งของภาพยนตร์สารคดี เนื่องจากหลักการทำงานมีลักษณะคล้ายคลึงกับการสร้างภาพยนตร์สารคตินั่นเอง

คุณสมบัติและพื้นฐานของภาพยนตร์ข่าวและภาพยนตร์สารคดี คือ ใช้หลักการของการสังเกตการณ์ และบันทึกภาพขึ้นจากเรื่องจริง เหตุการณ์จริง แล้วนำมาผสมผสานกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2.3. ภาพยนตร์สารคดีแบบโฆษณาชวนเชื่อ (The Propaganda Tradition)

การสร้างภาพยนตร์ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเพื่อแสดงออกทางศิลปะหรือเพื่อความบันเทิงก็ตาม ต่างผลิตขึ้นบนพื้นฐานอันเดียวกันคือ มีรูปแบบที่มีลักษณะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์เหล่านี้สามารถจัดทำพิมพ์ขึ้นได้หลายร้อยรูปแบบสำหรับผู้ชมหลายประเภท ความเป็นสิ่งพิมพ์ของภาพยนตร์นี้เองทำให้เข้าถึงประชาชนได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการศึกษา ปัจจุบันนี้ถือกันว่าการศึกษามีความสำคัญมากที่สุด ชาวชนมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเที่ยงตรง ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่เหล่านี้ทำให้มีการนำวิธีการสื่อสารประเภทสิ่งพิมพ์มาใช้กันมากยิ่งขึ้น ในรูปแบบต่างๆ กันหลายรูปแบบ จาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เองที่การโฆษณาชวนเชื่อได้ถือกำเนิดขึ้นมา และเมื่อพิจารณาถึงวิวัฒนาการของภาพยนตร์สารคดีแล้ว อาจพบว่าภาพยนตร์ได้ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความเข้าใจและการโฆษณาชวนเชื่อโดยเฉพาะ ได้กลายมาเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองอย่างได้ผล

ผลงานการสร้างภาพยนตร์ของโซเวียต ส่วนใหญ่หยิบยกเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ และจากเหตุการณ์จากชีวิตจริง มาผสมผสานกับอุดมการณ์ของการโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับความคิดทางการเมืองและระบบสังคมของพวกเขา และยังมีอีกหลายประเทศที่ใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ เช่น พรรคนาซีของเยอรมัน และพวกฟาสซิสของอิตาลี เป็นต้น

1.2.4. ภาพยนตร์สารคดีแบบสังคมนิยม (The Realist Tradition)

แนวความคิดของพวกสังคมนิยมคือ การยึดถือหลักความเป็นจริงทางวัตถุ โคร่งเรื่องนั้นสร้างขึ้นจากความเป็นจริงที่มีปรากฏอยู่โดยรอบ ผู้สร้างภาพยนตร์กลุ่มแรกที่มีแนวความคิดแบบสังคมนิยมนั้น ได้ถือกำเนิดขึ้นในเมืองหลวงของยุโรปตะวันตก โดยได้อิทธิพลจากกลุ่มศิลปินซึ่งเป็นผู้ทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะแนวใหม่ กลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์เหล่านี้หลงใหลต่อเทคนิคและวิธีการใช้ภาพพลิกแพลงพิเศษต่างๆ ที่สามารถสร้างขึ้นได้จากกล้องถ่ายภาพยนตร์ พวกเขาได้หยิบยกความเป็นจริงจากชีวิตที่มองเห็นกันอยู่ บวกกับความประทับใจที่ได้จากการเป็นผู้สังเกตการณ์ แล้วถ่ายทอดภาพเหล่านั้นออกเป็นภาพยนตร์ ผลงานของผู้สร้างภาพยนตร์กลุ่มนี้จึงมีลักษณะเป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อศิลปะ โดยแท้จริง มิได้มีอุดมการณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใดๆ ของส่วนรวม แม้ว่าผลงานของพวกเขาจะมีเนื้อหาสาระ และสะท้อนสภาพของสังคม ในยุคสมัยของพวกเขาได้เป็นอย่างดีก็ตาม

ภาพยนตร์แบบสังคมนิยมนี้ จะมีรูปแบบ และแนวความคิดที่ตรงกันข้ามกับงานของฟลาเฮอร์ตี้โดยสิ้นเชิง ฟลาเฮอร์ตี้ หลงใหลกับความงามตามธรรมชาติในดินแดนที่ห่างไกลจากความเจริญ ประทับใจกับชีวิตมนุษย์ที่ต้องต่อสู้กับธรรมชาติ แต่ภาพยนตร์แบบสังคมนิยมจะเป็นเรื่องราวของมนุษย์ที่ต้องต่อสู้กับชนชั้นทางชน และความวุ่นวายกับชนของชีวิตในเมืองหลวงแทน

ในภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย นั้นได้ยึดถือแนวความคิดหลักของการสร้างภาพยนตร์แบบสังคมนิยม โดยยึดถือหลักความเป็นจริงทางวัตถุ และสร้างจากเรื่องจริงที่มีปรากฏอยู่ให้เห็นในสังคม

กลุ่มนักมวยเด็กกลุ่มหนึ่งที่ต้องต่อสู้ชีวิตกับค่ายมวย ที่มีทั้งกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เข้มงวด ตลอดจนบางครั้งอาจจะถูกละเมิดสิทธิในช่วงชีวิตของวัยคน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ใกล้ชิดตัว มองเห็นกันอยู่ในสังคม โครงเรื่องของสารคดีเรื่องนี้ปรากฏขึ้นจริงในสังคมมวยไทย โดยที่การ นำเสนอนั้นเป็นการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับผู้ชม ผ่านการเป็นผู้สังเกตการณ์แล้วถ่ายทอดภาพ เหล่านั้นออกมาเป็นภาพยนตร์ การละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นกับเด็กในค่ายมวย คือปัญหาที่รุนแรงใน การนำเสนอของภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งตรงกับรูปแบบของภาพยนตร์สารคดีแนวสังคมนิยมที่ต้องมี ความขัดแย้ง หรือปัญหาที่รุนแรง และต่างกับภาพยนตร์สารคดีแนวธรรมชาตินิยมที่สะท้อนสภาพ ทั่ว ๆ ไปและมีความขัดแย้งในตัวของมันเอง

ภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย ได้สะท้อนสภาพสังคมในยุคปัจจุบันที่มี การเรียกร้องสิทธิความเป็นเด็กจากสถาบันต่าง ๆ หลายแห่ง แต่เกิดการเพิกเฉยและละเลยต่อ กฎหมายที่กำหนด และยังส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็กที่เราเห็น ได้ชัดจากหลากหลายอาชีพ เช่น การให้เด็กฝึกซ้อมมวยตั้งแต่ยังเด็ก การฝึกซ้อมฟุตบอล การฝึกซ้อมในกีฬาหลาย ๆ อย่าง เพื่อเป็นนักกีฬาที่เก่งในวันข้างหน้า ตลอดจนไปถึงการหาผลประโยชน์จากตัวเด็กด้วยการใช้ แรงงาน หรือ บังคับขู่เข็ญในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมายังเป็นปัญหาที่มีให้เห็นกัน เกือบกลาดในปัจจุบัน การถ่ายทอดออกมาเป็นภาพยนตร์สารคดีแนวสังคมนิยมสามารถนำเสนอ เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ที่สะท้อนสังคมปัจจุบัน และใช้การตัดต่อที่กระชับ รวดเร็ว เหมาะกับสังคม เมือง ในการเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ ที่นำเสนอขึ้นมาใหม่ เพื่อสร้างความบันเทิงควบคู่ไปกับ ความรู้ที่คนดูจะได้รับ

บทที่ 2

การกำกับภาพยนตร์สารคดี

2.1 หลักการผลิตภาพยนตร์สารคดี²

ภาพยนตร์สารคดีที่จัดอยู่ในชั้นดีในปัจจุบันยังคงนิยมถ่ายทำด้วยฟิล์มเพราะให้คุณภาพที่ดีกว่าวีดิทัศน์ แต่ก็มีความซับซ้อนและราคาสูงกว่า การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีในลักษณะสมัครเล่นจำนวนไม่น้อยจึงมักถ่ายเป็นวีดิทัศน์ การสร้างภาพยนตร์สารคดีก็ทำกันอย่างง่าย ๆ ใช้คนจำนวนไม่มากนัก แนวคิดของภาพยนตร์นำมาจากความรู้สึกส่วนลึกที่ผู้สร้างได้ประสบมา การถ่ายทำมักเป็นไปโดยไม่ให้ผู้อยู่ในเหตุการณ์รู้ตัว การจัดแสงโดยทั่วไปมักมองได้จากตำแหน่งเดียว เพื่อให้ภาพที่ถ่ายจากตำแหน่งอื่นเมื่อนำมาตัดต่อเข้าด้วยกันจะได้ไม่ขัดตา การกำกับจะปล่อยให้แสดงไปตามธรรมชาติ การตัดต่อเป็นไปหลายรอบเพื่อให้มีคุณภาพในการสื่อสาร โดยเฉพาะต้องไม่ให้ภาพและเสียงเด่นกว่าอีกสิ่งหนึ่ง นี่คือการคิดเห็นพื้นๆ ของหลักการถ่ายภาพยนตร์สารคดีอย่างง่าย ๆ ของคนทั่วไป

การผลิตภาพยนตร์สารคดีที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะถ่ายทำ และศิลปะการนำเสนอ โดยทีมงานจะต้องศึกษาค้นคว้าและใช้เทคนิคอันเหมาะสมในการสร้างภาพยนตร์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นกลุ่มผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องเตรียมงานในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเสาะแสวงหาข้อมูล การทำความเข้าใจต่อข้อเท็จจริงอย่างถ่องแท้ เพื่อนำภาพและเสียงที่จัดความสัมพันธ์เสริมสภาวะซึ่งกันและกันมานำเสนอให้ผู้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้อง และชวนต่อความสนใจปรากฏว่าแนวโน้มของหลักการผลิตภาพยนตร์สารคดีในลักษณะหลังนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากภาพยนตร์สารคดีในระยะหลังมีคุณภาพดีขึ้นกว่าสมัยแรกๆ อย่างเห็นได้ชัด

การผลิตภาพยนตร์สารคดีในปัจจุบันมิได้ปรากฏให้เห็นเด่นชัดจนเด่นชัดว่ามีลักษณะหรือการเป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะ หากแต่ได้ผสมผสานนำเอาข้อดีของแต่ละรูปแบบมาปรับใช้ในการสร้างภาพยนตร์สารคดี โดยผู้สร้างภาพยนตร์เองจะใช้ดุลยพินิจและพิจารณาว่าควรจะให้หน้าหนักสารคดีรูปแบบใดในภาพยนตร์ที่ตนสร้าง จึงจะเหมาะสมกับผู้ดู วัตถุประสงค์การผลิต และความเป็นไปได้ของการผลิต ดังนั้นการพิจารณาว่าภาพยนตร์สารคดีที่ผลิตกันในปัจจุบันมีรูปแบบใด จึงไม่สามารถจำแนกได้ดังภาพยนตร์สารคดีในอดีต

²

พรสิทธิ์ พัฒนธนาบุรุษ, การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง (กรุงเทพมหานคร สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ)

ภาพยนตร์สารคดีที่ผลิตขึ้นโดยหลักการง่ายๆ และ ไม่พิถีพิถัน มักไม่ได้รับความสนใจ และมีอิทธิพลต่อผู้น้อย ส่วนภาพยนตร์สารคดีที่คิโนนั้น ไม่อาจทำในลักษณะที่เรียกว่าสุกเอาเผากิน จึงต้องอาศัยทีมงานที่เต็มไปด้วยความรู้ความสามารถ ทั้งในด้านเนื้อหาสาระของสิ่งที่ถ่ายทำและศิลปะการนำเสนอ ดังนั้นจึงต้องใช้เวลาในการศึกษาตระเตรียมงานและการถ่ายทำค่อนข้างมาก ขณะเดียวกันก็ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงเช่นกัน การผลิตภาพยนตร์สารคดีชั้นดีจึงไม่ค่อยมีมากนัก โดยเฉพาะในหน่วยงานราชการที่ต้องเร่งรัดการผลิต โดยมีงบประมาณจำกัดและผู้บริหารขาดความเข้าใจ ที่มองว่าการผลิตภาพยนตร์สารคดีเป็นเพียงการนำภาพที่เคยถ่ายทำเอาไว้แล้วนั้น (stock shot) มาตัดต่อเข้าด้วยกัน หรือถ่ายบันทึกภาพของสิ่งที่จะนำเสนอในแง่มุมต่างๆ แล้วมาตัดต่อเข้าด้วยกัน จากนั้นก็ใช้การบรรยายเพื่อให้รายละเอียดแก่ผู้ดู ก็เป็นอันว่าได้ภาพยนตร์สารคดีที่เสนอเนื้อหาสาระตามที่ตนกำหนดไว้แล้ว ซึ่งถ้าพิจารณาให้ดีจะพบว่าการดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะทำให้ไม่ชวนแต่การรับรู้ของผู้ดูทั้งในด้านการเสนอเนื้อหาและความงามทางศิลปภาพยนตร์แล้ว ยังเป็นหนทางหนึ่งของการทำลายคุณค่าของภาพยนตร์สารคดีด้วย

การถ่ายทำสารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย กระบวนการผลิตทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เป็นกระบวนการที่ผลิตโดยคน ๆ เดียว เนื่องจากระยะเวลาในการผลิตในขั้นตอนของการค้นคว้าข้อมูลจนถึงขั้นตอนของการถ่ายทำ ต้องใช้ระยะเวลานานในการทำความเข้าใจ ทำความรู้จักให้ถ่องแท้กับสิ่งที่เรากำลังจะทำ จึงจำเป็นต้องทำงาน โดยคน ๆ เดียว เพราะ ไม่มีทีมงานที่สามารถจะอยู่ประจำกับเราได้ตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะฉะนั้นงานสารคดีที่จะออกมา อาจจะมีลักษณะที่คล้ายกับสารคดีทุนต่ำ ที่ไม่มีเวลาในการพิถีพิถันในการถ่ายทำสักเท่าใดนัก

2.2 ผู้กำกับภาพยนตร์

ภาพยนตร์เป็นศาสตร์ที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยรวบรวมเอาศิลปินและบุคลากรหลายๆ แขนงเข้าไว้ด้วยกัน โดยจะต้องจัดให้มีความสมดุลกันและมีความกลมกลืนเป็นเอกภาพ ดังนั้น บุคลากรแต่ละฝ่ายจึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างสรรค์และประสานผลงานเข้าด้วยกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตกลงใจว่าควรจะนำภาพยนตร์ให้ออกมาในรูปแบบใด ตลอดจนพิจารณาว่าควรที่จะมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดเพื่อให้เป็นภาพยนตร์ที่ดีที่สุด บุคคลที่อยู่เบื้องหลังและเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการะอันยิ่งใหญ่นี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการผลิต ภาพยนตร์ก็คือ ผู้กำกับภาพยนตร์

พุดอฟกิน (Podovkin) นักสร้างและนักทฤษฎีภาพยนตร์ชาวโซเวียต ได้ให้ความหมายของผู้กำกับภาพยนตร์ไว้ว่า “ผู้กำกับภาพยนตร์ไม่เพียงแต่มีหน้าที่ในการบันทึกความจริงที่ปรากฏอยู่หน้ากล้องเท่านั้น หากเขายังสามารถสร้างภาพที่เป็นตัวแทนของความจริงเหล่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นมานบนแผ่นฟิล์ม โดยเข้าใจในกรรมวิธีการผลิตเป็นอย่างดี” จึงสามารถกล่าวได้ว่า “ผู้กำกับภาพยนตร์ คือบุคคลที่มีความสำคัญมากที่สุดในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ เขาเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาเนื้อเรื่องให้มีความชัดเจน ให้มีคุณค่าทางศิลปะ และด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ทางภาพยนตร์ ทำให้เขาสามารถผลิตภาพยนตร์ให้ออกมาในรูปแบบตามที่เขานึก”

2.3 หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์

ผู้กำกับต้องควบคุมงานการผลิตภาพยนตร์ นับตั้งแต่งานเตรียมก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ ระหว่างถ่าย และระยะหลังถ่ายทำภาพยนตร์ ในระยะต่างๆ กันนี้ ผู้กำกับภาพยนตร์ไม่เพียงแต่ต้องสร้างศิลปะ หรือควบคุมให้ภาพยนตร์ออกมาให้ดีที่สุดเท่านั้น หากยังต้องเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ซึ่งไม่อาจคาดเดาได้ มาคอยบั่นทอนให้ความตั้งใจเดิมนั้นสูญเสียไป ผู้กำกับภาพยนตร์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความใกล้ชิดและประสานงานกับทุกฝ่ายอย่างจริงจัง ในทุกขั้นตอนของการถ่ายทำภาพยนตร์

ระยะก่อนการถ่ายทำ (pre – production)

ผู้กำกับภาพยนตร์มีหน้าที่โดยย่อ ดังนี้

1. การทำความเข้าใจบทภาพยนตร์สารคดี โดยผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องสามารถกำหนดลงไปได้ว่าเนื้อเรื่อง สารที่ถ่วงแท้คืออะไร อะไรคือแกนของเรื่อง และอะไรคือตอนที่สำคัญที่สุดของเรื่อง พร้อมทั้งสามารถบอกได้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้กำลังนำเสนออะไรแก่ผู้ชม สามารถเข้าใจบทและทำการแยกบท (break down) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะสามารถกำหนดคร่าวๆ เกี่ยวกับระยะเวลาที่จะถ่ายทำ จำนวนฉากที่จะต้องถ่าย ด้วยความจำเป็นที่สารคดีเรื่องนี้ ต้องทำงานโดยคนๆ เดียว จึงทำให้เรื่องบางอย่างไม่สามารถควบคุมได้อย่างที่ตั้งใจเอาไว้ อย่างเช่น เรื่องของการถ่ายภาพ ซึ่งในบางฉากนั้นอาจจะต้องใช้กล้องมากกว่าหนึ่งตัวในการถ่ายทำแต่ไม่สามารถหาทีมงานสำหรับการถ่ายทำได้ การทำงานที่จะมีประสิทธิภาพและเป็นผลดีต่องานที่สุดในสารคดีเรื่องนี้ นั่นคือการควบคุมทิศทางของเรื่องให้มีประเด็นที่ชัดเจนที่สุด ที่กำหนดไว้ตั้งแต่แรกเริ่ม

2. การฝึกซ้อมนักแสดง สารคดีเรื่องนี้คงไม่สามารถฝึกซ้อมนักแสดงได้

เนื่องจากลักษณะของการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ จะเป็นการทำงานระหว่างตัวผู้กำกับ กับ ประเด็นที่ตั้งเป้าเอาไว้มากกว่า การซ้อมนักแสดงจึงเป็นเพียงการทำความเข้าใจกับนักมวยเด็กคนที่เรากำลังจะถ่ายทำมากกว่า ซึ่งอาจจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อทำให้เกิดการไว้นับเชื่อใจ และสามารถทำงานได้ง่ายขึ้นเมื่อถึงขั้นตอนการถ่ายทำ

3. การเลือกพื้นที่งาน และการหาสถานที่ถ่ายทำ โดยคุณเลเรื่องความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง เสื้อผ้า ฉาก และเทคนิคภาพพิเศษต่างๆ ก่อนล่วงหน้า ด้วยการอ่านรายละเอียดจากบทภาพยนตร์

ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องนี้ต้องมีหน้าที่การทำงานในทุก ๆ ตำแหน่ง เริ่มตั้งแต่การสำรวจสถานที่ถ่ายทำในแต่ละฉาก ว่าสามารถเข้าไปถ่ายทำได้ไหม ช่วงไหน เวลาไหนที่แสงจากธรรมชาติเหมาะสมที่สุดสำหรับการถ่ายทำ ส่วนเรื่องการควบคุมเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า หรือเทคนิคพิเศษต่าง ๆ นั้นคงเป็นไปได้ยาก เพราะเป็นการนำเสนอเรื่องจริง ข้อเท็จจริง จึงไม่สามารถเข้าไปทำงานในส่วนนี้ได้

ระหว่างการถ่ายทำ (production)

สิ่งสำคัญที่สุดของผู้กำกับภาพยนตร์ในระหว่างการถ่ายทำคือ จะต้องทำทุกอย่างให้คุณค่าของการเล่าเรื่องออกมาครบสมบูรณ์ที่สุด ทั้งบรรยากาศ ฉาก เสื้อผ้า กล้อง แสงสี นอกจากนี้ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องสนใจต่อการใช้ความต่อเนื่องของภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของนักแสดง การปล่อยจังหวะของการเดินเรื่อง ความฉับพลันในการเล่าเรื่อง การจัดภาพ ฯลฯ ที่จะต้องประสานให้เกิดความสุนทรีย์

สิ่งสำคัญในขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้คือ การถ่ายทำในเชิงผู้สังเกตการณ์ เนื่องจากการทำงานในขั้นตอนนี้ต้องทำงานอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้กำกับและเจ้าของค่ายมวย ซึ่งหากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่องานทั้งระบบ และผู้กำกับต้องเป็นคนถ่ายทำเองเพราะตลอดระยะเวลาการถ่ายทำ คนที่ทำความเข้าใจประเด็นที่กำลังจะถ่ายทำมากที่สุดนั้นก็คือตัวผู้กำกับเอง การถ่ายทำสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา อยู่ที่ดุลพินิจในการตัดสินใจของผู้กำกับ การเลือกที่จะถ่ายทำด้วยตนเองจึงเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการทำงานขั้นตอนนี้

ระยะหลังการถ่ายทำ (post – production)

การควบคุมคุณภาพหลังการถ่ายทำมักอยู่ในห้องแล็บ ห้องตัดต่อ และห้องควบคุมเสียง เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปตามเจตนารมณ์ ก็เป็นเรื่องยากซึ่งผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องเอาใจใส่เช่นกัน ดังนั้น จะเห็นว่าผู้กำกับภาพยนตร์มีเวลาน้อยมากที่จะทำทุกอย่างให้สมบูรณ์ได้ ผู้กำกับภาพยนตร์จึงควรวางแผนไว้ล่วงหน้าในระยะยาว จากเหตุผลที่ต่อเนื่องกันมาของการทำงานเพียงบุคคลคนเดียว จึงทำให้ส่งผลมาถึงขั้นตอนการลำดับภาพ ที่คนถ่ายทำนั้นก็คือตัวผู้กำกับ เป็นคนที่เข้าใจภาพแต่ละภาพที่ถ่ายทำมามากที่สุด ว่ามีความหมายอย่างไร จะสามารถต่อเนื่องกับภาพไหน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากไหนได้อย่างไร เพราะฉะนั้นจึงทำให้ขั้นตอนการลำดับภาพต้องตกเป็นหน้าที่ของผู้กำกับเพียงคนเดียวโดยสิ้นเชิง การเลือกใช้จังหวะในการดำเนินเรื่อง หรือเทคนิคต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่จะส่งผลต่อเรื่องราวในภาพยนตร์ทั้งสิ้น แนวทางการทำงานในขั้นตอนนี้จึงเป็นการคัดค่อที่ไม่ได้อาศัยเทคนิคพิเศษอะไรช่วยส่งเสริมเรื่อง แต่จะใช้ความสมจริงในการเสริมเรื่องราวให้น่าสนใจมากขึ้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดจึงอาจกล่าวในประเด็นที่ว่า หน้าที่ของผู้กำกับภาพยนตร์นั้นคือการทำงานให้ครบตามเป้าหมายที่ตัวเองกำหนดไว้โดยประสานงานกับทุกๆ ฝ่าย

คำว่า “ผู้กำกับภาพยนตร์” มีความหมายอยู่ในตัวของมันเองที่บอกถึงผู้ที่กำหนดทิศทางของภาพยนตร์ ภารกิจแท้จริงของผู้กำกับภาพยนตร์นั้นมีผลโดยตรงต่อผู้ดู จึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะเข้าใจว่าภาพยนตร์เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างสังคมให้ดีขึ้นหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับผู้กำกับภาพยนตร์และความเข้าใจในหน้าที่ของเขานั้นเอง

บทที่ 3

ข้อมูลการทำภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย

3.1 พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจของวัยเด็ก³

3.1.1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย วัยเด็กคือวัยที่มีอายุเริ่มตั้ง 6-12 ปี พัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กประถมหรือเด็กวัยเข้าโรงเรียนหรือเด็กโต อัตราการพัฒนาทางด้านร่างกายช้ากว่าเด็กปฐมวัยและเด็กวัยรุ่น ทั้งในด้านส่วนสูงและน้ำหนัก การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสัดส่วน รูปร่างคล่องแคล่วขึ้น การเคลื่อนไหวมีมากขึ้น สามารถใช้มือแขน ขา ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสดีขึ้นมาก เด็กหญิงจะโตเร็วกว่าเด็กชายในวัยเดียวกันทั้งด้านความสูงและน้ำหนัก จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่นเด็กชายจึงโตทันเด็กหญิง และลำหน้าเด็กหญิง การเติบโตทางร่างกายและการตระหนักถึงบทบาททางเพศจะทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นเรื่องราวทางกายของเพศตรงข้าม เริ่มสนใจในรูปร่างหน้าตามากขึ้น

3.1.2. พัฒนาการทางอารมณ์ เนื่องจากความสามารถในการใช้เหตุผลของเด็กมีมากขึ้น ดังนั้นเด็กจะเริ่มพัฒนาการเข้าใจใน อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จักแสดงอารมณ์และความคุมอารมณ์ได้เหมาะสมยิ่งขึ้นกว่าวัยเด็กเล็ก แต่บางครั้ง เด็กโตอาจมีการแสดงอารมณ์ออกมาในแง่ที่ไม่น่าพึงพอใจ เช่น มีความเครียดเนื่องจากต้องรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ต้องแข่งขันกับเพื่อน ต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเร่งรีบตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวล ซึ่งปัญหาทางอารมณ์เหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมด้านลบของเด็กได้

3.1.3. พัฒนาการด้านบุคลิกภาพและสังคม พัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพและสังคมจะได้รับอิทธิพลจากโรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสภาพแวดล้อมต่างๆ ไปอย่างเห็นได้ชัด เป็นวัยที่เด็กมีโครงการระหว่างตัวเองกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับโลกของผู้ใหญ่เลย มักจะหันหลังให้ผู้ใหญ่และเกาะกลุ่มกับเด็กวัยเดียวกัน และเพศเดียวกัน มีการสร้างมาตรฐานแนวปฏิบัติของกลุ่มขึ้นมาเอง เช่น การใช้คำพูด จะบัญญัติคำที่จะใช้พูดเฉพาะเพื่อนในกลุ่มเท่านั้น อาทิ จ๊าบ เอ้อ แอ็บ แจ้ว ใจ แห้ว สุกฤทธิ์ เค็ดควง เป็นต้น บางคนจึงเรียกวัยนี้ว่า วัยของการตั้งแก๊งค์ (Gang age) เด็กจะเชื่อเพื่อนฝูงมากกว่าบิดามารดา เรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น การเข้าร่วมกลุ่ม การเป็นผู้นำ ความยุติธรรม ชอบเลียนแบบวีรบุรุษ หรือบุคคลที่ตนชอบ เพื่อจะมีอิทธิพลต่อความคิดและเจตคติของเด็กมากที่สุด

³

รศ.พนมรวิ วัฒนสาร, จิตวิทยาทั่วไป, คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

(กรุงเทพมหานคร.2526) หน้า 96-97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการตั้งกฎระเบียบขึ้นมาถือปฏิบัติในกลุ่มอย่างเคร่งครัด บางคนจึงเรียกสังคมของเด็กวัยนี้ว่า เป็นสังคมแห่งความลับ (Secret society) ในด้านพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ความคิดของอิริคสัน เด็กจะพัฒนาบุคลิกภาพในระยะของความขยันขันแข็ง หรือความรู้สึกลึกซึ้ง เพราะเด็กวัยนี้ชอบการแข่งขัน ถ้าประสบความสำเร็จในการแข่งขันก็จะเกิดความรู้สึกมั่นใจ ถ้าคิดกล้าทำอะไรต่อไปในอนาคต แต่เด็กที่พ่ายแพ้จะรู้สึกมีปมด้อย ไม่กล้าคิดและทำสิ่งใหม่ๆ ทำให้เด็กมีปัญหาในการปรับตัวได้

สังคมมวยเด็กนั้นส่วนใหญ่เด็กมีอายุตั้งแต่ 7-15 ปี เป็นวัยที่กำลังเริ่มเรียนรู้ พัฒนาการทางด้านร่างกายเริ่มเจริญเติบโต แต่นักมวยเด็กที่อยู่ในค่ายมวยนั้น ต้องผ่านการฝึกฝน ก่อนขึ้นชกพอสสมควร อาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายได้ จะสังเกตเห็นว่าเด็กแต่ละคนจะมีร่างกายที่แกระ แขน เพราะส่วนหนึ่งมาจากการฝึกซ้อมที่เข้มงวดในแต่ละวัน ร่างกายเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อที่ได้จากการฝึกซ้อม ด้วยเหตุที่ว่าร่างกายของเด็กในช่วงนี้ กำลังอยู่ในช่วงที่ กระฉับกระเฉง ว่องไว และมีประสิทธิภาพในการรับการฝึกซ้อมได้ค่อนข้างเต็มที่ จึงเป็นช่วงที่ผู้ฝึกซ้อมมวยต้องการเด็กในวัยนี้มาทำการฝึกมวยเป็นพิเศษ เพราะหากเลยข้ามวัยนี้ จะเกิด อารมณ์ที่แปรปรวนไม่เหมาะกับการฝึกซ้อม ร่างกายจะดัดยากขึ้น

เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการเพื่อน ๆ จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้ใหญ่เลย ต้องการการเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ชอบการแข่งขัน แต่หากถูกผู้ใหญ่แทรกแซงทางด้านความคิดและการใช้ชีวิต เช่นการเข่นค่าของผู้ฝึกสอน การกำหนดเงินเดือน จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองมีปมด้อย และต้องอยู่ภายใต้อำนาจนั้นตลอดเวลา

3.2 ค่ายมวยเด็ก

ค่ายมวยส่วนใหญ่ในเมืองไทยนั้นไม่ค่อยมีค่ายมวยที่เป็นค่ายนักมวยเด็กอย่างเดียว ส่วนใหญ่จะเป็นค่ายมวยที่ผสมกันระหว่างนักมวยรุ่นใหญ่และนักมวยเด็ก เหตุผลเพราะว่า นักมวยเด็กนั้นไม่ค่อยทำเงินซักเท่าไรในการชกแต่ละครั้ง ต้องอาศัยเงินจากการชกเต็มตัวของนักมวยรุ่นใหญ่ ซึ่งนักมวยรุ่นใหญ่จะเป็นที่ต้องการของคนดูมากกว่านักมวยเด็ก

ค่ายมวยในเขตรามอินทราคือค่ายมวยเด็กที่มีแต่นักมวยเด็กล้วนๆ และเป็นค่ายมวยเด็กที่ใหญ่เป็นอันดับคั่นๆของประเทศไทย มีนักมวยเด็กประมาณ 10 กว่าคน โดยมีผู้ฝึกสอนประมาณ 3 คน และเจ้าของสนามอีก 1 คน แม่บ้านสำหรับเตรียมอาหารในแต่ละมื้ออีก 2 คน ระบบของค่ายมวยที่ใช้ฝึกซ้อมนักมวยเด็กนั้นค่อนข้างจะเข้มงวดเหมือนนักมวยรุ่นใหญ่ๆในค่ายอื่น

3.2.1. ตารางการฝึกซ้อมนักมวยเด็ก เริ่มต้นตารางการฝึกซ้อมตั้งแต่ เวลา ๓ 4 ครึ่ง ด้วยการปลุกนักมวยแต่ละคน ซึ่งนักมวยแต่ละคนจะนอนในห้องนอนที่มีผนังไม้กั้นแบ่งห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแต่ละห้องประมาณ 5 - 6 ห้อง โดยนักมวยจำนวน 3 - 4 คนจะนอนรวมในห้องเดียวกันมีมุ้ง 1 หลัง ภายในห้องจะเก็บข้าวของสัมภาระนักมวยแต่ละคนรวมไว้ในห้องเดียวกัน ส่วนหัวหน้าผู้ฝึกสอนจะนอนแยกห้องเป็นห้องเดี่ยว หลังจากตื่นนอนลุกขึ้นใส่รองเท้าแล้วนักมวยก็จะออกไปวิ่งในเวลา 5 ในระยะทาง 10 กิโลเมตรทุกเช้า ส่วนคนที่มีรายการชกก็จะต้องวิ่งเพิ่มมากกว่าคนอื่นอีกประมาณ 20 นาที หลังจากวิ่งเสร็จก็จะทำการชกลม ทวนเชิง ล่อเป้า เตะกระสอบ ขกน้ำหนัก วิดพื้น ปล้ำคลุกวงใน โยนเป้า ชีคอ โหนบาร์

ทั้งหมดนี้เป็นการฝึกเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งและความยืดหยุ่นของร่างกาย หลังจากซ้อมมวยในช่วงเช้าเสร็จนักมวยแต่ละคนก็จะแยกย้ายกันไปอาบน้ำ ทางค่ายมวยจะสถานที่อาบน้ำไว้หนึ่งห้อง โดยให้นักมวยแต่ละคนอาบน้ำร่วมกันในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ นักมวยแต่ละคนจะมีของใช้ส่วนตัวของตัวเอง เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ เก็บไว้ในตะกร้าโดยแต่ละคนจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับใช้ของคนอื่น หลังจากอาบน้ำเสร็จใช้เวลาประมาณ 10 นาที นักมวยแต่ละคนต้องรีบเข้าไปแต่งชุดนักเรียนเพื่อจะได้ออกมากินข้าวพร้อมกับนักมวยคนอื่นๆ แล้วทางค่ายมวยจะมีรถไปส่งนักมวยที่โรงเรียนโดยจะนั่งเบียดเสียดกันไปประมาณ 7—8 คน

หลังเลิกเรียนเวลาประมาณ 4 โมงเย็น นักมวยแต่ละคนจะเริ่มทำการซ้อมในช่วงเย็น ด้วยการวิ่งรอบค่ายมวย บางคนที่มีรายการชก ก็จะต้องวิ่งลากยารถยนต์เพิ่มอีกประมาณ 20 นาที หลังจากวิ่งเสร็จ ก็จะทำการซ้อมคล้ายๆกับการซ้อมในช่วงเช้า แต่จะเพิ่ม การลงนวม โดยแบ่งให้นักมวยแต่ละคู่ทำการชกกันเพื่อสอนเชิงของแต่ละคน ชกกันจริงๆ เปรียบเสมือนการชกบนเวทีแข่งขันจริง โดยผู้ฝึกสอนจะทำการเน้นย้ำในเรื่องเทคนิคและวิธีการชก ซึ่งช่วงนี้จะเป็นช่วงที่นักมวยจะต้องใช้กำลังมากที่สุด เพราะจะมีการชกกันทั้งหมด 10 ยก ยกละ 2-3 นาที และพักระหว่างยก 1 นาที ซึ่งมีโอกาสที่เด็กแต่ละคนจะสลบได้เช่นกัน เนื่องจากเวลาพักที่ไม่เพียงพอต่อระบบการหายใจ หลังจากซ้อมช่วงเย็นเสร็จซึ่งใช้เวลาไปจนถึงประมาณ 1 ทุ่ม จึงเลิกซ้อมแล้วส่งให้ทุกคนไปอาบน้ำ กินข้าว และเข้านอน ตอนเวลาประมาณ 2 ทุ่ม

3.2.2. อาหาร ส่วนใหญ่จะเน้นผักกับเนื้อจำพวกที่ไม่ค่อยมีไขมัน เพราะมีการควบคุมน้ำหนักตัวของทุกคนตลอดเวลา เด็กทุกคนจะรู้ว่าควรจะกินอยู่ที่ระดับไหนจึงจะควบคุมน้ำหนักตนเองได้ หากกินมากจะเป็นข้อเสียเมื่อต้องลดน้ำหนักในช่วงก่อนขึ้นชกมวย อาหารในแต่ละมื้อมักจะซ้ำ ๆ กัน เนื่องจากการซื้อที่ใช้การซื้ออีกคุณไว้หลายอาทิตย์ถึงจะซื้อใหม่ หรือจะใช้ให้หมดก่อนถึงจะเลือกซื้อของใหม่ และทางค่ายมวยจะมีงบประมาณการกินที่จำกัดในแต่ละเดือน

อาหารสำหรับนักมวยที่จะขึ้นชก นักมวยที่ถูกส่งควบคุมน้ำหนัก เพื่อทำการขึ้นชกในวันข้างหน้า จะได้รับอาหารจำพวกเนื้อวัวเป็นส่วนใหญ่ เช่น เนื้อวัวทอด กับข้าวต้มถ้วย

เล็ก ๆ จะไม่มีอาหารที่มีไขมันเลย หรืออาหารที่มีแป้งผสม ซึ่งอาจทำให้ร่างกายขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย จนในบางครั้งก่อนที่นักมวยจะขึ้นชกไม่กี่ชั่วโมง จะมีการพาไปฝึกเพื่อบำรุงร่างกายก่อนขึ้นชก และดื่มชุปไก่สกัดก่อนขึ้นชกทุกครั้ง

3.2.3. หน้าที่รับผิดชอบในค่ายมวยของเด็กแต่ละคน ในช่วงวันเสาร์และวัน

อาทิตย์เล็กๆทุกคนจะมีโปรแกรมฝึกที่ใช้เวลามากกว่าเดิม และหลังจากฝึกซ้อมมวยเสร็จ เด็กทุกคนก็จะมีหน้าที่ที่จะต้องทำความสะอาดค่ายมวย กวาดพื้น ถูพื้น ถ้างาน ซักผ้า หรือบางคนก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำกับข้าวไปด้วย ตลอดจนมีการแบ่งเวรกันของหัวหน้าผู้ฝึกสอนเพื่อให้เด็กแต่ละคนต้องมีหน้าที่เข้าไปนวดผู้ฝึกสอนในห้องนอนอีกด้วย หลังจากที่ได้เฝ้าสังเกตการณ์นักมวยเหล่านี้ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ทำให้รู้ว่าเด็กเหล่านี้ต้องมีอาณาเขตในการที่จะออกไปเล่นข้างนอกค่ายมวย โดยจะเป็นร้านขายขนมร้านเล็กๆบริเวณใกล้ๆกับสนามมวย แต่ทุกคนจะมีโอกาสได้ซื้อของกินของใช้ในช่วงวันเวลาดังกล่าว

3.2.4. การติดต่อการแข่งขันมวย หน้าที่จะเป็นของเจ้าของสนาม หากมี

รายการที่ไหนก็ตามที่ต้องการนักมวยเด็กรุ่นไหน น้าหนักประมาณเท่าไร ก็จะมีการติดต่อกันผ่านโทรศัพท์มือถือ จากนั้นก็จะระบุน้ำหนักตัว แล้วนักมวยแต่ละฝ่ายก็เริ่มที่จะควบคุมน้ำหนักตัว อาหารการกินทุกอย่างจะอยู่ในความดูแลของผู้ฝึกสอน จะมีการซ้อมที่เข้มงวดมากขึ้น มีการลดน้ำหนัก มีการควบคุมปริมาณการกิน หลังจากนั้นก็จะตกลงเรื่องค่าตัวของนักมวยทั้งสองฝ่ายในการขึ้นเวทีแต่ละครั้ง และบางคู่อาจจะทำการตกลงเงินเดิมพันหากแต่ละฝ่ายสนใจ

ส่วนค่าตัวของนักมวยนั้นจะได้จากผู้ฝึกสอน ซึ่งมีตั้งแต่ 20 50 100 200 ถึง 1,000 บาท เก็บไว้เป็นค่าขนมหลังชกเสร็จ แต่บางคนก็อาจจะไม่ได้เลย หรือบางคนที่ชกแพ้ อาจจะถูกผู้ฝึกสอนด่าหรือตบตี

3.3 นักมวยเด็ก

เด็กที่มาเป็นนักมวยเด็กนั้นส่วนใหญ่อายุจะมีตั้งแต่ระดับ 8 ขวบขึ้นไป แต่ไม่เกิน 15 ปี เพราะหลังจากอายุเกิน 15 ปี แล้วการฝึกซ้อมการจะขึ้นให้แก่นักมวยที่แก่นั้นเป็นไปได้ยาก การจะเริ่มฝึกฝนมวยให้แก่นั้นต้องเริ่มจากตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อโตขึ้นไปนักมวยเหล่านี้ก็จะผ่านการชกบนเวทีมาอย่างน้อย 100 กว่าครั้งเป็นอย่างต่ำ ทางภาษามวยเรียกว่าได้กระดุก และเป็นความเชื่อที่ยึดถือกันมาเนิ่นนานตั้งแต่สมัยก่อน

3.3.1 เหตุผลการเข้ามาเป็นนักมวย มีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน เด็กบางคนมีความ

ใฝ่ฝันต้องการเป็นนักมวย โตขึ้นได้เป็นแชมป์ มีเงินสำหรับเลี้ยงตัวเองในวันข้างหน้า หรือบางคนอาจจะมาเป็นนักมวยเพราะถูกชักจูงจากพ่อแม่ หลายคนที่มาเป็นนักมวยนั้น เกิดจากฐานะที่ยากจน

เมื่อพ่อแม่เห็นโอกาสในการสร้างฐานะ สร้างอาชีพในวันข้างหน้า จึงนำมาฝากไว้กับค่ายมวย บางค่ายอาจมีค่าใช้จ่ายที่พ่อแม่ต้องหามาจ่ายให้ค่ายมวย ในพื้นที่ต่างจังหวัดนั้น ค่าใช้จ่ายหนึ่งปีต่อเด็กหนึ่งคนประมาณ 15,000 บาท ซึ่งเด็กจะได้ซ้อมมวย ได้อยู่กินกับค่ายมวย หนึ่งปีจะมีโอกาสกลับบ้านแค่ 1-2 ครั้ง และหากนักมวยคนไหนได้ขึ้นชกนั้นก็ถือว่าเป็นรายได้ที่พ่อแม่แต่ละคนอาจจะได้จากลูกของตน

นักมวยที่มาอยู่ในค่ายมวยนั้นมีทั้งการซื้อมาจากค่ายมวยอื่น และการนำมาฝากไว้กับค่ายมวยของพ่อแม่ การซื้อมาจากค่ายมวยอื่นนั้นส่วนใหญ่จะเป็นนักมวยต่างจังหวัด มาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย ราคานั้นอยู่ที่ฝีมือและอายุของเด็กแต่ละคน บางค่ายนั้นมีการซื้อกันยกค่ายซึ่งราคาอยู่ที่หลักแสน นักมวยเด็กประมาณ 7-8 คน ราคาประมาณ 4-5 แสนบาท เมื่อได้นักมวยเด็กมาจากค่ายมวยก็ต้องมาฝึกซ้อมเพื่อที่จะขึ้นชกเมื่อมีรายการชก เพื่อวางแผนเงินเดิมพันเพื่อหวังถอนทุนคืน และ หวังกำไรหากนักมวยของตนชกชนะในแต่ละ

นักมวยเด็กแต่ละคนที่จะได้ขึ้นชกนั้นอย่างน้อยต้องผ่านการฝึกซ้อมมาเป็นเวลาหลายเดือนถึงจะมีโอกาสได้ขึ้นชก ซึ่งทุกอย่างอยู่ที่การตัดสินใจของผู้ฝึกสอนและเจ้าของค่ายมวย รวมไปถึงความต้องการของคนดูที่อยากเห็นนักมวยคนนั้นชกกับนักมวยอีกคน โดยเฉลี่ยนักมวยหนึ่งคนจะมีโอกาสได้ขึ้นชกสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ก่อนที่จะมีรายการขึ้นชกจะใช้เวลาเตรียมตัวประมาณ 5 วัน เพื่อทำน้ำหนักให้ได้ตามที่กำหนด ก่อนขึ้นชก 1 วัน นักมวยคนที่มีรายการชก จะงดซ้อมเพื่อเก็บแรงไว้ในวันชกจริง หรือบางค่ายอาจจะให้ซ้อมเบาๆเพื่อความสมบูรณ์ของร่างกาย เมื่อใกล้ถึงเวลาขึ้นเวทีจะมีการนวดน้ำมันมวยเพื่อกระตุ้นกล้ามเนื้อให้มีความพร้อมก่อนที่จะชก และหลังจากที่นักมวยชกเสร็จจะได้พักร่างกายประมาณ 2 วัน จากนั้นจึงทำการฝึกซ้อมต่อตามเดิม

3.3.2 ความคิดเห็นของนักมวยเด็กในการเป็นนักมวย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของเด็กแต่ละคนที่มาเข้าค่ายฝึกซ้อมมวยนั้นส่วนใหญ่จะมีความคิดคล้ายๆกันคือ พ่อแม่อยากให้ชกมวยจึงต้องทำตามสิ่งที่พ่อแม่สั่ง มีนักมวยจำนวนน้อยคนที่คิดจะชกมวยด้วยความสมัครใจตั้งแต่แรก หรือเพื่อหวังที่จะเป็นแชมป์และมีฐานะที่ดีขึ้นในวันข้างหน้า นักมวยเด็กแต่ละคนมีความหวังที่แตกต่างกันไป บางคนอยากเป็นนักฟุตบอล บางคนอยากเป็นตำรวจ ทหาร นักมวย ตามลำดับ แรกเริ่มที่เข้ามาเป็นนักมวยนั้นบางคนถึงกับร้องไห้และอยากกลับบ้านอยู่หลายวันกว่าจะปรับตัวได้ และได้มีโอกาสสัมภาษณ์นักมวยเด็กอยู่คนหนึ่งซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดนครปฐมและเข้ามาเป็นนักมวยในค่ายมวยไม่เกิน 2 วัน ถามถึงเหตุผลว่าทำไมถึงอยากเป็นนักมวยเด็กชายวัย 13 ปี คนนี้ตอบว่าไม่ได้อยากเป็นแต่ที่ต้องเป็นเพราะพ่อแม่นั้นได้ให้ดูพาเขาไปยังค่ายมวย โดยเด็กคนนี้เล่าว่าเมื่อก่อนนั้นเขาเป็นนักฟุตบอลอยู่ที่โรงเรียนเก่า แต่เมื่อเขาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกำลังจะต่อชั้นมัธยมปีที่ 1 พ่อแม่จึงได้ชักจูงให้ลูกของตนมาอยู่กับลุงที่

กรุงเทพฯ เพื่อหวังให้มาอยู่กับที่ค่ายมวย เพราะฐานะทางครอบครัวของเขาค่อนข้างยากจน พ่อแม่ทำงานรับจ้างก่อสร้างไม่มีเงินมากพอที่จะส่งเสียให้เรียนต่อ เด็กคนดังกล่าวเล่าให้ฟังว่าเขาฝึกซ้อมฟุตบอลอยู่ที่บ้านยังมีความสุขและสนุกกว่ามาเป็นนักมวย เป็นนักมวยต้องตื่นแต่เช้ามืด และพอหลังซ้อมมวยเสร็จก็ปวดขา ปวดตัว ซึ่งเขาเองก็คิดว่าในอนาคตต่อไปคงไม่มาเป็นนักมวยเพราะเหนื่อยและเจ็บตัวตลอดเวลา ไม่มีโอกาสไปไหน

3.4 นักมวยเล็กกับการถูกละเมิดสิทธิ

จากข้อมูลทางด้านเอกสารและจากการลงไปสำรวจสถานที่จริงในฐานะบุคคลที่เฝ้าสังเกตการณ์ทำให้เห็นว่าในแต่ละวันของนักมวยเด็กที่อยู่ในค่ายมวยนั้น ไม่มีโอกาสที่จะได้เล่น ได้เรียนรู้ เท่ากับเด็กในวัยเดียวกันที่ใช้ชีวิตอยู่นอกค่ายมวยนัก ตารางการฝึกซ้อมในแต่ละช่วงเวลานั้นค่อนข้างที่จะเกินขอบเขตเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กวัยที่กำลังเจริญเติบโต

ข้อมูลประกอบการทำสารคดีเรื่องนี้มีทั้งภาคเอกสารและภาคปฏิบัติ ภาคเอกสารเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบจากกีฬามวยไทยต่อนักมวยเด็กที่ทำการชกมวยไทย และการถูกละเมิดสิทธิของเด็กรวมไปถึงการสัมภาษณ์บุคคลทั้งสองฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายที่สนับสนุนในการให้นักมวยเด็กได้ถูกต้อง และ ฝ่ายที่ต่อต้านไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิความเป็นเด็กของผู้ใหญ่ ส่วนภาคปฏิบัติเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนักมวยเด็กในค่ายมวย การซ้อมมวย การชกมวย ตลอดจนการป้องกันการถูกผู้ใหญ่หาผลประโยชน์จากการชกมวยของเด็ก

3.4.1 ข้อมูลจากฝ่ายสนับสนุนให้นักมวยเด็ก⁴ นายสมชาติ เจริญวัชรวิทย์ นายกสมาคมมวยอาชีพแห่งประเทศไทย ได้ให้สัมภาษณ์กรณีที่เกิดขึ้นจากการที่เด็กถูกละเมิดสิทธิจากมวยไทย นั้น มวยไทยเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ผู้ฝึกจะต้องรู้จักการป้องกันตัว เวลาถูกคู่ต่อสู้เตะหรือต่อย นักมวยแต่ละคนจะต้องยกเข้าหรือสอกับงเอาไว้ โอกาสที่ใครจะปล่อยให้ตัวเองโดนหมัดโดยสลับนั้นแทบจะไม่มี เขาอยู่วงการมาเกือบ 30 ปี ยังไม่เคยเจอเด็กที่ชกมวยไทยแล้วถึงขนาดพิการแต่ถ้าเป็นมวยสากลก็อีกกรณีหนึ่ง เพราะมวยสากลจะเน้นการใช้กำปั้นล้วน ๆ แล้วจุดที่ถูกชกบ่อยที่สุดนั้นคือ บริเวณหัว ถ้าชกครบ 12 ยก จะโดนหัวประมาณ 70 ครั้ง คนที่ไม่เข้าใจอาจคิดว่ามวยไทยนั้นรุนแรงกว่า ลองสังเกตดูว่า มีนักมวยไทยคนไหนที่พิการบ้าง บุคคลที่ออกมาคัดค้านนั้นล้วนยกตัวอย่างนักมวยสากลทั้งนั้น แล้วจุดที่ถูกชกบ่อยที่สุดนั้นคือ บริเวณหัว ถ้าชกครบ 12 ยก จะโดนหัวประมาณ 70 ครั้ง คนที่ไม่เข้าใจอาจคิดว่ามวยไทยนั้นรุนแรงกว่า ลองสังเกตดูว่า มีนักมวยไทยคนไหนที่พิการบ้าง บุคคลที่ออกมาคัดค้านนั้นล้วนยกตัวอย่างนักมวยสากลทั้งนั้น

⁴ วัณดี สันติพัฒน์, เอกสาร ชุ.ศ. มวยอาชีพ ชุมพรอง หรือ ละเมิดสิทธิเด็ก, (นิตยสาร สารคดี), ฉบับที่ 172, หน้า 22-25

นักมวยที่เก่ง ๆ จะต้องเริ่มจะต้องเริ่มฝึกฝนตั้งแต่อายุน้อย เพราะร่างกายยังสามารถพัฒนาไปได้อีกมาก มวยไทยก็มีลักษณะเหมือนกัน จะต้องเริ่มฝึกตั้งแต่อายุ 6-7 ขวบ และต้องผ่านการชกตามเวทีต่าง ๆ เพื่อสะสมประสบการณ์ ถ้าเด็กผ่านการแข่งขันกับคู่ต่อสู้ที่เก่งและสูสีกันบ่อย ๆ เด็กก็จะเก่งเอง ทางภาษามวยเรียกว่า “ได้กระดูก” เพราะเด็กจะพัฒนาฝีมือตนเองขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าฝึกแล้วไม่ลงแข่ง พอโตขึ้นต้องลงแข่งจริง ๆ มันไม่ได้กระดูก แพ้ลูกเดียว ถ้าปล่อยให้เด็กฝึกอยู่ 3 ปีแต่ไม่มีโอกาสได้แข่ง ไปชกกับเด็กที่ด้อยมาแล้ว 20 ครั้งในเวลาไม่กี่ปี เด็กที่ไม่เคยแข่งขันมาก่อน จะไม่มีทางต่อสู้คนอื่นได้เลย อีกเหตุผลหนึ่งอาชีพนักมวยมีช่วงอายุสั้นกว่าอาชีพอื่น ๆ พอนักมวยอายุ 24-25 ปี ร่างกายก็จะเริ่มล้าและเริ่มอยากทำงานที่มั่นคงเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ถ้ารอให้นักมวยเริ่มแข่งขันตอนอายุ 18 ปี ก็ไม่ค่อยได้เรื่องแล้ว เพราะเขาเริ่มเป็นหนุ่มและอยากมีแฟนสมารถจะน้อย ไม่เหมือนกับเด็กที่ไม่มีเรื่องให้ต้องพะวักพะวน ถ้าต้องรอให้อายุ 18 ปีจึงชกมวยได้ เขาคิดว่าอีกไม่นานมวยไทยจะต้องสูญพันธุ์แน่ ๆ

เด็กที่เข้าสู่อาชีพนักมวย เขามาด้วยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับ เด็กที่รักจะเดินเส้นทางนี้ เขาจะต้องอาศัยความสามารถและพรสวรรค์ของตนเองที่ผ่านการแข่งขันต่าง ๆ จนก้าวมาขึ้นอยู่บนเวทีมวยที่กรุงเทพฯ ได้ เด็กที่เริ่มต้นชกมวยตั้งแต่อายุ 6-7 ขวบ เขาจะเริ่มแข่งขันตามหมู่บ้าน พออายุ 10-11 ปี ก็จะเริ่มชกตามงานวัด พออายุ 15-16 ปี ผ่านการชกมาแล้ว 50-60 ครั้ง ถึงจะได้มาแข่งขันที่เวทีมวยรังสิต หลังจากนั้นจึงเข้ามาในกรุงเทพฯ เขาอยากให้ทุกคนมองว่า อาชีพนักมวยเด็กเป็นอาชีพที่น่าภาคภูมิใจ เพราะเขาประกอบอาชีพสุจริต ครอบครัวของเด็กส่วนใหญ่จะยากจน เขาจึงอยากเป็นนักมวยตั้งแต่ยังเล็กเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ในเมื่อเรายังไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนให้เขาได้ และไม่สามารถหาอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่านี้มาทดแทนทำไมเราจึงไม่สนับสนุนให้มีกฎหมายคุ้มครองนักมวยเด็กอย่างเป็นทางการเขาไม่คิดว่าการที่เด็กเข้ามาชกมวยจะส่งเสริมให้เด็กเข้าสู่วงการพนันตั้งแต่อายุน้อย หรือขยายตลาดการพนันให้กว้างขึ้น เพราะเด็กที่มาชกมวยไม่ได้เล่นการพนัน แต่เขาได้รับรายได้ส่วนหนึ่งจากวงการพนัน เพราะถ้าคนมาดูมวยมีการเล่นพนัน เด็กก็จะได้รับรางวัลจากนักพนันเหล่านี้ ถ้าไม่มีการพนันก็ไม่มีคนดู เขาคิดว่านักมวยเด็กกับการพนันมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่ได้หมายความว่าเด็กจะต้องเล่นการพนัน เพราะพอนักมวยเด็กเหล่านี้ชกมวยเสร็จก็จะเดินทางกลับในทันที ถ้าไม่เปิดโอกาสให้เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีชกมวย เคยคิดบ้างไหมว่าอีกกี่ปีมวยไทยจะสูญพันธุ์ ในอนาคตลูกหลานของเราจะไม่รู้จักมวยไทย เพราะต้องชกแต่มวยสากล ขนากประเทศอื่น ๆ เขายังอนุรักษ์กีฬาประจำชาติของเขาทำไมประเทศเราถึงไม่อนุรักษ์กีฬาประจำชาติของเราบ้าง แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวนำมวยไทยในจำนวนที่มากพอ ถ้าเรามีการควบคุมให้วงการมวยมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ ชาว

ต่างประเทศก็จะยังเดินทางเข้ามาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น ศิลปะมวยไทยก็จะยังคงอยู่ต่อไปอย่างแน่นอน

3.4.2. ข้อมูลฝ่ายต่อต้านการมีมวยเด็ก เป็นข้อมูลของฝ่ายที่ต่อต้านการละเมิดสิทธิเด็กจากกีฬามวยไทย ซึ่งเป็นการให้สัมภาษณ์ของนายสรรพสิทธิ์ คุ้มทรัพย์พันธ์ ว่าไม่ควรเปิดโอกาสให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีชกมวยไทยอาชีพในหลาย ๆ ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรก คือผลกระทบทางด้านร่างกาย เพราะไม่ว่ามวยไทยหรือมวยสากล นักมวยจะต้องได้รับบาดเจ็บไม่มากนักน้อย ถ้าเป็นมวยไทยซึ่งใช้อาวุธทั้งหมด หมัด สอก และเข่า เวลาขึ้นชกเด็กมีโอกาสดังจะได้รับบาดเจ็บตั้งแต่ศีรษะจนถึงลำตัว ผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์หลายท่านยืนยันว่า สมอของเด็กอายุไม่เกิน 12 ปียังไม่เต็มที่ หากถูกชก ถูกกระแทก หรือถูกเตะอย่างแรง จะเกิดอาการช้ำในไม่ต่างจากอุบัติเหตุรุนแรงทางรถยนต์ เด็กอาจเกิดอาการช้ำ หมดสติ หรือเสียชีวิตได้เฉียบพลัน หรือถ้าเด็กมีอาการบาดเจ็บแต่ละครั้งแต่ไม่รุนแรงแต่ต้องชกมวยอย่างค่อเนื่อง อาการบาดเจ็บในสมอจะสะสมจนกระทั่งเด็กไม่มีสมาธิในการเรียน ความจำไม่ดี นอกจากนี้การชกมวยอาจทำให้เกิดอาการบาดเจ็บบริเวณช่องท้อง ตาบอดจนกลายเป็นคนพิการ อย่างเช่น ชาดิชาย เชื้อวน้อย ต้องกลายเป็นโรคสมองเสื่อม หรือ แสนศักดิ์ เมืองสุรินทร์ ถูกชกบริเวณสมอและเข้าตาบ่อยครั้งจนกลายเป็นคนตาบอดในที่สุด

ประเด็นที่สอง ผลกระทบทางด้านจิตใจ เด็กที่ชกมวยมักเกิดความกลัว ความวิตกกังวล และความเครียดเป็นประจำ เด็กเหล่านี้จะเคยชินกับความรุนแรงและกลายเป็นเด็กก้าวร้าวในที่สุด และนิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นและมีครอบครัว ก็มักจะใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจปัญหา

ประเด็นที่สาม เด็กที่ต้องชกมวยตั้งแต่ยังเล็กจะเกิดการเรียนรู้อย่างผิดๆว่า ลูกจะต้องเลี้ยงพ่อแม่ตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อเวลาตนเองมีลูกก็มักจะคิดว่า ลูกต้องมีหน้าที่หาเลี้ยงพ่อแม่ตั้งแต่ยังเล็กเหมือนกับตนเองที่เคยทำมา ปัญหาที่จะต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ ทั้งๆที่ความจริงผู้เป็นพ่อแม่จะต้องเลี้ยงดูลูกจนกว่าจะเติบโตใหญ่

ประเด็นที่สี่ ด้านการพนันในเวทีมวยเกิดขึ้นอย่างแน่นอนหากเปิด โอกาสให้เด็กชกมวยตั้งแต่ยังเล็กจนกระทั่งโตและอยู่ในวงการดังกล่าว ตลาดการพนันจะต้องขยายตัวมากขึ้น เพราะเด็กจะเข้าสู่วงการมวยมากขึ้น และมวยเด็กเกี่ยวข้องกับการพนันอย่างแยกไม่ออก เมื่อเด็กเริ่มคลุกคลีวงการพนันตั้งแต่อายุน้อย โอกาสที่เด็กจะเติบโตต่อไปในแวดวงการพนันก็ย่อมมีมาก และผลกระทบทางด้านสังคมก็จะตามมาอย่างแน่นอน คนที่อยู่ในวงการมวยไทยมักอ้างว่า นักมวยต้องขึ้นชกตั้งแต่อายุยังน้อยเพื่ออนุรักษ์ศิลปะมวยไทย เขาถือว่าเรื่องการอนุรักษ์กับการชกมวยอาชีพนั้นมันเป็นคนละเรื่องกันยก การอนุรักษ์สามารถอนุรักษ์โดยการฝึกเด็กให้รู้จักมวยไทย

มวยอาชีพนั้นมันเป็นคนละเรื่องกันเลย การอนุรักษ์สามารถอนุรักษ์โดยการฝึกเด็กให้รู้จักมวยไทย แต่ไม่จำเป็นต้องแข่งขันจริง ๆ หรือให้เด็กกลายมาเป็นนักมวยอาชีพ เพราะศิลปะไม่ได้อยู่ที่ตัวเด็ก มวยเด็กชกกันไม่มีชั้นเชิง ไม่มีลีลา มีแต่ความโกรธ มีแค่การใช้กำลังเพราะว่ายังเป็นเด็ก การเรียนรู้ที่จะควบคุมอวัยวะต่าง ๆ ยังทำไม่ได้ดี เพราะฉะนั้นไม่มีความเป็นศิลปะอยู่ในมวยเด็ก มีแค่มวยผู้ใหญ่เท่านั้นที่ทำได้ ถ้าเป็นไปได้เขาต้องการให้นักมวยมีอายุมากกว่า 18 ปี เพราะเด็กเริ่มเติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจผลกระทบที่ตามมาต่อตัวเด็กก็จะลดน้อยลง

ผลจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ปี 2542 พบว่านักมวยส่วนใหญ่ขึ้นชกมวยครั้งแรกตั้งแต่อายุต่ำกว่า 12 ปี ถึงร้อยละ 45.9 รองลงมาคือ 12 ถึง 15 ปี ร้อยละ 39.5 ขณะที่อายุ 16 ถึง 18 ปี ร้อยละ 6.8 และมากกว่า 18 ปี มีเพียงร้อยละ 1.4

จากจุดนี้แสดงให้เห็นว่านักมวยเด็กเกือบทุกคนมีโอกาสได้รับความกระทบกระเทือนทางสมองตั้งแต่อายุยังน้อยซึ่งจะมีผลต่อตัวเองแน่นอนในอนาคตข้างหน้า

3.4.3. ทัศนคติจากการลงพื้นที่สำรวจในค่ายมวย ส่วนใหญ่ได้จากการลงพื้นที่ที่ค่ายมวยและเก็บข้อมูลจากผู้ฝึกสอนนักมวยและการสังเกต พอสรุปได้ดังนี้

เด็กส่วนใหญ่ที่เข้าสู่วงการมวยเพราะมาจากฐานะที่ยากจนและครอบครัวมีปัญหา พ่อแม่แยกทางกัน เด็กอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องและนำมาฝากไว้กับค่ายมวยเพื่อให้ได้รับการฝึกสอนวิชามวยและมีรายได้เลี้ยงตนเองตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นความนิยมที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน และเด็กที่อยู่ในค่ายมวยจะได้รับการฝึกตั้งแต่อายุเฉลี่ย 7 - 25 ปี ก็เลิกจากวงการนี้แล้วไปประกอบอาชีพอย่างอื่น เช่น พนักงานโรงงาน เป็นต้น หากบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จภายในระยะเวลา 3 - 4 ปีแรก ก็จะเลิกชกมวยไปเอง

การถูกละเมิดสิทธิของนักมวยเด็กที่อยู่ในค่ายมวยนั้นมีให้เห็นอยู่ตลอดทั้งวันที่อยู่ในค่ายมวย เช่น ในช่วงเช้าในขณะที่เด็กในวัยเดียวกันกำลังเตรียมตัวเพื่อที่จะไปโรงเรียนแต่นักมวยเด็กเหล่านี้ต้องออกมาวิ่งในตลาดท่ามกลางแม่ค้าที่เพิ่งจะเริ่มตั้งร้าน หรือบางคนที่กำลังจะเดินทางไปทำงาน อาหารการกินในแต่ละวันมีจำนวนจำกัดบางครั้งไม่เพียงพอสำหรับร่างกายที่เพิ่งผ่านการซ้อมมวยมาใหม่ ๆ จึงต้องการอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย แต่อาหารมื้อไหนหมดแค่นั้นก็ต้องถือว่าหมดแค่นั้นไม่มีสิทธิทักท้วงว่าต้องการอาหารเพิ่ม ขนมห่วงใหญ่ที่เด็กจะได้กินนั้น จะเป็นรถเข็นที่เข้ามาขายในค่ายมวย ยกตัวอย่างเช่น ในบางคืนเวลาก่อนเข้านอนจะมีรถมาขายในค่ายมวย เพราะคนขายนั้นรู้เลยว่าถ้าหากมาขายก่อนหน้านั้น นักมวยเด็กเหล่านี้ก็จะกินไม่ได้เพราะอยู่ในระหว่างซ้อมมวยอยู่ ห้ามกระทำการสิ่งอื่นนอกจากการซ้อมมวย ซึ่งภาพที่เห็นนี้พอจะบอกได้ว่าสิทธิที่เด็กควรจะได้รับในความเป็นวัยเด็กของตัวเองนั้นน้อยอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มากเมื่อเข้ามาใช้ชีวิตในค่ายมวย ในวันเสาร์วันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดจากการเรียนหนังสือ เด็กเหล่านี้ไม่ได้ออกไปเล่นที่ไหนเพราะต้องอยู่ซ้อมมวยและอยู่ทำงานในค่ายมวย หรือ เด็กบางคนอาจจะถูกใช้ให้ไปบิ๊บ ไปนวด ให้กับผู้ฝึกสอน ซึ่งบางค่ายนั้นได้แบ่งเวรประจำวันไว้ว่าวันไหนเป็นเวรของใครที่จะต้องไปนวดให้ผู้ฝึกสอน ไทรทัศน์ที่อยู่ในค่ายมวยหากเป็นวันธรรมดาก็จะเป็นรายการหรือช่องที่ผู้ใหญ่นำในค่ายหรือผู้ฝึกสอนอยากจะชมเท่านั้น แต่หากเป็นวันเสาร์วันอาทิตย์ เด็กอาจจะได้ดูการ์ตูนช่วงระยะเวลาหนึ่งเพราะต่อจากนั้นจะเป็นรายการมวยที่มีถ่ายทอดกันประมาณ 3 ช่อง ในเวลาใกล้เคียงกัน และเด็กเหล่านี้ก็ต้องดู เพื่อศึกษาเทคนิคบางอย่างจากนักมวยในจอทีวี ขาดอิสระในการเลือกชมเลือกสิ่งที่ตนเองต้องการ หนังสือหรือสื่อที่จะพัฒนาการเจริญเติบโตทางด้านสติปัญญานั้นส่วนใหญ่จะโดนครอบคลุมด้วยวงการมวยเสียเป็นส่วนใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ที่เข้ามาส่งในค่ายมวย ก็จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับสังคมมวยไทย เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของการพนันของมวยแต่ละคู่ เด็กจะได้เสพสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้โดยที่ตนเองไม่รู้ตัวและสุดท้ายก็ซึมซาบเข้าไปอยู่ในความคิด

ในอนาคตข้างหน้าของนักมวยเด็กแต่ละคนค่อนข้างแน่นอนว่าจะต้องอยู่ในวงการนี้สืบต่อ ๆ ไป จากลูกสู่หลาน และส่งต่อกันไปเรื่อย ๆ วนเวียนกันอยู่ในวงการนี้ หลังจากที่ได้พูดคุยกับผู้ฝึกสอน หรือนักมวยบางคนที่เลิกชกมวยไปนานแล้วแต่ยังอยู่ในวงการนี้ เหตุผลที่ต้องมี ชีวิตเข้ามาข้องเกี่ยวอยู่ในวงการนี้ต่อ ๆ ไป คือ ความเชื่อที่สืบทอดกันมาผิด ๆ พ่อแม่อาจคิดว่าการที่ถูกของคนที่เข้ามาอยู่ค่ายมวยนั้นเป็นหนทางที่ดีที่ถูกของตนจะมีอนาคตในวันข้างหน้า ซึ่งผิดจากความเป็นจริง นักมวยที่ประสบความสำเร็จโดยแท้จริงนั้นมีไม่กี่เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่จะเลิกชกเมื่อรู้ตัวว่าตัวเองหมดโอกาสที่จะไต่เต้า ที่จะสร้างฐานะจากกีฬานี้ แต่หลังจากเลิกชกมวยก็จะมีอาชีพรองรับอยู่ไม่กี่ประเภท ซึ่งเป็นอาชีพที่มีค่าแรงขั้นต่ำ เป็นอาชีพที่ต้องใช้กำลัง เช่น กรรมกรรับจ้างทั่วไป แต่นักมวยที่เลิกชกเหล่านี้จะยังวนเวียนอยู่ในวงการนี้ต่อไป เช่น บางคนอาจจะคิดการพนันเพราะอยู่ในวงการนี้มาตั้งแต่เด็กจึงทำให้โดนปลูกฝังว่าการเข้าไปดูมวยไทยนั้นเล่นการพนันได้ ในนั้นมีรายได้ รู้เทคนิค รู้วิธีการเล่นการหาเงิน หรือบางคนที่มีครอบครัวก็จะนำความคิดเดิม ๆ ที่โดนปลูกฝังในสมัยเป็นนักมวยเด็กมาชักจูงหรือบังคับให้ลูกมาเป็นนักมวย เพื่ออนาคตของลูกในวันต่อไป ดังนั้นทั้งหมดมันจึงวนเวียนอยู่เช่นนี้

บทที่ 4

ขั้นตอนการทำบทภาพยนตร์สารคดี

4.1 การเตรียมการเขียนบทภาพยนตร์⁵

การเริ่มต้นเขียนบทภาพยนตร์ เราต้องมีเป้าหมายหลักและมีเนื้อหาเป็นจุดเริ่มต้น การเขียน เราเรียกว่าประเด็นของเรื่อง ที่ต้องชัดเจน แน่นอน มีตัวละครและแอคชั่น ดังนั้นควร เริ่มต้นจากจุดนี้พร้อมด้วยโครงสร้างของบทภาพยนตร์

ประเด็นอาจเป็นสิ่งที่ง่าย ๆ เช่น มนุษย์ต่างดาวเข้ามาเยือนโลกแล้วพลัดพรากจาก ยานอวกาศของตน ไม่สามารถกลับดวงดาวของตัวเองได้ จนกระทั่งมีเด็ก ๆ ไปพบเข้าจึงกลายเป็น เพื่อนรักกัน และช่วยพาหลบหนีจากอันตรายกลับไปยังยานของตนได้ นี่คือเรื่อง ET- The Extra-Terrestrial

การคิดประเด็นของเรื่องในบทภาพยนตร์ของเราคืออะไร ให้กรอบแนวความคิด จนเหลือจุดที่สำคัญสุด แล้วเขียนให้ได้สัก 2-3 ประโยค ไม่ควรมากกว่านี้ สิ่งแรกที่ควรคำนึง คือ ต้องบอกให้ได้ว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร เช่นเรื่องเกี่ยวกับความดีและความชั่ว หรือ เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวกรุงกับหญิงบ้านนอก ทั้งหมดนี้เป็นเพียงแนวความคิดที่ยังขาดแง่มุมของการ เขียนว่าจะเป็นอย่างใด ดังนั้นต้องชัดเจนมากกว่านี้ แล้วจากนั้นเราก็เริ่มที่ตัวละครหลักหรือแอคชั่น ประเด็นของเรื่องจึงเป็นสิ่งที่สำคัญของจุดเริ่มต้นการเขียนบทภาพยนตร์

ขั้นตอนสำหรับการเขียนบทภาพยนตร์สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1.1 การค้นคว้าหาข้อมูล (Research) เป็นขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์

อันดับแรกที่ต้องทำ ถือเป็นสิ่งสำคัญหลังจากพบประเด็นของเรื่องแล้ว จึงลงมือค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อเสริมรายละเอียดเรื่องราวที่ถูกต้อง จริง ชัดเจน และมีมิติมากขึ้น คุณภาพของภาพยนตร์จะดี หรือไม่จึงอยู่ที่การค้นคว้าหาข้อมูล ไม่ว่าภาพยนตร์นั้นจะมีเนื้อหาใดก็ตาม

ในการหาข้อมูลของภาพยนตร์สารคดี เรื่องถูกไม้มวยไทยนั้น มีวิธีการค้นคว้า ข้อมูลอยู่มากมาย แต่ด้วยเนื้อหาและประเด็นที่จะนำเสนอเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในค่ายมวย มี ภาพวิถีชีวิตของนักมวย การหาข้อมูลในสถานที่จริงจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในขั้นตอนนี้ และ จำเป็นมากสำหรับสารคดีในทุกเรื่อง เพราะเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นในภาพยนตร์สารคดีนั้น คือ

⁵

รักศักดิ์ วิวัฒน์สินอุดม,คนสร้าง สร้างหนัง หนังสือ (กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 100-103.

เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ผ่านการสร้าง หรือ คิดขึ้นมาเอง หากแต่จะต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ เท่านั้น

นักมวยเด็กคือตัวละครที่สำคัญของเรื่อง การศึกษาและทำความเข้าใจวิถีชีวิตของเด็ก เหล่านี้ การเก็บรายละเอียดด้วยการลงพื้นที่เฝ้าสังเกตการณ์หรือการพูดคุย สัมภาษณ์ ทั้งหมดนี้คือ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ เพื่อสร้างรายละเอียดในขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์ เพราะทุกอย่างต้องมีเหตุผล เกิดขึ้นอย่างลอบ ๆ ไม่ได้ และที่สำคัญผู้ทำต้องเข้าใจสภาพความเป็นจริงที่ลึกที่สุดในเรื่องที่จะ กำลังจะทำ เพื่อความสมจริงของภาพยนตร์สารคดี

4.1.2 การเขียนเรื่องย่อ (Synopsis) คือเรื่องย่อขนาดสั้น ที่สามารถจบลงได้ 3-4 บรรทัด หรือหนึ่งย่อหน้า หรืออาจเขียนเป็น “Story outline” เป็นร่างหลังจากที่เราค้นคว้าหา ข้อมูลแล้วก่อนเขียนเป็นโครงเรื่องขยาย (Treatment)

4.1.3 การเขียนโครงเรื่องขยาย (Treatment) เป็นการเขียนคำอธิบายของโครง เรื่อง ในรูปแบบของเรื่องสั้น โครงเรื่องขยายอาจใช้สำหรับเป็นแนวทางในการเขียนบทภาพยนตร์ ที่สมบูรณ์ บางครั้งอาจใช้สำหรับยื่นของบประมาณได้ด้วย และการเขียนโครงเรื่องขยายที่ดีต้องมี ประโยคหลักสำคัญที่ง่าย ๆ น่าสนใจ

4.1.4 บทภาพยนตร์ (Screenplay) สำหรับภาพยนตร์บันเทิงหมายถึง บท ฉาก หลัก หรือ ซีเนริโอ คือ บทภาพยนตร์ที่มีโครงเรื่อง บทพูด แต่มีความสมบูรณ์น้อยกว่าบทถ่าย ทำ เป็นการเล่าเรื่องที่ได้พัฒนามาแล้วอย่างมีขั้นตอน ประกอบด้วย ตัวละครหลัก บทพูด ฉาก แอ็คชั่น ซีเคว้น มีรูปแบบการเขียนที่ถูกต้อง เช่น บทสนทนาอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ฉาก เวลา สถานที่ อยู่ชิดขอบหน้าซ้ายกระดาษ ไม่มีตัวเลขกำกับข้อ และโดยหลักทั่วไปบทภาพยนตร์หนึ่ง หน้ามีความยาวหนึ่งนาที

4.1.5 บทถ่ายทำ (Shooting Script) คือบทภาพยนตร์ที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเขียน บทถ่ายทำจะบอกรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทภาพยนตร์ ได้แก่ ตำแหน่งกล้อง การเชื่อมต่อ เช่น คัท การเลื่อนภาพ การละลายภาพ การกวาดภาพ ตลอดจนการใช้ภาพพิเศษอื่น ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเลขลำดับข้อกำกับเรียงตามลำดับตั้งแต่ข้อแรกจนกระทั่งจบเรื่อง

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เสนอหัวข้อโครงการ การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่องลูกไม้มวยไทย เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้ข้อมูลมาพอสมควร ด้วยเวลาที่จำกัดเนื่องจากก่อนหน้านี้เสนอหัวข้อโครงการอื่นไป แต่คณะกรรมการพิจารณาแล้วว่ามันเป็นเรื่องที่เสี่ยงและไกลตัวพอสมควร คงทำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกมาไม่ดีพอ จึงทำให้การทำงานสารคดีเรื่องดังกล่าวช้ากว่าที่กำหนดเล็กน้อย ข้อมูลในระยะแรกนั้น ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลด้านเอกสารล้วน ๆ ซึ่งหาได้จากนิตยสารและอินเทอร์เน็ต และมีจำนวนน้อยมาก จึงไม่เพียงพอในการสรุปความคิดที่จะนำเสนอกลงไปในสารคดี ดังนั้นจึงรีบลงพื้นที่โดยเร็วด้วยเหตุที่ว่าเวลาไม่เพียงพอ จึงต้องเริ่มหาข้อมูลจากค่ายมวยที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งก็ได้ข้อมูลมาเป็นที่น่าพอใจ เพราะตนเองได้ลงไปสัมผัสวิถีชีวิตจริง ๆ ของนักมวยเด็กแต่ละคน และได้พูดคุยกับเจ้าของค่ายมวย ตลอดจนผู้ฝึกสอน เมื่อได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้นในระดับหนึ่งและเริ่มรู้ถึงสิ่งที่ตัวเองต้องการจะทำแล้วจึงจัดทำใบโครงการเพื่อเสนอเป็นหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์ต่อไป

เมื่อเสนอหัวข้อโครงการผ่าน ด้วยความสับสนในตัวเองต่อประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอในสารคดีและความไม่เข้าใจของคณะกรรมการ จึงต้องทำการลงพื้นที่สำรวจที่ค่ายมวยอื่น ๆ อีกหลายค่าย เพื่อหาประเด็นที่ตนเองต้องการนำเสนอให้ชัดเจน เพราะสิ่งเสนอไปนั้นยังไม่ชัดเจนว่าจะเจาะจงเรื่องอะไรกันแน่ ยังกว้างไปสำหรับการทำงาน จากนั้นจึงได้ใช้เวลาหลายอาทิตย์ในการเข้าไปคลุกคลีกับชีวิตนักมวยเด็กในค่ายมวยและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับวงการมวยไทย รวมไปถึงการนำประเด็นที่ต้องการนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะ ๆ เพื่อความชัดเจนในสิ่งที่เรากำลังจะทำ

โดยแรกเริ่มนั้นสนใจในประเด็นของมวยไทยเป็นกีฬาที่รุนแรงไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก ซึ่งต่อมานั้นได้เห็นในเรื่องของการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นในค่ายมวยโดยเฉพาะในสนามมวยนั้นค่อนข้างชัดเจน เพราะมีแต่ผู้คนที่หวังจะไปหาผลประโยชน์ จะไปเล่นการพนันโดยไม่คำนึงถึงชีวิตของเด็กเหล่านี้ หลังจากได้ประเด็นและปัญหาที่หิบบกมานำเสนอ ในขั้นตอนต่อจากนั้นคือการหาค่ายมวยที่มองเห็นชีวิตของระบบค่ายมวยที่เป็นค่ายมวยเด็กอย่างเดียว ซึ่งหาได้ยากมาก เพราะค่ายมวยเด็กนั้นมีจำนวนน้อย และสุดท้ายก็มาพบแถวเขตรามอินทรา ซึ่งเป็นค่ายมวยเด็กที่ใหญ่เป็นอันดับต้น ๆ ของเมืองไทย และมีตัวละครให้เลือกในการหาข้อมูลจากนักมวยเด็กอีกประมาณเกือบ 20 คน หลังจากนั้นได้ใช้เวลาช่วงหนึ่งในการทำความรู้จักกับนักมวยเด็กแต่ละคนและผู้ฝึกสอนแต่ละคน แต่โดยรวมแล้วยังถือว่าขาดข้อมูลส่วนลึกจากค่ายมวยดังกล่าวอีกจำนวนพอสมควร เนื่องจากขาดการสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจกันในการทำสารคดี จึงได้ข้อมูลที่เป็นมาในระดับหนึ่ง แต่ก็ได้เห็นภาพต่าง ๆ ที่เกิดจากการกระทำของค่ายมวยต่อเด็ก ที่ต้องการนำเสนอในสารคดีพอสมควร และถือว่าเป็นประโยชน์ในขั้นตอนการทำงานในขั้นตอนต่อไป

จากนั้นจึงขึ้นเสนองานเป็นข้อมูลสรุป เกี่ยวกับการกำกับภาพยนตร์สารคดี และเนื้อหาโดยย่อในประเด็น เด็กควรได้อยู่ในโลกของความเป็นเด็ก ปัญหาสำคัญนั้นคือ ไม่ตรงประเด็นที่ต้องการนำเสนอ ยังไม่ครอบคลุม ยังไม่เจาะจง เมื่อมองเห็นปัญหาจึงเริ่มทำการถ่ายทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขาจะอะไรสักอย่างหนึ่ง เป็นภาพรวมๆ การแก้ปัญหาก็คือ ค้นหาตัวละครสักหนึ่งตัวในการดำเนินเรื่อง โดยสิ่งที่เราต้องการนำเสนอ นั้นจะเล่าผ่านโดยตัวละครตัวนี้ ซึ่งถือว่าวิธีนี้ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะนอกจากจะทำให้ขอบเขตของงานที่ต้องการนำเสนอ นั้นแคบลง ยังเป็นการสร้างวิธีการดำเนินเรื่องในขั้นตอนการเขียนบทต่อไปอีกด้วย เมื่อได้ข้อมูลจากตัวละครดังกล่าวแล้วจึงเริ่มทำการเขียนเค้าโครงเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพโดยรวมว่าต้องการนำเสนออะไร ด้วยภาพที่มีความหมายอย่างไร

สิ่งที่มองเห็นเมื่อได้ข้อมูลมาในช่วงแรกนั้นคือ ช่วงระยะเวลา เด็ก ๆ เหล่านี้ที่ฝึกมวยไทยอยู่ในค่ายนั้น มีเวลาสำหรับชีวิตวัยเด็กลดลง เวลาส่วนใหญ่เต็มไปด้วยการฝึกซ้อมที่เข้มงวดในแต่ละวัน อย่างเวลาช่วงเช้าที่เด็กส่วนใหญ่กำลังทยอยเดินทางไปโรงเรียน แต่เด็กส่วนนี้ต้องวิ่งในช่วงเช้านั้นถึงจะไปโรงเรียนได้ การไปวิ่งที่สวนสาธารณะนั้นมองเห็นภาพที่ค่อนข้างชัดเจน ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านมีหน้าที่คอยดูแลและเรื่องงานบ้านนั้นยังมีเวลาสำหรับการลดน้ำหนักด้วยการเดินออกกำลังกายในตอนเย็น ๆ แต่เด็กพวกนี้ไม่มีเวลาแม้แต่จะเล่น จะเล่นกันในช่วงฝึกซ้อมก็จะโดนผู้ฝึกสอนตำหนิ เมื่อเด็กเหล่านี้วิ่งเสร็จ กลับไปที่ค่ายมวยก็จะมีกรรมการซ้อมมวยที่รุนแรงรออยู่ที่ค่าย และเมื่อซ้อมไปได้ไม่กี่วันก็จะมีกรรมการขึ้นชก ในช่วงนี้ก็เป็นช่วงเวลาที่ทุกคนทุกฝ่ายทั้งคนมวย ทั้งเจ้าของค่ายมวย คนจัดงาน ล้วนแล้วแต่จะหาผลประโยชน์ที่จะหาได้จากเด็กเหล่านี้ ทั้งหมดนี้เป็นภาพที่เห็นชัดเจนในแต่ละวัน โดยในฐานะที่เป็นผู้สังเกตการณ์เห็นเป็นประจำ

ช่วงระยะเวลาจึงกลายเป็นโครงเรื่องที่สำคัญในการจะเขียนบทในเริ่มแรก โดยจะหยิบยกการใช้ชีวิตของเด็กเหล่านี้ในค่ายมวย ตั้งแต่ฝึกซ้อมไปจนถึงขึ้นชกมวย เมื่อมีแนวทางพอสมควร จึงเริ่มทำเค้าโครงสารคดีขึ้น เพื่อไปแนวทางในการทำงานขั้นตอนต่อไป

4.2.1 วิธีการเล่าเรื่อง ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ไม่ใช่เสียงบรรยาย เพราะต้องการให้ภาพที่คนดูจะเห็นเป็นตัวบ่งบอกเรื่องราวเอง การใช้เสียงบรรยายอาจจะเป็นควบคุมทางความคิดของคนดูไว้ ดังนั้นจึงเลือกที่จะลำดับเรื่องราวของเรื่องด้วยการ นำเสนอภาพชีวิตประจำวันที่เห็นและเป็นอยู่จริง โดยเลือกที่จะใช้เสียงดนตรีประกอบเฉพาะบางช่วงที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อควบคุมทิศทางของภาพยนตร์ไม่ให้หลุดไปจากแนวของภาพยนตร์แนวสัจจะนิยมเท่าไรนัก เพราะต้องการความสมจริงมากที่สุด ในตอนแรกนั้นวิธีการนำเสนอไม่ได้เจาะจงว่าใครจะเป็นตัวละครนำ ในการเล่าเรื่อง แต่เลือกช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กในแต่ละวันเป็นโครงเรื่องในการนำเสนอ โดยให้เรื่องราวทั้งหมดเกิดขึ้นและจบลงภายใน 24 ชั่วโมง สิ่งที่คนดูจะได้นั้นคือ ภายในเวลาหนึ่งวันเด็กเหล่านี้จะทำสิ่งใดบ้าง ที่เป็นทั้งผลดีและผลเสียอยู่ร่วมกันจากกีฬามวย โดยแบ่งช่วงเวลาแต่ละช่วงนั้นออกเป็นตอน ๆ ทั้งหมด 3 ตอน

หนึ่งวันเด็กเหล่านี้จะทำสิ่งใดบ้าง ที่เป็นทั้งผลดีและผลเสียอยู่ร่วมกันจากกีฬามวย โดยแบ่ง
ช่วงเวลาแต่ละช่วงนั้นออกเป็นตอน ๆ ทั้งหมด 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ช่วงเช้า (เส้นทางสู่สังเวียน)

เป็นการเปิดเรื่องให้คนดูได้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของนักมวยกลุ่มหนึ่ง ที่ใช้ชีวิตกิน นอน เล่น ผีกลซ้อมมวยอยู่ในค่ายอย่างไร โดยช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาดังนี้ ตั้งแต่ เช้ามีด คือเวลาประมาณ ตีห้า ไปจนถึงช่วงที่เด็กเดินทางไปโรงเรียน เด็กเหล่านี้จะต้องฝึกมวยตั้งแต่เช้า ภาพที่เห็นจะเป็นภาพเชิงเปรียบเทียบให้คนดูได้เห็นชีวิตของเด็กกลุ่มนี้ ที่มีวิถีของตนเองอย่างหนึ่ง และเด็กอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นเด็กทั่วไปที่ใช้ชีวิตอยู่อีกอย่างหนึ่ง คนดูจะเห็นความแตกต่างระหว่างเด็กสองกลุ่มในวัยเดียวกัน

- ตอนที่ 2 ช่วงบ่าย (เส้นทางสู่นาคค)

ช่วงเวลาดังเดิมนักมวยเด็กเหล่านี้ใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียน คนดูจะเห็นช่วงชีวิตของเด็กกลุ่มนี้ ที่แตกต่างกับตอนที่อยู่ค่ายมวย ภาพที่เห็นจะเป็นภาพนักมวยเด็กนั่งเรียนหนังสือในห้องกับเพื่อนๆ แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตประจำวันของเด็กที่มีชีวิตในโรงเรียน ไม่ต่างกับเด็กทั่วไปกับเพื่อนๆ ได้เล่นกับเพื่อนในช่วงพักเที่ยงอย่างสนุกสนาน แต่ก็ก็เป็นช่วงเวลาสั้น ๆ ภายในหนึ่งวันที่เด็กเหล่านี้จะได้รับมัน เพราะหลังจากโรงเรียนเลิก นักมวยเด็กเหล่านี้ก็ต้องเดินทางกลับไปยังค่ายมวยเพื่อฝึกซ้อมมวยต่อ แต่เด็กกลุ่มอื่น ๆ ยังมีเวลาไปเที่ยวค่อหรือรอพ่อ แม่ มารับกลับบ้าน

- ตอนที่ 3 ช่วงกลางคืน (เส้นทางของนักมวย)

เป็นช่วงเวลาช่วงสุดท้ายของวัน บทสรุปของเรื่องจะสรุปที่ช่วงนี้ ช่วงเวลาที่ผ่านมามาตั้งแต่เช้าถึงเย็น คนดูจะเห็น การฝึกซ้อมของนักมวยเด็ก การอยู่กินในค่ายมวย ภายใต้กฎระเบียบวินัย ที่เคร่งครัด ซึ่งเด็กเหล่านี้จะต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตรทุกวัน เมื่อถึงเวลาที่เด็กเดินทางไปชมมวยที่เวทีมวยแข่งขัน จะเห็นเด็กเหล่านี้ชมมวยด้วยความเจ็บปวด ภายใต้ความสนุกของผู้ใหญ่ บางกลุ่มที่แสวงหาความบันเทิงจากกีฬามวย และเมื่อชมเสร็จเด็กเหล่านี้อาจจะได้ หรือ ไม่ได้อะไรเลยก็ตามจากกีฬามวยไทย แต่ที่แน่ ๆ เด็กเหล่านี้มันล้วนเจ็บตัวเพื่อแลกกับชื่อเสียงและเงินทอง ซึ่งเรื่องราวทั้งหมดจะให้คุณเป็นคนตัดสินเองว่า สิ่งที่คุณเห็นมาตั้งแต่ต้นนั้น มันเหมาะสมกันไหม ที่กีฬามวยเด็กจะมีอยู่ในช่วงชีวิตของเด็กกลุ่มนี้

หลังจากการทำเค้าโครงเรื่องผ่านไป คุณจะเห็นภาพคร่าว ๆ ของโครงเรื่องทั้งหมด จึงทำการถ่ายภาพนิ่งเพื่อทำความเข้าใจของโครงเรื่องที่ต้องการนำเสนอ เพื่อทดสอบการสื่อความหมายของภาพแต่ละช็อตว่าบอกเล่าเรื่องราวได้มากพอเพียงใด และนำมาเรียงร้อยกันเพื่อหาวิธีเล่าเรื่องที่เหมาะสม ซึ่งสุดท้ายภาพที่ออกมาจากการถ่ายภาพนิ่งนั้นยังออกมาเป็นภาพทั่วไป ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นสิ่งที่คนดูส่วนใหญ่รู้อยู่แล้วว่า ในคำขมยวนั้นต้องมีนักมว นักมวต้องเตะกระสอบ นักมวต้องวิ่ง นักมวต้องซ้อมมว จึงทำให้งานออกมาขาดความน่าสนใจ ขาดน้ำหนักในการชักชวนคนให้มาชม ขาดความหมายในภาพที่บ่งบอกเนื้อหาของเรื่อง ต้องหาภาพที่บ่งบอกเรื่องราวให้ได้ว่า เด็กกำลังถูกล่วงละเมิดสิทธิจากมวไทย และที่สำคัญคือ ตัวละคร ซึ่งในเรื่องนั้นขาดตัวที่จะนำพาเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดในค่ายผ่านตัวเด็กเอง จึงทำให้ภาพรวมที่ออกมาเป็นภาพทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เจาะจงใครสักคน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องรีบเร่งหาตัวละคร ซึ่งจะต้องเป็นเด็กที่มีคิวที่จะชมมวในวันข้างหน้าไม่กี่วันด้วย เพื่อการสร้างเหตุการณ์ให้คนดูได้ติดตาม และเป็นการเพิ่มความเข้มข้นของระดับเรื่องขึ้นไปเรื่อย ๆ จนไปถึงบทสรุปสุดท้ายของเรื่อง

การแก้ปัญหาจากเค้าโครงเรื่องเพื่อพัฒนาไปสู่ขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์ คือ การทำความเข้าใจในสิ่งที่เรากำลังจะนำเสนอใหม่ ด้วยการสร้างความเชื่อให้กับตัวเอง โดยต้องเชื่อในสิ่งที่เรากำลังเห็น ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่กำลังดำเนินอยู่ในคำขมยวนั้น มีความโดดเด่น มีความไม่เท่าเทียมกัน มีการกระทำที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ มีการละเมิดสิทธิเด็ก ถ้าหากเกิดความเชื่อในทั้งหมดนี้แล้ว จะทำให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น แม้ว่าจะเป็นรายละเอียดเล็กน้อย ๆ ที่จะใส่ลงไป ในบท รวมไปถึงการเล่าเรื่อง ที่อาจจะเล่าเรื่องให้มีความสมจริงโดยการผสมเรื่องการละเมิดสิทธิเข้าไปเล็กน้อย เพื่อเป็นเร้าอารมณ์คนดูเพิ่มขึ้น และยังทำให้งานมีประเด็นที่ชัดเจนขึ้นในการนำเสนอ

4.3 ขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์

สารคดีเรื่องนี้เลือกที่จะไม่ใช่เสียงบรรยายในภาพยนตร์สารคดี เพราะต้องการให้คนดูได้เห็นภาพต่างเป็นตัวละคร เรื่องด้วยภาพที่มีความหมาย เพราะการใช้เสียงบรรยายนั้น บางครั้งจะเป็นการจำกัดความคิดและจินตนาการของผู้ชม หลังจากที่ทำเป็นวิดีโอและภาพนิ่งแล้ว ยังไม่สามารถตอบประเด็นที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน จึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ โดยเลือกที่จะนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดการละเมิดสิทธิเด็กในค่ายมวผ่านตัวละครหลักเพียงตัวเดียว ทำการหาตัวละครที่เสนอเรื่องราวได้ทั้งหมด ให้คนดูได้เห็นชีวิตของเด็กคนนี้ตั้งแต่ซ้อมมว ไปจนถึงวันที่ขึ้นชก ซึ่งน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร และมีความน่าสนใจกว่า มีอะไรให้คนดูเห็นมากกว่าเดิม

จากเค้าโครงเรื่องพัฒนาเป็นโครงร่างบทภาพยนตร์ที่มีรายละเอียดมากขึ้น มีวิธีการดำเนินเรื่องที่ชัดเจนมากขึ้น มีการวางตัวละครดำเนินเรื่องเพื่อให้เรื่องมีความต่อเนื่อง มีสิ่งที่ให้ผู้ชมสามารถติดตามเช่นเดียวกับภาพยนตร์บันเทิง และทุกสิ่งที่ตัวละครทำนั้นคือสิ่งที่ได้เห็นอยู่

ในคำขมยว้นจริง ๆ แล้วผสมกับประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอลงไปทำให้โครงร่างบทภาพยนตร์ออกมา เป็น 3 ตอน มีลักษณะดังนี้

โครงเรื่องขยายสารคดีเรื่อง “ลูกไม้มวยไทย”

ตอน ก “เส้นทางสู่สังเวียน ”

เพื่อเป็นการเปิดเรื่องให้เห็นเด็กกับคำขมยวที่ค่อนข้างจะแตกต่างกัน เด็กวัยสคสไต้ต้องมาอยู่ในสถานที่กดดันคล้าย ๆ ลูก และบอกเล่าถึงการซ้อมในช่วงเช้า โดยใช้ภาพแต่ละภาพเพื่อสื่อความหมายกับอารมณ์ความรู้สึกที่เด็กต้องเผชิญภาพ

1. แทนสายตาของนักมวยเด็กที่เพิ่งตื่นนอนเห็นบรรยากาศสลัวๆ ในคำขมยว
2. นาย นักมวยเด็กวัย 10 ขวบ เปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อออกไปวิ่ง
3. นายใส่รองเท้าผ้าใบเก่าๆ
4. นายเดินผ่านตลาดผ่านกลุ่มคนที่มาซื้อของ
5. นายเดินหาว ตาสะลิมสะลือจี้ตา ยังไม่ได้ล้างออก
6. บรรยากาศร้านค้าตั้งร้านเล็กๆ ซอยของในตลาดกับแม่
7. นายเดินผ่านตลาดไปที่สวนสาธารณะ
8. กลุ่มแม่บ้านกำลังเดินอาราบิกเพื่อลดไขมันที่สวนสาธารณะ
9. หน้าท้องกระเพื่อมของกลุ่มแม่บ้าน
10. คนเตะบอลกันในสนามอย่างสนุกสนาน
11. คนหนุ่มคนสาววิ่งออกกำลังกาย
12. เด็กกลุ่มหนึ่งนั่งเล่นกันอย่างสนุกสนาน
13. กล้ามขาของนายและนักมวยเพื่อนๆ
14. นักมวยเด็ก 8-9 คนวิ่งในสนาม
15. สีหน้าเหนื่อยหอบของนายที่วิ่งตามหลังคนอื่นเพราะตัวเล็กกว่า
16. กางเกงมวยตัวใหญ่ๆ เปื้อนๆ หลวมๆ
17. นายและเพื่อนๆ เดินไปที่บาร์คู
18. นายกัดฟันและเหนื่อยหอบเล่นกล้ามหน้าท้อง
19. กล้ามหน้าท้องที่ขึ้นเป็นมัดๆของนาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คอน ข “เส้นทางสู่นาคค”

เป็นอีกช่วงหนึ่งของชีวิตนักมวยเด็ก ที่หลังจากฝึกซ้อมคอนเช้า ก็จะไปโรงเรียน เพื่อเสริมความรู้ ในอนาคตข้างหน้า เป็นช่วงที่เด็กจะมีความสุขเมื่อได้เล่น ได้อยู่กับเพื่อน แต่เป็นช่วงระยะเวลา หนึ่งเพราะหลังจากเลิกเรียนก็ต้องกลับมาฝึกซ้อม

20. ธงชาติไทยขึ้นสู่ยอดเสาธง
21. เด็กนักเรียนยืนเคารพธงชาติ
22. เด็กนักเรียนร้องเพลงชาติ
23. นายยืนร้องเพลงชาติ
24. เสื้อผ้าเก่า ไม่ได้รีด ของนาย
25. นายนั่งเรียนหนังสือกับเพื่อนๆ
26. พักเที่ยงนักเรียนวิ่งเล่นกันในสนาม
27. นายและเพื่อนๆเตะบอลกันอย่างสนุกสนาน
28. โรงเรียนเลิกนายและเพื่อนๆแยกย้ายกลับบ้าน
29. เพื่อนๆมีพ่อแม่มารับนายเดินกลับบ้าน
30. นายนั่งทำการบ้านวาดรูป
31. การ์ตูนจากหน้าจอทีวี
32. นายนั่งจ้องตาไม่กระพริบ
33. นายถูกขึ้น ไปซ้อมมวยเมื่อได้ยินเสียงผู้ฝึกสอนตะ โจนเรียก
34. นายถอดเสื้อนักเรียนออกแล้วใส่กางเกงมวย
35. กระสอบทรายขนาดใหญ่ โยกไปมาเล็กน้อย
36. นวมอันใหญ่ใส่มือเด็ก
37. นวมกระทบกับที่ป้องกันของเทรนเนอร์
38. นักมวยเด็ก 8-9 คนกำลังฝึกซ้อม
39. นายซ้อมมวยกับพี่เลี้ยงตัวใหญ่
40. พระอาทิตย์ตกดิน
41. ผู้ฝึกสอนตะ โจนค่า
42. หลังของนักมวยมีรอยไม้เรียวเป็นจ้ำๆ
43. ผู้ฝึกสอนเดินไปหวดที่หลังของนักมวย
44. นายและเพื่อนๆเล่นหน้าห้องอยู่ในบ้าน
45. ผู้ฝึกสอนเอาเท้าเหยียบที่หน้าห้องของนาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

46. นายหลับตาด้วยความเจ็บ
47. ภาพกับข้าววางอยู่ 2-3 อย่าง
48. นักมวยเด็กนั่งกินข้าวกันเป็นวงใหญ่
49. นายนั่งกินไข่ 2 ใบ แล้วเข้านอน

ตอน ค “อนาคตของนักมวยเด็ก”

แสดงให้เห็นถึงการผลกระทบที่เด็ก ได้จากการเป็นนักมวยเด็กซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียอยู่ควบคู่กันไป แล้วแต่ใครจะคิดอย่างไร

50. นักมวยเด็กเดินขึ้นรถเพื่อเดินทางไปชมมวยที่ต่างจังหวัด
51. ชาวบ้านติดตามไปเชียร์บนรถคันเดียวกัน
52. นักมวยเด็กนั่งเบียดเสียดกันอยู่ท้ายรถ
53. กองเชียร์เริ่มกินเหล้าแล้วร้องเพลง
54. บรรยายภาพภายในเวทีมวยคนเชียร์มวย
55. นักมวยเด็กเดินผ่านร้านค้า ร้านขายขนมแล้วตรงไปยังเวทีมวย
56. นายและคู่ต่อสู้ยืนเปรียบมวยด้วยสายตาของผู้จัดงาน
57. นายถอดเสื้อและกางเกงออกเหลือกางเกงในตัวเดียว
58. พี่เลี้ยงนำคนนำขึ้นให้นาย
59. พี่เลี้ยงบ๊อง คิง กด นวดลำตัวและขาของนาย
60. พี่เลี้ยงทั้งสองฝ่ายตกลงราคาพนันกัน
61. เวทีมวยตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างคนดู
62. นายถูกอุ้มข้ามเชือกขึ้นบนเวทีมวยพร้อมกับคู่ชก
63. นายและคู่ชกไหว้ครู
64. ระฆังดังยกแรก
65. นายและคู่ชกจ้องดูเชิงกัน
66. พิธีกรข้างสนามพยายามกระตุ้นให้ทั้งคู่ชกกัน
67. กรรมการบนเวทีตะโกนให้ทั้งคู่ชกกัน
68. นายและคู่ชกแลกหมัดกัน
69. คนดูรอบเวทีเชียร์อย่างสะใจ
70. พี่เลี้ยงให้น้ำ ค่ำ นวด และกระตุ้นเด็กของตน
71. เขียนพนันเริ่มต่อรองราคากัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

72. ใบหน้าที่บอบช้ำของเด็กทั้งคู่
73. คนจัดมวยเดินขึ้นมามอบของรางวัล
74. นายเดินถือของรางวัลมาให้ผู้ฝึกสอน
75. ผู้ฝึกสอนคำว่านายหลังจากชกแพ้
76. นายหน้าคาบอบช้ำ
78. คนจัดมวยเดินนำเงินมาให้ผู้ฝึกสอนสามร้อยบาท
79. นายหน้าคาบอบช้ำเดินออกมาซื้อขนมกินกับเพื่อนๆ
80. นายคืนนอนหน้าคาบอบช้ำ
81. นายใส่ชุดนักเรียนเตรียมตัวไปโรงเรียนกับเงินจำนวนหนึ่งได้จากการชกมวย
82. นายเดินไปโรงเรียนกับกลุ่มเพื่อน

ปัญหาจากโครงร่างบทภาพยนตร์สารคดี คือ งานที่ออกมายังดูกว้างไป บางสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องก็ไม่จำเป็นต้องมีในบทภาพยนตร์ คัดเลือกเฉพาะสิ่งที่เราต้องการนำเสนอ การแก้ปัญหา คือ มองสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในค่ายมวย ในฐานะของมุมมองที่เราเห็น เราเห็นสิ่งใดก็เสนอตามสิ่งที่เราเห็นโดยยังคงยึดที่ประเด็นเดิม มองให้ออกว่าเด็กกำลังทำอะไร ผู้ใหญ่กำลังทำอะไร คัดให้เหลือเฉพาะชีวิตของเด็กนี้ในค่ายมวยว่าถูกผู้ใหญ่ล่วงละเมิดสิทธิอย่างไร เสนอภาพที่ออกมาเป็นกลาง ๆ ตั้งคำถามกับตัวเองว่าทำไมเด็กต้องทำอย่างนี้ ทำไมเด็กต้องซ้อมมวย ทำไมเด็กต้องชกมวย เพิ่มชีวิตในมุมมองอื่น ๆ ของเด็กในค่ายมวย เช่น ทำไมเด็กต้องมานั่งทำกับข้าว ทำไมเด็กต้องอดดูการ์ตูน รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้จะช่วยทำให้งานมีความสมจริงยิ่งขึ้น

ใช้เวลาในการสร้างเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับนักมวยเด็กในแต่ละวัน ซึ่งแต่ละช่วงเวลานั้นจะมีรายละเอียดของการถูกละเมิดสิทธิของเด็กอยู่ตลอดเวลา โดยเลือกช่วงเวลาที่สำคัญที่จะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร และการสร้างอารมณ์ให้คนดูได้ติดตามให้ได้มากที่สุด

แนวทางแก้ปัญหาจากทุก ๆ บทที่กล่าวมาในข้างต้น เพื่อสรุปเป็นบทภาพยนตร์สารคดีในตอนท้าย หลังจากที่ผ่านมานั้นไม่สามารถควบคุมการดำเนินเรื่องได้ ขนาดของงานที่จะถ่ายทำในมีขนาดที่ใหญ่เกินไป ดูแล้วยังกระจัดกระจาย ดังนั้นแนวทางในการทำบทภาพยนตร์สารคดีในบทนี้ จึงอาศัยมุมมองของบุคคลภายนอก ที่มีประเด็นที่ต้องการถ่ายทำอยู่แล้วก่อนจะถ่ายทำจริง และเมื่อเข้าไปถ่ายทำจริงก็จะเลือกถ่ายทำในส่วนที่ มีความหมายในการสื่อสารเท่านั้น เป็นการบันทึกช่วงเวลาในแต่ละช่วงของนักมวยเด็ก โดยเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนที่นักมวยจะขึ้นชก 3 วัน เหตุการณ์ที่ตามมาจะมีการเปลี่ยนแปลงตัวละครขึ้นตามลำดับ คนดูจะเกิดความรู้สึกกับตัวละคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวนี้ เช่น ช่วงเวลาก่อนที่จะขึ้นชก 20 ชั่วโมง ย่อมมีความรู้สึกแตกต่างกับช่วงเวลาก่อนที่จะขึ้นชก 5 นาที ดังนั้นผู้กำกับจึงมีหน้าที่เป็นกล้อง คล้าย ๆ กับการถ่ายภาพขาว ตามนักมวยคนหนึ่งซึ่งกำลังต่อสู้กับชะตากรรมต่าง ๆ ในวงการมวยไทย

ส่วนโครงสร้างของเรื่องนั้น ได้คัดรูปแบบ 3 ตอนในบทแรก ๆ ทิ้งไป และใช้เวลาจริงที่ถ่ายทำเป็นการสร้างโครงสร้างให้กับเรื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ 3 วันแรกก่อนขึ้นชก ความเข้มข้นของเรื่องจะไล่ขึ้นไปตามลำดับ จนสุดท้ายแล้วบทสรุปของเรื่องไปสรุปที่เวทีชกมวย ซึ่งจะเห็นว่าเด็กเหล่านี้ไม่ได้อะไรเลย นอกจากการเจ็บตัว แล้วทุก ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กในค่ายมวยก็จะวนเวียนค่อ ๆ ไปไม่มีวันจบ

บทภาพยนตร์สารคดีในครั้งสุดท้ายพร้อมสำหรับการถ่ายทำ

บทภาพยนตร์สารคดี เรื่อง “ลูกไม้มวยไทย”

ฉาก ก Title

ภาพบรรยากาศโดยรวมของค่ายมวย
เพื่อแสดงให้เห็นถึงทุก ๆ อย่างในสนาม
ที่ดูแล้วไม่สมควรกับวัยเด็ก

ภาพมุมอันใหญ่ ลูกเหล็ก เวทีมวยขนาดใหญ่
ตัวหนังสือเรื่อง “ลูกไม้มวยไทย” ขึ้นกลางจอ

เสียงปี่ซาวคังขึ้นแล้วเบาลงพร้อม
ตัวหนังสือที่จางหายไป

ฉาก ก1 “ 32 ชั่วโมงก่อนนักมวยขึ้นชก ”

ห้องนอนนักมวย/ ภายใน/ ตี 5

1. LS.

บรรยากาศตอนกลางคืนพระจันทร์ที่มีแมลงบินวนเวียนเป็นฉากหน้าแสดงถึงวัฏจักรของนักมวยในค่ายที่วนเวียนกันไปเรื่อย ๆ จากรุ่นสู่รุ่น

2. LS.

แสงสลับจากดวงจันทร์เห็นผู้ฝึกสอนตีระฆังเพื่อปลุกให้นักมวยตื่นขึ้นจากที่นอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. MS.

นักมวยเด็กทยอยคืนขึ้นจากที่นอนเก่า ๆ ด้วยความขี้เกียจ เคนคาสลิ้มสถือ

ฉาก ก2

ริมถนน/ ภายนอก/ ตี 5 ครั้ง

4. LS.

บรรยากาศริมถนน รถวิ่งผ่านไปมารวดเร็ว แสงจากไฟรถมองเห็นนักมวยเด็ก 10 กว่าคนทยอยเดินออกจากค่ายมวย

5. LS.

นายเริ่มออกวิ่งเป็นคนแรกท่าทางจ้วเสียว

6. LS.

นักมวยเด็กวิ่งผ่านกลุ่มคนที่กำลังรอรถเมล์เพื่อไปทำงาน วิ่งผ่านนักเรียนกำลังขึ้นรถไปเรียน วิ่งผ่านร้านขายของที่เพิ่งจะตั้งร้าน

7. LS.

เวลาผ่านไปรวดเร็วท้องฟ้าเริ่มสว่างขึ้นนักมวยเด็กวิ่งกลับเข้าค่ายมวยเพื่อฝึกซ้อมต่อ

ฉาก ก3

ค่ายมวย/ ภายใน/ 6 โมงครึ่ง

8. LS.

นักมวยเด็กเริ่มเตะกระสอบขณะที่พระอาทิตย์กำลังจะขึ้น

9. LS.

ที่บนเวทีเด็กกำลังซ้อมมวยในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งใจบ้าง เล่นบ้าง สนุกสนานกันไป บางคนก็ขึ้นหา

10. CU.

นักมวยเด็กคนตัวเล็ก ๆ ขึ้นโหนบาร์กลิ้ง Till ลงเห็นขาขึ้นอยู่บนเก้าอี้ เพราะตัวเล็กเกินไป

11. MS.

นายซ้อมมวยอยู่บนเวที โคนเตะ โคนถีบ เนื้อตัวแดงเป็นจ้ำ แต่ก็ไม่ได้แสดงอาการเจ็บปวดออกมาให้เห็นแต่อย่างใด

ฉาก ก4

ห้องน้ำ/ ภายนอก/ 7 โมงครึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. LS.

ป้ายชื่อห้องน้ำ กล้องเลื่อนตามเห็นนักมวยเด็กหลายคนกำลังอาบน้ำอย่างสนุกสนาน

13. LS.

นายยืนอาบน้ำกับเพื่อน ๆ พุดคุยกับเพื่อน ๆ เหมือนไม่ได้เจอกันมาก่อน

14. CU.

กลัมน้ำห้องที่ขึ้นเป็นมัด ๆ เกินวัยเด็กของนายแสดงถึงการผ่านการฝึกฝนมาอย่างหนัก กล้อง Tilt ขึ้นเห็นใบหน้ายิ้มแย้มของนาย

15. CU.

ชั้นน้ำที่ลอยคว้างคว้างอยู่ในอ่างใบใหญ่ที่เต็มไปด้วยตะไคร่น้ำและเศษใบไม้เกลื่อนกลาด

ฉาก ก5

โรงครัว/ ภายใน/ 8 โมงครึ่ง

16. CU.

ปลาตุก 2-3 ตัวที่กำลังย่างไฟอยู่บนเตาอังโล่เก่า ๆ และนักมวยเด็กช่วยกันย่าง

17. CU.

ภาพมือคีระฆังเรียกเด็กมากินข้าว

18. LS.

นักมวยเด็กในชุดอยู่บ้านเดินเรียงรายเข้ากันเข้าไปตักข้าวอย่างมีระเบียบไม่แตกแถว

19. CU.

ต้มจืดถ้วยใหญ่ที่มีช้อนรุ่มกันแข่งตักด้วยความรีบร้อน

20. CU.

ปลาตุกกำลังเคลื่อนมาเห็นกับข้าวอย่างหนึ่งที่กำลังหมดโดยที่ยังมีช้อนแข่งกันตัก

21. CU. นายนั่งกินข้าวด้วยความหิวโหยอย่างเอร็ดอร่อยไม่มีเสียงคนใดดังออกมาระหว่างกิน

ฉาก ก6

ค่ายมวย/ ภายใน/ 9 โมง

22. CU.

ตารางบอกเวรล้างจานซึ่งมีชื่อนักมวยแต่ละคนอยู่ในนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

23. MS.

นักมวยเด็กช่วยกันกวาดบริเวณสนามมวยซึ่งต้องปฏิบัติกันเป็นกิจวัตร

24. LS.

นักมวยเด็กบางคนกำลังยืนนวดไหล่ให้ผู้ฝึกสอน

25. LS.

นายกำลังนั่งซักผ้าอยู่กับเพื่อน 2 คน ซึ่งมีผ้ากองโตอยู่ข้าง ๆ

26. MS.

นายและเพื่อนเดินเก็บขยะและนำขยะไปทิ้ง

27. CU.

หนังสือพิมพ์มวยกำลังถูกเปิด

28. CU.

นายและเพื่อนกำลังจ้องกันอย่างไม่ละสายตาเพื่อดูนักมวยรุ่นพี่แต่ละคนที่ได้ลงหนังสือพิมพ์

ฉาก ข “ 26 ชั่วโมงก่อนนักมวยขึ้นชก ”

หน้าค่ายมวย/ ภายนอก/ 4 โมงเย็น

29. LS.

พระอาทิตย์ยังแผ่ความร้อนแรงจ้า นายและเพื่อน ๆ วิ่งลากยางรดอย่างเหนื่อยหอบ

30. MS.

สีหน้าที่ดูเหนื่อย ๆ ของนาย

31. CU.

เฒ่าของนายที่มีเชือกผูกลากยางรด กางเกงขยักเปื้อน ๆ ใกล้เคียงหลุด

32. LS.

นายได้ชุดเสื้อลดน้ำหนักวิ่งเพื่อรีดน้ำหนักออกจากตัว

ฉาก ข1

ค่ายมวย/ ภายใน/ 4 โมงครึ่ง

33. LS.

หลังจากวิ่งลากอย่างแล้วนายก็วิ่งวนรอบเวทีมวยด้วยความหืดหอบ

34. MS.

ผู้ฝึกสอนกำลังบีบคั้นนวดน้ำมันให้นายด้วยความรุนแรง เพื่อรีดน้ำหนักตัวส่วนที่เกินออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

35. CU.

นายนอนหลับตาด้วยเหงื่อที่ออกเต็มใบหน้า

36. MS.

นายอดกางเกงออกจนเหลือตัวเปล่าล่อนจ้อน เดินขึ้นเครื่องชั่งน้ำหนัก เพื่อเช็คน้ำหนักตัวก่อนทำการขึ้นชก เสียผู้ฝึกสอนบอกว่าน้ำหนักยังเกินอยู่ ต้องลดน้ำหนักต่ออีก

ฉาก ข2

ข้างๆ ค่ายมวย/ ภายนอก/ 5 โมงเย็น

37. MS.

นายยืนกางแขนหัวหน้าค่ายและเพื่อน ๆ ยืนบีบนิ้วด้วยน้ำมือน้อยอย่างแรง

38. CU.

สีหน้านายเมื่อ ๆ ไม่สะทกสะท้านกับแรงบีบเท่าไร

39. CU.

เต๋อเองไล่ที่กำลังติดไฟเพื่อเตรียมน้ำไว้ให้นายอาบน้ำอุ่น

40. LS.

นักมวยเด็ก 2 คน กำลังเก็บใบตะไคร้มาคั้น ในหม้อใบใหญ่

41. MS.

นายนอนลงบนแค้ไม้เพื่อให้เพื่อนนักมวย 4-5 คนช่วยกันนวดและอาบน้ำให้

42. CU.

สีหน้านายที่ดูไร้ความรู้สึกโยกไปตามแรงนวด

ฉาก ค “4 ชั่วโมงก่อนขึ้นชก”

ห้องนอนของนาย/ ภายใน/ 6 โมงเย็น

43. CU.

รูปพระบนนาฬิกาบอกเวลา 6 โมงเย็น

44. MS. ภายในห้องนอนเห็นของนาย นายกำลังเก็บข้าวของใส่กระเป๋าเพื่อเตรียมไปชกมวยที่ต่างจังหวัด

45. CU.

กระฉับนักมวยขนาดเล็กเก่า ๆ และน้ำมันมวยถูกจัดเรียงอย่างเป็นระเบียบอยู่ในกระเป๋า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉาก ก1

ศาลพระภูมิ/ ภายนอก/ 6 โมงครึ่ง

46. CU.

รูปสามคอกอยู่ในมือชายสั้น ๆ

47. LS.

นายนิ่งไหวศาลพระภูมิด้วยความเฉชา และออกเล่าให้การชกมวยครั้งนี้ประสบกับชัยชนะ

48. CU.

ใบหน้าของนายที่กำลังหิมาขอพรในการชกมวย

ฉาก ง “ 2 ชั่วโมงก่อนนักมวยขึ้นชก ”

เวทีมวยในค่าย/ ภายใน/ 2 ทุ่ม

49. LS. นักมวยทั้งหมดในค่ายนั่งเรียงกันบนเวทีเพื่อทำการสวดมนต์ก่อนที่จะเข้าชก ในขณะที่ นายและเพื่อนที่มีคิวชกนั้นกำลังนั่งกินข้าวต้มอยู่ข้าง ๆ เวทีมวย

50. MS.

สีหน้าที่ตั้งใจบ้างไม่ตั้งใจบ้างของนักมวยแต่ละคนที่กำลังสวดมนต์

ฉาก ง1

โรงครัว/ ภายใน/ 2 ทุ่มกว่า

51. CU.

เนื้อวัว 10 กว่าชิ้นที่อยู่ในจาน

52. CU.

ถ้วยข้าวต้มใบเล็ก ๆ มีช้อนตักข้าวต้มขึ้นไป

53. CU.

นายนั่งเคี้ยวข้าวต้มช้า ๆ สีหน้าซีดเซียว ก่อนที่จะเดินทางออกไปชก ซึ่งไม่สามารถกินอย่างอื่นได้ เพราะจำเป็นต้องควบคุมน้ำหนักให้คงที่

ฉาก ๖2

บนรถยนต์/ ภายนอก/ 2 ทุ้มครึ่ง

54. MS.

แสดงถึงกรุงเทพในยามค่ำคืน รถวิ่งผ่านบ้านเมือง ผ่านห้างสรรพสินค้า นายและเพื่อนอีก 1 คน นั่งกระดกเครื่องดื่มเบรนต์ เพื่อเรียกกำลัง อยู่ท้ายรถยนต์

55. CU.

นายนั่งเหม่อมองออกไปนอกรถเมื่อรถวิ่งผ่านชุมชนเมือง เหมือนไม่เคยผ่านถนนเส้นนี้มาก่อน

56. LS.

รถวิ่งออกนอกเมือง

ฉาก ๓ “ 45 นาทีก่อนนักมวยขึ้นชก ”

ห้องแต่งตัวนักมวยสนามมวยพญา/ ภายใน/ 4 ทุ้ม

57. LS.

นายกับเพื่อนและผู้ฝึกสอนเดินหัวสัมภาระเข้าสนามมวยท่ามกลางเสียงผู้คนเชียร์มวยดังกึกก้อง

58. CU.

ผู้ฝึกสอนกำลังพันเชือกอย่างแน่นที่มือนายทั้งสองข้างและสั่งให้นายเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อทำการนวดน้ำมันมวย

59 CU.

นายยืนนั่งท่าทางไร้อารมณ์ต่อเสียงเชียร์ข้างนอก

60. CU.

นายขึ้นนอนบนเตียงมีมือที่กำลังบีบเข่ากล้ามเนื้อขาของนายไปมา จนผิวเริ่มแดงไปทั้งตัว

61. CU.

สีหน้านายที่นั่งเฉยไม่แสดงความวิตกกังวลเพราะผ่านการชกมามากมาย

ฉาก ๖ “ 5 นาทีก่อนนักมวยขึ้นชก ”

สนามมวยพญา/ ภายใน/ 4 ทุ้มครึ่ง

62. LS.

นายเดินออกจากห้องแต่งตัวด้วยเสื้อคลุมเต็มยศเสียงปี่ชวาดังกึกก้องอยู่ในสนามมวย นายเดินผ่านสายตาผู้ใหญ่นักมวย โดยไม่สนใจนักมวยเล็ก ๆ ที่กำลังเดินผ่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

63. LS.

นายถูกขโมยข้ามเชือกเส้นบนของเวทีลงไปบนเวทีมว

64. CU.

ผู้ฝึกสอนบรรจงถอดมวงคลออกจากหัวนายอย่างพิถีพิถัน แล้วเป่าที่หน้าผากนาย

65. LS.

เสียงระฆังขกแรกดังขึ้น นายเดินเข้าแลกหมัดกับคู่ชกโดยภาพที่เห็นนั้นทั้งคู่แน่นตัว
ดีกว่าเส้นเชือกกันของสนาม แต่ขึ้นชกเวทีที่เป็นนักมวยคนใด

66. MS.

นายถูกชกที่ใบหน้าแล้ววิ่งกลับไปสวนคืน

67. CU.

กรรมการบนเวทีตะโกนกรอกหูให้ทั้งคู่ชกกัน

68. MS.

ภาพบรรยากาศคนดูรอบเวทีเชียร์อย่างสะใจ เมื่อเห็นนายและคู่ต่อสู้เริ่มแลกหมัดกันอย่างดุเดือด

69. MS.

ที่เสียงแต่ละฝ่ายให้น้ำ คำ นวด และกระตุ้นเด็กของตน

70. LS.

เขียนพนันเริ่มต่อรองราคากันด้วยสีหน้าเอาจริงเอาจัง

71. LS.

ระฆังดังหมดยกสุดท้าย คนจัดมวยเดินขึ้นมานอบของรางวัลให้นักมวยทั้งสองคน

72. CU.

นักมวยทั้งคู่หน้าตาบอบช้ำหลังจากเวที

ฉาก จ “ 20 นาทีหลังขมวยขึ้นชก ”

บทรธนส์/ ภายนอก/ เทียงกิน

73. MS.

จากลับนายและเพื่อนอีกคนนอนหลับอยู่หลังรถเบียดเสียดแย่งผ้าห่มกันด้วยความหนาว

ฉาก ฉ “ 5 ชั่วโมงหลังนักมวยขึ้นชก ”

ริมถนน/ ภายนอก/ ที 5

74. LS.

เสียงไก่ขัน ท้องฟ้าเริ่มเปลี่ยนเป็นสีฟ้า ภาพย้อนแสงไฟถนนเห็นนักมวยเด็ก 10 กว่าคน

กำลังออกวิ่งอยู่ริมถนน เหมือนเช่นทุกวัน ตัวหนังสือทีมงานขึ้นปิดท้ายเรื่อง

FADE BLACK

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ขั้นตอนการถ่ายทำ

5.1 ขั้นตอนเตรียมการถ่ายทำ

งานเตรียมการก่อนถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี เป็นการวางโครงสร้างและแผนการดำเนินงานทั้งหมด เพื่อให้ทุกสิ่งอยู่ในสภาพพร้อมสมบูรณ์ที่สุด โดยไม่ล่าช้า เมื่อไปถึงสถานที่ถ่ายทำจะได้รู้ว่าเราควรจะทำอะไร นำเสนอสิ่งใดให้กับผู้ชม เป็นการกำหนดตัวเองก่อนการถ่ายทำเพื่อประสบปัญหาน้อยที่สุดในการถ่ายทำ

หลังจากเตรียมงานเสร็จก็ทำการออกหาสถานที่จริง สถานที่จริง ๆ ที่เราจะมาถ่ายทำในวันข้างหน้า ทดสอบถ่ายทำดูในมุมต่าง ๆ เพื่อความแม่นยำ ดูช่วงเวลาไหนแสงจะมีลักษณะอย่างไร เวลาไหนใครจะทำอะไรบ้าง ต้องสำรวจทั้งหมดให้เรียบร้อยก่อนลงมือถ่ายทำจริง จากบทภาพยนตร์ที่พร้อมสำหรับการถ่ายทำ ขั้นตอนต่อไปเป็นการเตรียมงานถ่ายทำ โดยการ

1. แยกบทภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการแยกรายละเอียดของฉากต่าง ๆ ออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดขอบเขต และเตรียมงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ เช่น สถานที่ถ่ายทำ อุปกรณ์ บุคคล การขออนุญาต โดยแบ่งตามวันเวลา สถานที่ และช่วงเวลาที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ของนักมวยแต่ละคน
2. จัดตารางการถ่ายทำ หลังจากที่ได้แยกรายละเอียดจากบทภาพยนตร์แล้ว จะทำให้เรารู้ปริมาณ และลักษณะของงานโดยสังเขป จากนั้นจึงกำหนดช่วงวันเวลาของการถ่ายทำ
3. นัดแนะและทำความเข้าใจกับนักมวยและผู้ฝึกสอนในค่ายมวยก่อนที่จะเข้าไปถ่ายทำ โดยเฉพาะนักมวยที่จะเป็นตัวดำเนินเรื่อง เพื่อให้พวกเขาเหล่านั้นเข้าใจในสิ่งที่เรากำลังจะทำ เมื่อถึงเวลาจริงจะได้ไม่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดขึ้น และสร้างความสัมพันธ์กับนักมวยในค่ายนั้นให้โดยเร็วที่สุดเพื่อความสะดวกในการถ่ายทำ
4. ตรวจสอบจากแต่ละสถานที่ต่าง ๆ ให้แม่นยำ ว่าเหมาะแก่การถ่ายทำหรือไม่ เช่น ห้องบางห้องของนักมวยอาจจะเข้าไปถ่ายทำไม่ได้ หรือ บางเวทีมวชนั้นทางคณะผู้จัดมวยอาจจะห้ามนำกล้องเข้าไปบันทึกภาพ เป็นต้น ตรวจสอบดูว่าตรงบริเวณไหนใช้ไฟได้บ้าง ตรงไหนใช้แสงธรรมชาติ ตรงไหนที่มีคาก็ควรจะมิไฟสำหรับการถ่ายทำ
5. จัดเตรียมและตรวจสอบอุปกรณ์ก่อนถ่ายทำ อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำ ประกอบด้วย กล้องวิดีโอ ดีวีดีแคม ระบบมินิดีวีดี แบตเตอรี่ เทปดีวีดีคด เครื่องชาร์จแบตเตอรี่ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังก้อง ไมโครโฟน ไฟ เป็นต้น เครื่องมือทุกชิ้นต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน เพราะหากพลาด shot สำคัญๆ ชักข้อศกเดียวอาจทำให้งานเสียหายได้

ในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำนั้นต้องเตรียมทุกอย่างให้พร้อมที่สุด ทั้งความพร้อมของผู้กำกับ ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจบทภาพยนตร์ การตีความบท ตลอดจนกระทั่งการเตรียมตัวในเรื่องอุปกรณ์สำหรับการถ่ายทำ เพราะเนื่องจากการถ่ายทำนั้นใช้เวลาหลายวันหากอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมตารางการถ่ายทำอาจคลาดเคลื่อนได้ ที่สำคัญต้องพยายามรักษาร่างกายให้พร้อม พร้อมสำหรับการตื่นก่อนนักมวยเด็กแต่ละคน เพื่อให้ได้ภาพในช่วงเวลานั้น การทำความเข้าใจในสิ่งที่เรากำลังจะทำถือเป็นเรื่องสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง เพราะหากขาดสิ่งนี้แล้ว เมื่อถึงสถานที่ถ่ายทำจริงเราอาจจะได้ภาพที่ทั่วไป ไม่ได้บ่งบอกความหมายอะไร และไม่ได้มีผลต่อเรื่องที่เราากำลังจะทำ

5.1.2 หลัก 10 ประการสำหรับการถ่ายทำ⁶

ปัจจัยสำคัญ 10 ประการ สำหรับปฏิบัติการถ่ายทำภาพยนตร์ที่ต้องคำนึง มีดังนี้

5.1.2.1 ตำแหน่งกล้อง ผู้กำกับมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางตำแหน่งกล้อง คือกำหนดตำแหน่งกล้อง ดังนั้นผู้กำกับต้องถามตัวเองเสมอว่าในฉากนั้น ๆ ควรให้เป็นมุมมองจากของใคร และกำลังมองใครอยู่ เช่น เป็นมุมมองของตัวละครหลัก หรือ เป็นมุมมองของผู้เล่าเรื่อง หรือใครบางคนที่ไม่รู้จัก และมุมมองนี้สามารถกลับไปกลับมาได้ในแต่ละฉาก เป็นมุมมองแทนสายตาหรือเป็นมุมมองผู้สังเกตการณ์ เหมาะสำหรับผู้ชมของของคนเล่าเรื่อง

การวางตำแหน่งกล้องส่วนใหญ่แล้วมักวางในระดับสายตา ซึ่งเป็นระดับเดียวกับที่คนดูใช้มองกันในชีวิตประจำวัน ส่วนระดับที่ผิดแปลกไปจะให้ความรู้สึกทางอารมณ์ที่รุนแรง เช่น ภาพมุมสูงหรือมุมต่ำมาก ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดตำแหน่งของกล้องต้องถามตัวเองอยู่เสมอว่า ตำแหน่งกล้องถูกต้องสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ และเรามองเห็นสิ่งที่เราต้องการหรือไม่

5.1.2.2 องค์ประกอบภาพ การจัดองค์ประกอบภาพในภาพยนตร์มีลักษณะเหมือนกับภาพเขียนแต่สิ่งที่ได้จากความมหัศจรรย์ของกล้อง คือทำให้ปัจจัยองค์ประกอบในภาพเคลื่อนไหวและตัวกรอบภาพเองก็เคลื่อนไหวด้วย ซึ่งการเคลื่อนไหวนี้มีผู้กำกับเป็นผู้ควบคุม

⁶ รัชสามัค วิวัฒน์สินอุดม,คนสร้าง สร้างหนัง หนังสือ (กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 223-230

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยกำหนดตำแหน่งตัวละคร วัตถุต่าง ๆ ในกรอบภาพ เป็นตัวดึงดูดสนใจจากสายตาของผู้ดู ใช้ภาพและเสียงเพื่อควบคุมทิศทางของคนดูอีกด้วย

5.1.2.3 ขนาดภาพ องค์ประกอบภาพของเฟรมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดภาพ และขนาดของภาพขึ้นอยู่กับความยาวไฟก๊สของเลนส์ที่ใช้ส่วนความยาวไฟก๊สของเลนส์ก็มีอยู่หลากหลายระยะ ฉะนั้นการเลือกใช้เลนส์ที่มีความยาวไฟก๊สต่างกันก็จะให้ได้ขนาดภาพแตกต่างกันไปด้วย

ขนาดของภาพในภาพยนตร์มีใช้กันอยู่ 3 ลักษณะกว้าง ๆ คือ ภาพใกล้ ภาพปานกลาง ภาพไกล ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการใช้เลนส์ที่มีความยาวไฟก๊สต่าง ๆ

5.1.2.4 การจัดแสง การจัดแสงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมในเรื่องของการจัดองค์ประกอบภาพ ผู้กำกับภาพจึงได้ชื่อว่าเป็นศิลปินที่เขียนภาพด้วยแสง แสงและเงาสามารถทำให้คนดูเกิดความรู้สึกทางด้านอารมณ์ เช่น การจัดแสงที่มีแสงทึบ ในฉากบ่งบอกถึงความลึกลับ ซบซ้อนในภาพยนตร์ ส่วนในภาพยนตร์คลกมาสมองใช้การจัดแสงที่สว่าง

ในภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะมีการจัดแสงที่เป็นรูปแบบประติมากรรมแต่งเติมเพิ่มการรับรู้ทางด้านอารมณ์มากขึ้น หรือการจัดแสงให้เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้กำกับและผู้กำกับภาพที่ต้องรักษารูปแบบการจัดแสงให้มีความสม่ำเสมอในภาพยนตร์ตลอดทั้งเรื่อง

5.1.2.5 การเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวในภาพยนตร์มีรูปแบบหรือสไตล์ เช่นเดียวกัน เมื่อเรารู้รูปแบบของการเคลื่อนไหวแล้วควรเป็นแบบนิ่ง ๆ เรียบง่าย หรือเคลื่อนไหวหวือหวาในแนวแอคชั่น หรือทั้งสองรูปแบบผสมผสานกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวและเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ ส่วนใหญ่ในภาพยนตร์มักจะใช้การเคลื่อนไหวปานกลางที่สามารถรักษาการเล่าเรื่องให้ดำเนินต่อไป ไม่หวือหวามาก เพราะอาจทำให้เบี่ยงเบนความสนใจของคนดูไปที่การเคลื่อนไหวมากกว่าเนื้อเรื่องได้ หรือไม่ใช้การถ่ายยาว ที่มากเกินไปจนคนดูรู้สึกอึดอัดได้

5.1.2.6 การตัดต่อ การตัดต่อภาพยนตร์นั้นต้องคิดเตรียมล่วงหน้าไว้ตั้งแต่การถ่ายทำ ว่าต้องการตัดต่ออย่างไรในแต่ละช็อต ซึ่งมีข้อพิจารณาอยู่ 2 ประเด็น คือ จะตัดตรงไหน และจะต่อเข้ากับภาพอะไร นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงการเชื่อมต่อภาพด้วยวิธีอะไร เช่น ตัดชนกัน ธรรมดา การใช้ภาพจางซ้อน เป็นต้น

5.1.2.7 การถ่ายภาพ การถ่ายทำภาพยนตร์ในแต่ละฉากนั้น เราสามารถวางมุมกล้องและมิชชั่นมองได้หลายมุม ฉะนั้นในฉากหนึ่งที่มีความยาว 1 นาที อาจจะใช้ตั้งแต่ 1-20 ช็อต เพื่อจะได้ครอบคลุมในฉากนั้น ๆ เช่น อาจเป็น “ มาสเตอร์ช็อต ” คือ ภาพของช็อตมุมกว้างที่ถ่ายยาวจนจบในฉากนั้นแล้วใช้ภาพปานกลาง ใกล้ ภาพสองคน และอื่น ๆ เป็นภาพแทรกสลับไปมา เพื่อให้ได้จังหวะในการเล่าเรื่อง

5.1.2.8 ความต่อเนื่อง ภาพยนตร์เกิดจากช็อตต่าง ๆ ที่นำมาเรียงตัดต่อเข้าด้วยกัน ดังนั้นการถ่ายภาพให้ภาพมีความต่อเนื่อง วิธีที่ดีที่สุดคือการถ่ายทวนซ้ำแอ็คชั่น หมายถึง แสดงซ้ำแอ็คชั่นในท้ายของช็อตที่จะตัดต่อเข้าหากัน ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคนตัดต่อว่าจะตัดท้ายช็อตแล้วต่อด้วยหัวช็อตในช็อตถัดมาหรือตัดหัวช็อตที่ตามมาออกแล้วต่อด้วยท้ายช็อตก่อนหน้าให้มีความต่อเนื่องกันอย่างราบรื่น

การรักษาความต่อเนื่องของภาพยังอาจใช้วิธีการตัดต่อภาพที่คล้ายหรือเหมือนกัน ด้วยรูปทรงของภาพหรือใช้ทิศทางของการทวนของผู้แสดงเป็นตัวเชื่อม ระหว่างฉากซึ่งอยู่คนละเวลาและสถานที่กันได้ นอกจากนี้ยังใช้เสียงในการเชื่อมภาพแต่ละฉากเข้ารวมกันได้ เช่น เสียงบรรยาย ในภาพยนตร์สารคดี เสียงพิเศษที่คล้ายคลึงกันในระหว่างช็อตต่อช็อต หรืออาจใช้ตัวหนังสือบรรยายเชื่อมเวลา สถานที่ระหว่างช็อตกัน เป็นต้น

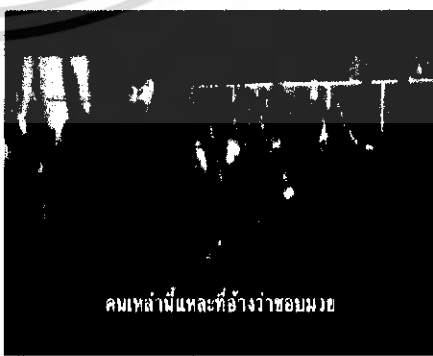
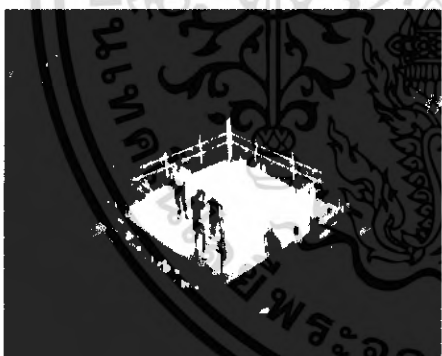
5.1.2.9 มุมมอง มุมมองคล้ายกับการวางตำแหน่งกล้องที่สามารถวางได้หลายมุมในช็อตหนึ่ง ๆ เช่น เป็นมุมมองของคนดู มุมมองของตัวละครด้วยกัน มุมมองของผู้กำกับ หรือมุมมองของเทพเจ้า

นอกจากนี้เรายังสามารถใช้ความได้เปรียบของกล้องนำคนดูเข้าสู่เหตุการณ์ได้ด้วยการใช้ถือถ่าย (Hand-Held) เช่น ผ่านเข้าไปในป่า ประตูลับ เป็นต้น

5.1.2.10 การถ่ายช็อตพิเศษ การถ่ายช็อตพิเศษมีวิธีการตั้งแต่ถ่ายสุดถึงซับซ้อนที่สามารถทำได้โดยอาศัยเทคนิคของกล้องหรืออุปกรณ์อื่น ๆ เข้ามาช่วยในการถ่ายทำ เช่น การใช้สปีด คือ เร่งความเร็วของการเดินฟิล์มให้เร็วขึ้นหรือช้าลง การถ่าย “Day for Night” ถ่ายกลางวันให้กลายเป็นฉากกลางคืน

การถ่ายทำภาพยนตร์เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องหลังจากขั้นตอนเตรียมการถ่ายทำแล้ว ผู้กำกับเป็นผู้ที่มีบทบาทสูงสุดในการทำงาน เป็นผู้ที่มีความกดดันจากการทำงานทุกด้าน ถ้าหากมีการเตรียมตัวที่ดีก็ทำให้ปัญหาอุปสรรคการทำงานลดลง นอกจากนี้การทำงานของผู้กำกับต้องสามารถควบคุมทีมงานให้อยู่ในแนวทางเดียวกัน แต่ให้ความอิสระในด้านความคิดเห็น จะทำให้ได้งานที่สมบูรณ์มากขึ้น

ตัวอย่างเนื้อหาที่จะเป็นบท โฆษณานิตยสาร “ Million Dollar Baby ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาพยนตร์เรื่อง “Million Dollar Baby” ลักษณะภาพที่เห็นได้ชัดคือ การถ่ายภาพที่ให้ความต่างของแสงและเงาจัด โทนของภาพยนตร์มืด ๆ ซึ่งเป็นเรื่องเลวร้ายเกี่ยวกับนักมวยหญิงผู้หนึ่ง ที่ฝันชีวิตคนเข้ามาชกมวย จนสุดท้ายนักมวยดังกล่าวก็ตายจากไป ในฉากขึ้นชกมวยบนเวทีนั้น มีเพียงแสงไฟดวงเล็ก ๆ ที่สว่างอยู่เฉพาะบนเวที เป็นการแสดงให้เห็นว่า เขาให้ความสำคัญกับนักมวยบนเวทีมากกว่าคนดู ขณะที่คนดูจะอยู่ในมุมมืด ๆ ที่อยู่เบื้องหลังของการชกมวยแต่ละคู่ ในภาพยนตร์สารคดี เรื่องลูกไม้มวยไทยนั้น ได้นำสไตล์การถ่ายทำบางอย่างของเรื่องมาใช้ เช่น เรื่องแสง เงา และ ความต่อเนื่องทางภาพยนตร์ ภาพที่นักมวยเด็กขึ้นชกบนเวทีมวย เป็นภาพที่คนดูอาจจะได้เห็นอยู่ทั่วไป การเลือกใช้ภาพ ในหลาย ๆ มุมมอง เหมือนในภาพยนตร์ตัวอย่างที่ยกมา เป็นการสร้างบรรยากาศและความบันเทิงให้กับเรื่องได้ เช่น การถ่ายคนเป่าปี่ชวา การถ่ายเงินในกำมือของนักเล่นพนัน การถ่ายทำสิ่งแวดล้อมที่อยู่บริเวณสนามมวย เช่น ครอบครัวยุคใหม่ที่เดินทางไปดูมวยกันทั้งครอบครัว เป็นต้น ทั้งหมดสามารถสร้างบรรยากาศ เรื่องราว หรือ คำพูดบางอย่างลงไปในภาพยนตร์ได้

5.2 ขั้นตอนการถ่ายทำ

หลังจากเตรียมตัวในขั้นตอนก่อนการถ่ายทำเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดในการถ่ายทำ คือความพร้อมของตัวผู้กำกับเอง พร้อมจะต้องพร้อมรับทุกปัญหา ทุกสถานการณ์และพร้อมที่จะตัดสินใจในทันทีทันใดเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดขึ้น โดยในการกำกับภาพยนตร์สารคดีนั้นค่อนข้างควบคุมได้ยากกว่าการกำกับภาพยนตร์บันเทิง ผู้ที่เรากำลังถ่ายทำนั้นไม่ใช่นักแสดงแต่เป็นนักมวยที่อยู่ในค่ายมวย การถ่ายทำในแสงของธรรมชาติ ความไม่แน่นอนของสภาพดินฟ้าอากาศ และสถานการณ์รอบ ๆ ตัว บทภาพยนตร์ที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องคำนึงไว้อยู่เสมอว่า ประเด็นของเรื่องคือสิ่งที่เราต้องการนำเสนอ การทำงานอย่างรอบคอบ ใจเย็น เผื่อเหตุการณ์ โดยที่ยังยึดประเด็นเดิมไว้ อาจจะทำให้เราได้ข้อมูลใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น มากกว่าเดิมก็เป็นไปได้

หลังจากที่บทภาพยนตร์สารคดีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อจากนั้นคือวิธีการถ่ายทำ ซึ่งใช้หลายวิธีดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์บทภาพยนตร์ก่อนถ่ายทำ เพื่อทำการตีความบท ว่าจากนี้จะถ่ายอย่างไร จะถ่ายวิธีไหน จะเกิดความรู้สึกอย่างไรต่อผู้ชม ควรมีการเปลี่ยนแปลงช่วงไหนก่อนทำการถ่ายทำ ด้วยเหตุที่การถ่ายทำสารคดีเรื่องนี้เน้นอาศัยการถ่ายทำโดยคน ๆ เดียว ลักษณะคล้ายมุมมองของผู้ที่ได้ไปพบเห็นนักมวยเด็ก แล้วเก็บมาเล่าให้ผู้ชมฟัง จึงทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับสถานที่ ตัวละคร ตลอดจนสถานะแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ ซึ่งทั้งหมดบางครั้งเราไม่สามารถ

กำหนดได้ สิ่งที่ต้องทำให้ดีที่สุดคือการเตรียมตัวก่อนการถ่ายทำของตัวเองให้สมบูรณ์ที่สุด และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยไม่รู้ตัว

5.2.2 การถ่ายทำอาศัยแสงจากธรรมชาติ ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้เป็นภาพยนตร์แนวสังคมนิยม การถ่ายทำที่จะทำให้งานที่ออกมานั้นมีความสมจริง ดูแล้วเกิดความรู้สึกว่ามันเป็นเช่นนั้นจริง ๆ มีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเรื่องราว การเลือกใช้ภาพแบบภาพขาวเป็นวิธีการทำงานของขั้นตอนการถ่ายทำ ใช้แสงธรรมชาติ ยกเว้นในช่วงเวลากลางคืนที่ต้องใช้ไฟ ซึ่งก็เป็นไฟดวงเล็ก ๆ ที่ไม่กระทบกระเทือนต่อแนวทางในการถ่ายทำซักเท่าไร ฉากส่วนใหญ่ที่ถ่ายทำจะอยู่ในค่ายมวย ซึ่งจะมีแสงที่มาหลัก ๆ คือแสงไฟจากเวทีซ้อมมวย และแสงจากดวงอาทิตย์ที่หักเหเข้ามาทางอ้อม ฉากที่อยู่ในเวทีชกมวยที่จะชกกันจริง มีแสงสว่างเพียงพอสำหรับการถ่ายทำ โดยแสงหลักนั้นอยู่บนเวทีอยู่แล้ว และเป็นจุดที่คนดูกำลังให้ความสนใจอยู่ในทุกขณะ ดูแล้วฉากนี้ภาพของนักมวยจะเด่นขึ้นทันที ในขณะที่คนดูคนเชียร์ นั้นจะอยู่ในเงามืด ๆ ที่อยู่เบื้องหลังของการชกของนักมวยทั้งคู่

การจัดไฟในการถ่ายทำ ไม่สามารถทำได้ เพราะสิ่งที่ต้องคำนึงถึงหลัก ๆ คือเนื้อหาของภาพ บางครั้งการถ่ายทำในแต่ละช็อตไม่สามารถเน้นในเรื่องของแสง หรือองค์ประกอบอื่น ๆ ได้ เพราะทำให้การทำงานเกิดความล่าช้า และยังกระทบกระเทือนต่อตัวละครที่เราจะถ่ายทำอีกด้วย เพราะฉะนั้น แสงจากดวงอาทิตย์ คือแหล่งแสงหลักที่สำคัญที่สุดของการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ เมื่อใดที่หมดแสงก็แทบจะถ่ายทำไม่ได้ นอกจากใช้ไฟอื่นช่วยเสริม เช่น ไฟฉาย เป็นต้น

5.2.3 การสังเกตการณ์ การสังเกตการณ์เป็นหัวใจสำคัญอีกข้อหนึ่งของวิธีการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงระหว่างถ่ายทำคือ การสังเกต ทั้งการสังเกตพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ด้วยการเฝ้ารอเวลาในการถ่ายทำ และการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ในค่ายมวย ว่ามีสิ่งใดบ้างที่พอจะเป็นตัวเสริมในการเล่าเรื่อง เช่น ภาพเด็กกำลังโดนอาบนํ้าด้วยอะไรเพื่อรีดน้ำหนักรีดตัว และที่ ๆ นั้นเองก็เป็นสถานที่ในการประกอบอาหารบางอย่างเช่น การย่างปลา และสิ่งที่สังเกตเห็นได้ในฉากนั้นคือ ตะแกรงย่างปลา ซึ่งมีลักษณะเป็นซี่ ๆ คล้ายห้องขัง ตั้งอยู่ตรงหน้าของนักมวยเด็กที่กำลังนอนอยู่ แล้วกล้องก็ถ่ายผ่านมันไปเห็นซี่เหล็กนั้นกับหน้าเด็กที่อยู่ในตะแกรงย่างปลา ถ้าเกิดการสังเกตสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ก็จะทำให้การถ่ายทำนั้นมีความหมายในเชิงลึกลงไป ไม่ใช่เป็นการถ่ายทำเพื่อบันทึกเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว และภาพที่ออกมานั้นจะเกิดความรู้สึกกระทบกระเทือนต่อผู้ชมได้ในบางอารมณ์

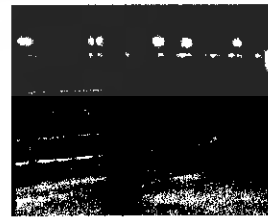
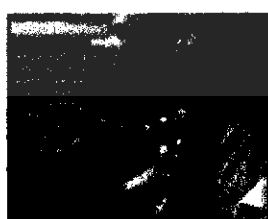
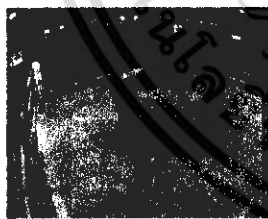
5.2.4 การถ่ายทำแบบถ่ายไปตัดไป นอกจากการคำนึงถึงองค์ประกอบของภาพเนื้อหาของภาพแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่ง นั่นคือ ความต่อเนื่องในภาพยนตร์ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก เพราะเมื่อถ่ายทำเป็นที่เรียบร้อย แต่ไม่มีการคิดถึงความต่อเนื่อง จะทำให้ขั้นตอนการตัดต่อเป็นไปด้วยความยากลำบาก ภาพแต่ละภาพจะไม่สามารถเข้าหากันได้

ดังนั้นระบบถ่ายเทภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ต้องคิดอยู่ตลอดเวลา ว่าภาพนี้จะไปต่อกับภาพไหน แล้วภาพที่กำลังถ่ายจะสามารถต่อกับภาพที่กำลังจะถ่ายข้างหน้าได้ไหม ทุกอย่างต้องผ่านกระบวนการคิดที่รองรับแบบสลับพอสสมถวร ขั้นตอนการถ่ายทำนั้นใช้หลักเกี่ยวกับการถ่ายภาพยนตร์ทั่วไป โดยในแต่ละฉากจะเลือกภาพที่เป็นมาตรฐานไว้ก่อนหนึ่งภาพ โดยเป็นภาพกว้างๆ เพื่อบอกเวลาและสถานที่ แล้วภาพต่อจากนั้นจะมีในภาพในมุมที่ถนัดลงเพื่อเจาะภาพไปที่สิ่งที่กำลังจะถ่ายทำ หรือนักมายคนใดคนหนึ่ง ฉากนี้ก็จะเป็ภาพแทรกของสิ่งแวดล้อมที่เราสังเกตเห็นว่า มีผลต่อการเล่าเรื่องของเร ทุกภาพที่จะถ่ายทำนั้นต้องรวดเร็วมากในการเปลี่ยนมุมกล้องแต่ละครั้ง ต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจของผู้ถ่ายทำ ต้องคำนวณเวลาว่า ถ้าถ่ายแบบนี้แล้ว ภาพข้างหน้าเราจะวิ่งไปทันไหม ฉากวิ่งไปไม่ทันก็สลับรักษาภาพขณะที่กำลังถ่ายทำให้ดีที่สุด เพราะหากเกิดการตัดสินใจผิดพลาดจะทำให้เราพลาดทั้งสองภาพ

จะเห็นได้ว่าวิธีการถ่ายทำในบางครั้งนั้น ไม่สามารถที่จะใช้เวลาลงเลือกเฟ้นภาพที่คิดว่าดีที่สุดได้ แต่สิ่งที่ต้องคำนึงถึงที่สุดนั่นคือ เนื้อหา เพราะหากได้ภาพที่สวยงาม หรือ มีองค์ประกอบศิลป์ที่ดี สวยงาม จดงาม แต่ภาพขาดความหมายหรือเนื้อหา นั้น ก็จะทำให้ภาพๆ นั้นดูไร้ค่าไปทันที บางเวลา เราจำเป็นต้องยอมเสียองค์ประกอบศิลป์ของภาพไป ซึ่งทำให้ภาพที่จะออกมา มันนำไปในทางซึ่งภาพขำขันๆ ซึ่งบางครั้งดูแล้วอาจจะไม่สวยงามให้น่าติดตามในสายตาผู้ชม แต่อาจจะเกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ผู้ชมได้ในบางครั้ง

การถ่ายทำออสเตียแสงจอคอมพิวเตอร์ไฟกลางเวที ที่ให้แสงเฉพาะตัวละครที่ถ่ายทำ ถ่ายทำในมุมมอง
ต่างๆ หลายมุม หลายขนาด เพื่อให้ได้บรรยากาศของการแข่งขันมวย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 แผนการทำงานการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี

ภาพยนตร์เรื่อง ลูกไม้มวยไทย ได้ใช้เวลาในการถ่ายทำประมาณ 6 วัน ซึ่งพอจะแบ่งเป็นช่วงเวลาราว ๆ ได้ดังนี้

- วันแรกของการถ่ายทำ วันที่ 15 มกราคม 2549

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ นักมวยไม่มีอยู่ในค่ายมวย เนื่องจากวันนั้นมีรายการชกของนักมวยหลายคน ทางค่ายมวยจึงจัดการให้เด็กทุกคนในค่าย เข้าไปดูเพื่อน ๆ เพื่อเรียนรู้เทคนิค จึงต้องเลื่อนการถ่ายทำออกไปอีก 1 วัน เพื่อจะได้สร้างความสัมพันธ์กับทางเจ้าของค่ายและผู้ฝึกสอนอีกด้วย แต่ปัญหาที่ตามมาอีกคือ ความไม่ค่อยไว้วางใจในการถ่ายทำสารคดีในครั้งนี้ เนื่องจากทางค่ายมวยเพิ่งจะประสบปัญหาในการนำเสนอของบุคคลภายนอกที่เข้ามาถ่ายทำสารคดี แล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางค่ายมวย ทางผู้ฝึกสอนจึงเฝ้าระวังในการถ่ายทำเป็นพิเศษ เพราะเนื่องจากไม่อยากให้เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นอีก

- วันที่สองของการถ่ายทำ วันที่ 16 มกราคม 2549

เนื่องจากนักมวยที่ทำการขึ้นชกเมื่อวันก่อนนั้นมีจำนวนหลายคน จึงทำให้บรรยากาศการซ้อมมวยนั้น มีนักมวยเด็กซ้อมอยู่บางคา ภาพที่ออกมาจึงยังมีลักษณะเป็นค่ายเล็ก ๆ อยู่ ดูแล้วยังไม่เป็นระบบของค่ายมวย และวันนี้เป็นวันที่ทราบข่าวว่าอีก 4 วันจะมีนักมวยในค่ายขึ้นชกอีกสามคน จึงทำการสอบถามเพื่อติดต่อขออาศัยรถไปถ่ายทำที่เวทีมวยด้วย

- วันที่สามของการถ่ายทำ วันที่ 17 มกราคม 2549

วันนี้มีนักมวยออกมาซ้อมกันอย่างเต็มที่ จึงได้ภาพที่ดูมีเนื้อหามากกว่าเดิม ทำการเลือกถ่ายเน้นไปที่นักมวยที่กำลังจะขึ้นชกในอีกไม่กี่วันข้างหน้า

- วันที่สี่ของการถ่ายทำ วันที่ 18 มกราคม 2549

เริ่มมีเหตุการณ์ที่นักมวยคนที่กำลังจะขึ้นชกถูกทางค่ายมวยปฏิบัติมากขึ้น ทั้งการรีดน้ำหนักเพราะนักมวยคนดังกล่าวมีน้ำหนักเกิน การซ้อมที่เข้มข้นขึ้น ทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็น ประกอบกับวิถีชีวิตของเด็กคนดังกล่าวที่ใช้ชีวิตอยู่ในค่ายมวยอย่างไร การกิน การนอน การซ้อม ค่อนข้างจะเป็นขั้นตอนที่ละเอียดกว่า 2-3 ก่อนหน้านี้

- วันที่ห้าของการถ่ายทำ วันที่ 19 มกราคม 2549

ด้วยเหตุที่ภาพในการถ่ายทำเมื่อทำการตรวจสอบเทปที่ถ่ายทำมาแล้วนั้นมีดีมาก จึงต้องเสียเวลาประมาณครึ่งวันเพื่อเข้าตลาดไปซื้อไฟที่ใช้ติดกับกล้อง เพื่อการถ่ายทำในตอนกลางคืนที่ดีขึ้น การถ่ายทำจึงเริ่มขึ้นในช่วงบ่าย ซึ่งเป็นการเก็บตัวและการซ้อมเบา ๆ ของนักมวยคนดังกล่าว

- วันสุดท้ายของการถ่ายทำถ่ายทำในส่วนของการเตรียมตัวที่จะเดินทางไปชกของนักมวยคนนี้ เก็บรายละเอียดในบางส่วนเพื่อใช้สำหรับการ Insert ภาพ และ โชคดีที่ทุ่งสนามชก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มวขอนุญาตให้เข้าไปถ่ายทำ มีที่สำหรับการถ่ายทำ จึงทำให้การถ่ายทำในวันนี้เป็นไปอย่างสะดวก ถ่ายทำตั้งแต่ก่อนที่เค็จะขึ้นเวที จนชมมวขเสร็จ และเมื่อเดินทางกลับจากสนามมวขรดน้ำมันหมด จึงต้องรอถึงตี 4 กว่า ถึงจะเดินทางกลับเข้าค่ายมวข ซึ่งเป็นช่วงเวลาพอดีที่ทางนักมวขอีกจำนวนหนึ่งที่กำลังจะคืนและออกไปวิ่งริมถนน จึงทำให้ได้ภาพในช่วงนั้นเพิ่มขึ้นอีก จากนั้นจึงรอจนถึงตอนสายของอีกวัน เพื่อทำการเก็บภาพในส่วนที่ยังขาดอีกนิดหน่อยจึงเสร็จงานการถ่ายทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ

การลำดับภาพ เป็นการนำเอาภาพช็อตแต่ละช็อตซึ่งประกอบด้วยฉากแต่ละฉากมาเรียงร้อยต่อกัน เพื่อให้ได้ภาพที่สื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีความสำคัญในการลำดับเรื่อง สร้างอารมณ์ให้คนดู และสื่อสารได้ตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เปรียบเสมือนหัวใจในการผลิตภาพยนตร์

6.1 ประเภทของการตัดต่อ⁷

6.1.1 การตัดต่อแบบต่อเนื่อง คือการตัดต่อที่ใช้ในภาพยนตร์ส่วนใหญ่ ที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ แอ็คชั่น ตำแหน่ง ทิศทางการมอง และการเคลื่อนไหวของผู้แสดง หรือ ชับเจ็ค องค์ประกอบภาพ เวลา พื้นที่ แสง เงา สี ทั้งหมดมีความต่อเนื่องกันอย่างมีเหตุผลระหว่างช็อตต่อช็อต ซึ่งผู้ตัดต่อต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าควรให้คอนไดต่อเนื่องคอนไดไม่จำเป็นต้องต่อเนื่อง หรือตัดทิ้งไปได้

ในกรณีที่การถ่ายไม่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาจแก้ปัญหาได้โดยใช้ภาพแทรก ในระหว่างช็อตที่ไม่ต่อเนื่องกัน ซึ่งได้แก่ Cut – away คือภาพของบรรยากาศที่แทรกในช็อตนั้น หรือ Reaction shot คือภาพรับแอ็คชั่นของตัวผู้แสดงอื่น ที่มีอารมณ์ตอบรับกับช็อตก่อนหน้านี้

การตัดต่อที่นิยมใช้ในภาพยนตร์บันเทิงรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นการตัดต่อภาพระหว่างช็อตกล้องตั้งนิ่งเข้ากับช็อตเคลื่อนกล้องที่มีแอ็คชั่นของผู้แสดง เนื่องจากการตัดต่อของช็อตที่ตั้งนิ่งเข้ากับช็อตเคลื่อนไหว จะเกิดความรู้สึกภาพ โดค ได้ แต่วิธีตัดบนแอ็คชั่นสามารถช่วยได้ด้วยอย่างเช่น ช็อตแรกเป็นภาพกว้างของพระเอกกำลังควมม้านุ่มมาที่กล้อง เราสามารถตัดภาพที่แอ็คชั่นของผู้แสดงที่ช็อตแรก ค่อยด้วยช็อตภาพปานกลางของพระเอกคนเดิมกำลังควมม้านุ่มมาโดยที่กล้องแทรกตามได้ เราจะเห็นว่าช็อตแรกกล้องตั้งนิ่ง และช็อตหลังกล้องมีการเคลื่อนที่ตามผู้แสดงด้วย วิธีนี้เราสามารถทำได้โดยที่ภาพไม่ โดค เพราะการตัดภาพที่บริเวณแอ็คชั่นของผู้แสดงที่มีการเคลื่อนไหวด้วยช็อตกล้องเคลื่อนไหวนั้นมีผู้แสดงด้วยต่อเนื่องเพราะคนดูยังมีสมาธิอยู่กับแอ็คชั่น ดังนั้นเมื่อการตัดภาพไปที่ภาพแอ็คชั่นที่มีกล้องเคลื่อนไหวดูด้วย คนดูจึงไม่รู้สึกสะดุด วิธีนี้ยังช่วยให้เรากำจัดแอ็คชั่นหรือการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นหรือยาว ๆ ซ้ำ ๆ ออกไปได้

6.1.2 การตัดต่อแบบเรียบเรียง เป็นการตัดต่อที่ไม่อาศัยความต่อเนื่องของแอ็คชั่น ได้แก่ หนึ่งประเภทข่าว และหนึ่งสารคดี ภาพหรือช็อตต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงเข้าด้วยกัน

⁷ รัชานต์ วิวัฒน์สันอุดม,คนสร้าง สร้างหนัง หนังสือ (กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 241-244

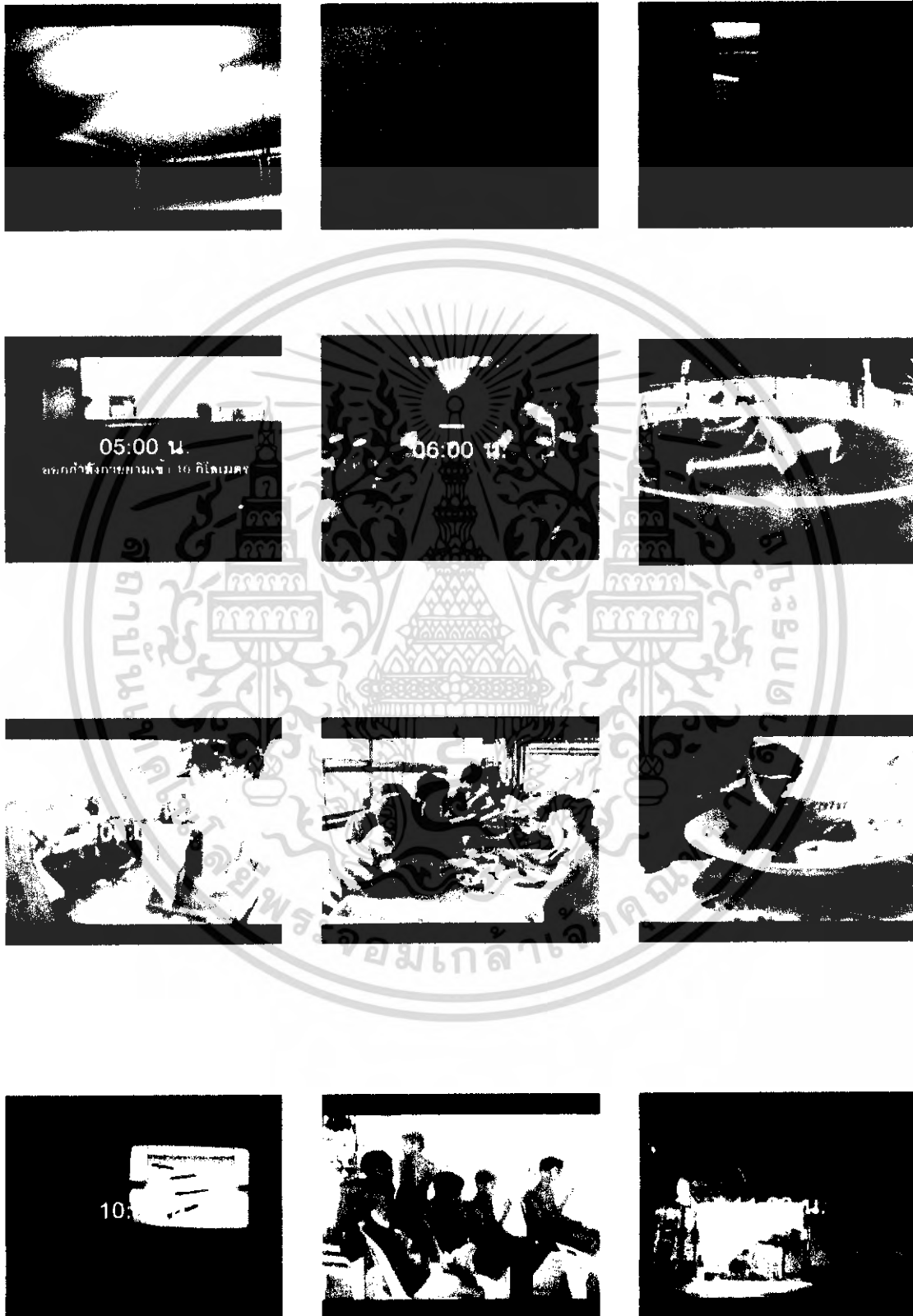
โดยใช้คำบรรยาย สามารถสร้างความต่อเนื่อง ประกอบกับการใช้เสียงประกอบ หรือดนตรี เป็นตัวยัดคำบรรยายเข้าด้วยกันได้ แต่ถ้าหากนำการตัดต่อแบบเรียบเรียง มาฉายโดยปราศจากเสียงอาจทำให้มีปัญหาในเรื่องของความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เพราะภาพที่เห็นเป็นสิ่งหรือเรื่องเดียวกับคำบรรยายที่กำลังบรรยายอยู่ และทุกขนาดภาพเช่น ภาพกว้าง อาจตามด้วย ภาพกว้าง หรือเมื่อใช้ตัดภาพแทรกเป็น ภาพแคบ อาจไม่เกี่ยวเนื่องกับ ภาพกว้าง ก่อนหน้านั้นก็ได้ ดังนั้นกฎเกณฑ์การตัดต่อต่าง ๆ อาจใช้ไม่ได้กับการตัดต่อประเภทนี้ เป็นการตัดต่อที่ เวลา และ พื้นที่ มีความเป็นอิสระมากกว่า

สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย เลือกที่จะใช้การตัดต่อแบบเรียบเรียง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ด้วยการตัดสินใจที่จะไม่ใช่เสียงบรรยายในการเชื่อมภาพแต่ละภาพนั้นเข้าด้วยกัน จึงต้องผสมหลักของการตัดต่อแบบต่อเนื่องเข้ามาเล็กน้อย เพื่อยึดโครงสร้างของเรื่องให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น ในแต่ละช็อตที่จะประกอบขึ้นเป็นฉากนั้น จะประกอบด้วยช็อตแบบเรียบเรียงกันประกอบขึ้นเป็นฉาก และเมื่อได้จากแต่ละฉากแล้วก็จะใช้การตัดต่อแบบต่อเนื่องประกอบด้วยกัน เพื่อเป็นการบอกเล่าเรื่องราวและสร้างโครงสร้างของเรื่องที่ชัดเจนขึ้น แทนการใช้เสียงบรรยาย

หลักจากถ่ายทำเสร็จสิ้น เนื่องจากเทปทั้งหมดที่ถ่ายทำมาประมาณ 7 ชั่วโมง จึงต้องใช้เวลาคัดเลือกภาพต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใส่ในงานได้นานพอสมควร การคัดเลือกในช่วงแรกนั้นเป็นการคัดเลือกเฉพาะส่วนที่ดี ส่วนภาพที่เสียซึ่งเกิดจากความรีบร้อนในการถ่ายทำ หรือภาพที่ไม่ได้สื่อความหมายใด ๆ นั้นคัดออก ซึ่งทั้งหมดได้ภาพที่ต้องการสื่อถึงการส่งเสริมสิทธิเด็กนั้นประมาณ 45 นาที ซึ่งเป็นจำนวนที่มากพอสมควร

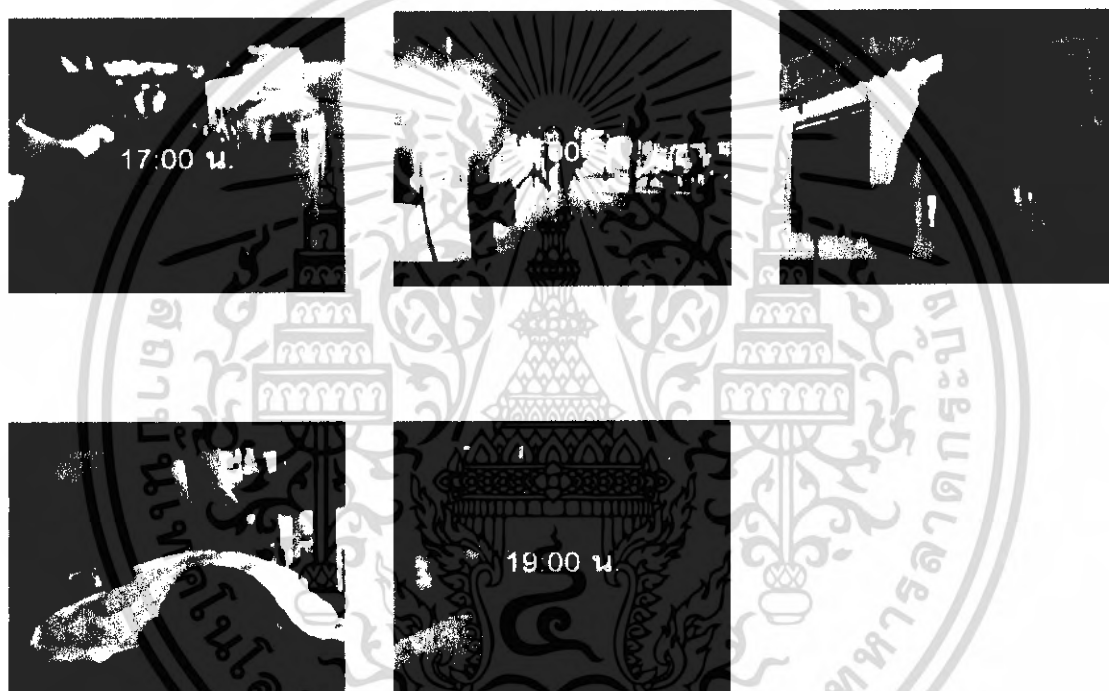
ด้วยจำนวนเวลาที่มีมากเกินไปหลังจากนั้นจึงต้องคัดภาพออกอีกรอบ โดยตัดสินใจตัดภาพบางภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับนักมวยเด็กคนที่เราต้องการถ่ายทำนั้นออกจนเกือบหมด เหลือไว้แต่ตัวละครที่สำคัญ ๆ ของเรื่องเท่านั้น และเลือกลำดับภาพตามช่วงเวลาต่าง ๆ ที่เรากำหนดไว้ในบทถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งทำให้เวลารวมทั้งหมดประมาณ 15 นาที

6.2 ตัวอย่างภาพยนตร์จากการตัดต่ออย่างเหมาะสม

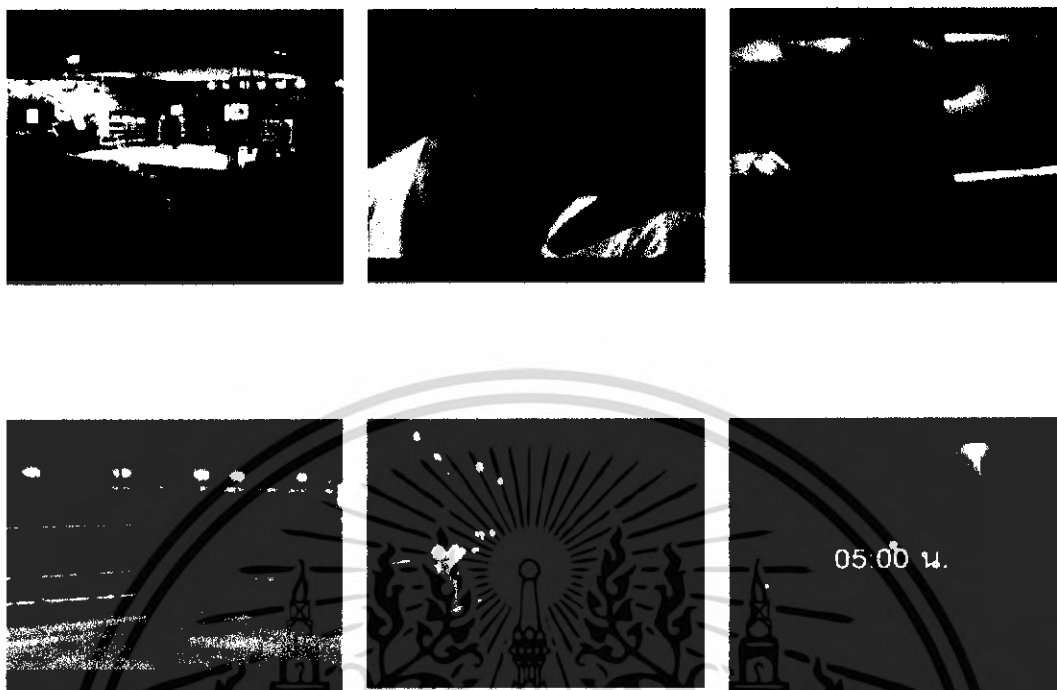
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงแรก ช่วงแรกขอเรื่อง เป็นช่วงเปิดเรื่อง ภาพที่ออกมาเน้นต้องการบอกกับ ผู้ชมว่า เด็กคนนี้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร ปฏิบัติตนอย่างไร และถ้าสมมุติทำการละเมิดสิทธิเด็ก อย่างไรบ้าง ถ้าในภาพใดที่ พบของผิดไปส่วนมาก โดยแบ่งไว้เป็นช่วงเวลาที่บันทึกมาจะขึ้นภาพที่ มาถ่าย

ช่วงที่สอง ช่วงที่สอง ในส่วนนี้เนื้อหาจะเริ่มเข้มข้นขึ้น ขึ้นไปที่เด็กที่กำลังจะ จู่จกไปจากบ้านในวันจันทร์ เป็นภาพต่อเนื่องดังกล่าวต้องฝึกฝนที่มากขึ้น ถูกผู้ใหญ่กระทำมากขึ้น กว่าที่จะถึงวันที่ตาม ขบวนการครั้งนี้ เด็กคนนี้มีผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้กันดูได้เห็นภาพ ถึงกับกลัวการละเมิดสิทธิที่มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงที่สาม ช่วงสุดท้ายเป็นช่วงที่เด็กนักเรียนเดินทางไปหอพักที่ตั้งวงจังหวัด ภาพเหตุการณ์ในช่วงนี้เป็นภาพเหตุการณ์ที่ค่อนข้างมากมายชัดเจนมาก เห็นเด็กชกกันบนเวทีท่ามกลางเสียงเชียร์อย่างระส่ำระสายของผู้ใหญ่และผู้ชม เด็กคนหนึ่งถือธงของวงการพนัน และสุดท้ายมีเด็กชกมวยเสร็จกลับไม่ได้วิ่งไล่กับแม่ของแม่จากลูกมวยจับตัว ในแต่ละช่วงที่เปลี่ยนฉากก็จะใส่คำบรรยายเพื่ออธิบายเหตุการณ์ในแต่ละช่วง ไม่เด็กกำลังทำอะไร โดยขึ้นเป็นวลและเหตุการณ์สั้น ๆ ในแต่ละฉาก เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย และเลือกได้คนดูเฉพาะช่วง เช่น ช่วงที่ใช้เทคนิค สปีดอัพ ซึ่งในช่วงนี้จะไม่มีความสมจริง แต่จะเป็นคล้าย ๆ ช่วง Gimmie ของเรื่อง เพื่อลดความตึงเครียดของเรื่องให้เป็นเรื่องเบา ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก โดยเสียงดนตรีบางช่วงนั้นเป็นเสียงเพลงการ์ตูน เป็นเพลงแนวที่เด็กกำลังชอบมา ซึ่งดูเหมือนว่าจะขัดความรู้สึกลับแย้งกับภาพที่เห็นและในตอนท้ายเรื่องก็เด็กก็จะใส่ดนตรีที่โหดมาก เพื่อให้เป็นการรู้สึกลับแย้งลงไปในตอนจบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเรียงลำดับเหตุการณ์ได้คร่าว ๆ แล้ว จึงทำการลำดับภาพเพื่อความละเอียดอีกครั้ง กำหนดเวลาในแต่ละช็อตว่า ช็อตนี้ควรมีเวลาเท่าไรจึงจะเหมาะสม ไม่ขัดกับความรู้สึกของคนดู ซึ่งการกำหนดความยาวของช็อตนี้ เป็นขั้นตอนสำคัญของการตัดต่อ การกำหนดความยาวของช็อตอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ภาพยนตร์นั้นสื่อความหมายได้ตามต้องการ และสามารถโน้มน้าวจิตใจคนดูให้มีอารมณ์ร่วมและคล้อยตามภาพยนตร์ได้โดยไม่รู้ตัว แต่จากการเสียดายในภาพแต่ละภาพที่ถ่ายมานั้น จึงทำให้งานออกมายังไม่จี๊ดไปที่เด็กคนดังกล่าวที่ต้องการพูดถึง จึงทำให้งานออกมามีความสับสน ยังไม่ค่อยเข้าใจ

หลังจากนั้นจึงได้ลำดับภาพใหม่อีกรอบด้วยการตัดในส่วนที่ไม่จำเป็นต้องการเล่าเรื่องออกทั้งสิ้น และเสริมในส่วนของชีวิตของเด็กที่ต้องการจะนำเสนอให้เป็นขั้นตอนมากขึ้น เพื่อให้เรื่องมีโครงสร้างที่ชัดเจน ไม่ทำให้ผู้ชมสับสน ตัดเทคนิคต่าง ๆ ออกให้หมด เหลือไว้เพียงความจริงเท่านั้น ตัดเสียงคนกรีดร้อง เหลือไว้เพียงเสียงของบรรยากาศที่ถ่ายมาจริง ๆ แต่ที่สำคัญที่สุดที่ยังต้องคงเหลือไว้ คือ ตัวหนังสือบอกเหตุการณ์ โดยครั้งนี้เลือกที่จะบอกเฉพาะช่วงที่สำคัญเท่านั้น ช่วงที่ไม่จำเป็นต้องตัดทิ้ง เป็นการบ่งบอกถึงเวลาเช่นเคย แต่เริ่มต้นตั้งแต่ เวลาประมาณ 3 วันก่อนที่นักมวยจะขึ้นชก ไปจนถึงท้ายของเรื่องซึ่งเป็นบทสรุปของเรื่อง เป็นช่วงที่นักมวยขึ้นชก โดยแต่ละช่วงเวลานั้นก็จะมีกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ ของเด็กที่อยู่ในค่ายมวยให้เห็น ได้ลำดับความเข้มข้นสูงเรื่อย ๆ จนกระทั่งนักมวยชกบนเวที

6.3 เทคนิคในการลำดับภาพ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้เลือกที่จะใช้ภาพตัดชนกันอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งเรื่อง เนื่องจากเป็นภาพยนตร์ที่มีช่วงเวลาในภาพยนตร์ที่นานจึงต้องตัดภาพให้กระชับและเร็วขึ้นในบางจังหวะ และความต่อเนื่องของภาพที่ถ่ายทำมานั้นเป็นความต่อเนื่องแบบเหตุการณ์ต่อเนื่องเหตุการณ์ บางครั้งเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับอีกเหตุการณ์หนึ่ง จึงต้องเลือกเฉพาะส่วนที่จำเป็นต้องการเล่าเรื่อง เพราะมีเวลาที่จะจำกัดในสถานการณ์นั้น ๆ และไม่สามารถถ่ายโดยที่ฉาก ๆ นั้นต่อเนื่องกันทั้งฉากตั้งแต่ต้นจนจบได้ และในบางฉากก็เลือกที่จะใช้ภาพสไลด์เพื่อช่วยในการเล่าอารมณ์ของคนดู และมีตัวหนังสือขึ้นบนจอเป็นช่วง ๆ เพื่อช่วยบ่งบอกเวลาในภาพยนตร์ให้คนดูรับรู้ว่าจะถึงการชกมวยบนเวทีจริงนั้น เด็กเหล่านี้ถูกกระทำอย่างไรบ้าง

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นภาพยนตร์สารคดีแนวสัจจะนิยม ที่ต้องการความสมจริงสูง จึงปราศจากการใช้เทคนิคต่าง ๆ ทางด้านภาพ เข้ามาส่งเสริมเรื่อง หรือ สร้างความบันเทิงในการนำเสนอ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาคือ เนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นแกนที่สำคัญที่สุดของการผลิตสารคดีเรื่องนี้ การตัดต่อในแต่ละครั้งนั้นไม่สามารถทำให้งานสำเร็จได้โดยในครั้งเดียว ปัญหาที่ค่อย ๆ มา

คือ การรวบรวมเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับตัวละครที่เราจะถ่ายทำ นั่นคือ ผู้กำกับต้องสามารถควบคุมสถานการณ์ และคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในวันข้างหน้าได้ เช่น วันแรกที่เราทำการตัดต่อ เราไม่สามารถทำการตัดแล้วเสร็จเลยในวันนั้น เนื่องจากยังขาดเนื้อหา และเหตุการณ์อีกมาก ดังนั้นการวางแผนในการถ่ายทำครั้งต่อไป เพื่อนำมาตัดต่อเพิ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้กำกับต้องคิดไว้ล่วงหน้า หลังจากได้ใช้ทีมงานทั้งหมดในครั้งล่าสุด

การใช้เทคนิคทางด้านภาพต่าง ๆ นั้น เกิดขึ้นค่อนข้างลำบาก เนื่องจากต้องแก้ปัญหาทางด้านการเรียบเรียงเนื้อหาอยู่ตลอดเวลา เราไม่สามารถคาดเดาได้ว่า ในอนาคตข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้นกับนักมวยเด็กที่เรากำลังจะถ่ายทำ จึงทำให้กระบวนการคิดในเรื่องเทคนิคของภาพนั้น เป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะไม่สามารถรู้ได้ว่าเทคนิคไหนจะสามารถควบคุมทิศทางของเรื่องที่คาดการณ์ไม่ได้อยู่ตลอดเวลา

6.4 เสียงประกอบภาพยนตร์สารคดี

เสียงที่ได้มาจากการถ่ายทำนั้นเป็นเสียงบรรยากาศล้วน ๆ ไม่มีเสียงสัมภาษณ์ เสียงพูดคุยของคน หรือ เสียงบรรยายต่าง ๆ ขั้นตอนแรกที่เริ่มทำการตัดต่อเสียงนั้น เริ่มด้วยการตัดเสียงบรรยากาศที่ถ่ายทำมาทั้งหมด ไม่ให้เหลือเสียงอะไรทั้งสิ้นอยู่ในภาพยนตร์ เพราะต้องการที่จะเช็คภาพดูว่า ภาพนั้นมีประสิทธิภาพในการเล่าเรื่องได้เท่าไรหากเป็นภาพยนตร์เสียง ปัญหาที่เห็นได้ชัดคือ ภาพยนตร์ขาดความสมจริง การชมภาพยนตร์สารคดีเสียง ไม่สามารถสร้างความเข้าใจและความบันเทิงให้กับคนดูได้ ดังนั้นในขั้นตอนต่อไปจึงเริ่มใส่เสียงเป็นลำดับขั้นตอนต่อไป

- ใส่เสียงดนตรีทั้งเรื่อง เป็นดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องดนตรี ที่ให้เสียง เบา ๆ ฟังดูโล่ง ๆ เช่น เปียโน กีตาร์ เป็นจังหวะช้า ๆ เรื่อย ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นความแตกต่าง ระหว่างภาพที่เห็นกับเสียงดนตรี จะทำให้งานออกมาดูขัดแย้งกัน ผลที่ออกมาคือเสียงดนตรีที่ใส่ไม่เข้ากับภาพยนตร์ เนื้อหาของเรื่องเป็นเรื่องที่หนัก เรื่องซีเรียส ถึงแม้จะมีเด็กเป็นตัวละครนำ แต่เนื้อหาที่เด็กโดนกระทำนั้นค่อนข้างจะเป็นปัญหาที่รุนแรง การใช้ดนตรีที่ฟังดูแล้วเบาบางจึงไม่ค่อยสมเหตุสมผลนักที่จะใส่ลงไป ดังนั้นแนวทางแก้ปัญหาต่อไปนั่นคือ การทำดนตรีประกอบสารคดีขึ้นมาใหม่

- ใส่ดนตรีประกอบที่ทำขึ้นมาใหม่ ปัญหาที่เห็นได้ชัด คือ เสียงดนตรีไม่สามารถทำงานได้ เนื่องจากภาพที่เห็นนั้น เป็นภาพที่สมจริง เป็นเหตุการณ์จริง ไม่มีขั้นตอนกระบวนการเชิดฉากใด ๆ เกิดขึ้นในขั้นตอนการถ่ายทำ เพราะฉะนั้นทางแก้ปัญหาคือ การนำเสียงบรรยากาศที่ถ่ายทำมาทั้งหมด ใส่ลงไป ในภาพยนตร์สารคดีจริง ๆ โดยตัดเสียงดนตรีออกทั้งหมด ให้เหลือแต่

เสียงบรรยากาศจริง ๆ ผลที่ออกมาคือ ภาพและเสียงเริ่มมีความสัมพันธ์กันขึ้นมากกว่าเดิม สามารถทำงานควบคู่กันได้

- ใส่เสียงบรรยากาศ เมื่อเห็นแนวทางที่จะทำเสียงประกอบภาพยนตร์สารคดีได้ แล้ว ด้วยการใส่เสียงบรรยากาศจริง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงทำการตกแต่งเสียงบรรยากาศให้มีความราบรื่น ตั้งแต่ต้นจนจบ เช่น ในตอนที่นักมวยเด็กขึ้นชกมวยบนเวที ทำการรวบรวมเสียงปีพาทย์ที่บรรเลงในตอนถ่ายทำ เพื่อไม่ให้เสียงปีพาทย์ขาดตอน เพื่อต้องการควบคุมสมาธิของคนดูไม่ให้ขาดตอน เสียงปีพาทย์ในช่วงนี้จะควบคู่กับภาพที่เด็กชกมวยบนเวที แล้วตัดไปที่คนดู ตัดไปที่คนเป่าปี่ ตัดไปให้เห็นบรรยากาศรอบ ๆ สนามเวที ที่มีผลส่งเสริมต่อการดำเนินเรื่อง เมื่อจบฉากดังกล่าว เสียงดนตรีหยุดจนเหลือแค่เสียงลมเขี่ยรกันดังลั่นอย่างสะใจ พร้อมกับภาพที่เห็นคือ ภาพเด็กกำลังเงี้ยวจากการชกมวย ซึ่งดูแล้วเพลินไปด้วยดี

เมื่อตรวจสอบโครงเรื่องโดยละเอียดอีกครั้งทำให้ทราบว่าบางช็อตนั้นมีความยาวสั้นไปหน่อยไป เป็นส่วนของรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ จึงทำการตัดหัวช็อตท้ายช็อตอีกครั้ง เพื่อให้ได้เรื่องที่มีระดับและรวดเร็วขึ้นเหมาะสมกับภาพยนตร์ประเภทนี้ และเข้ากับเสียงบรรยากาศอย่างราบรื่น ลำดับภาพเสร็จสิ้น ได้ภาพยนตร์สารคดี ความยาวประมาณ 9 นาที ระบบดิจิทัล ซึ่งถือว่าเป็นเวลาที่พอสมควรสำหรับภาพยนตร์สารคดีสั้นเรื่องนี้

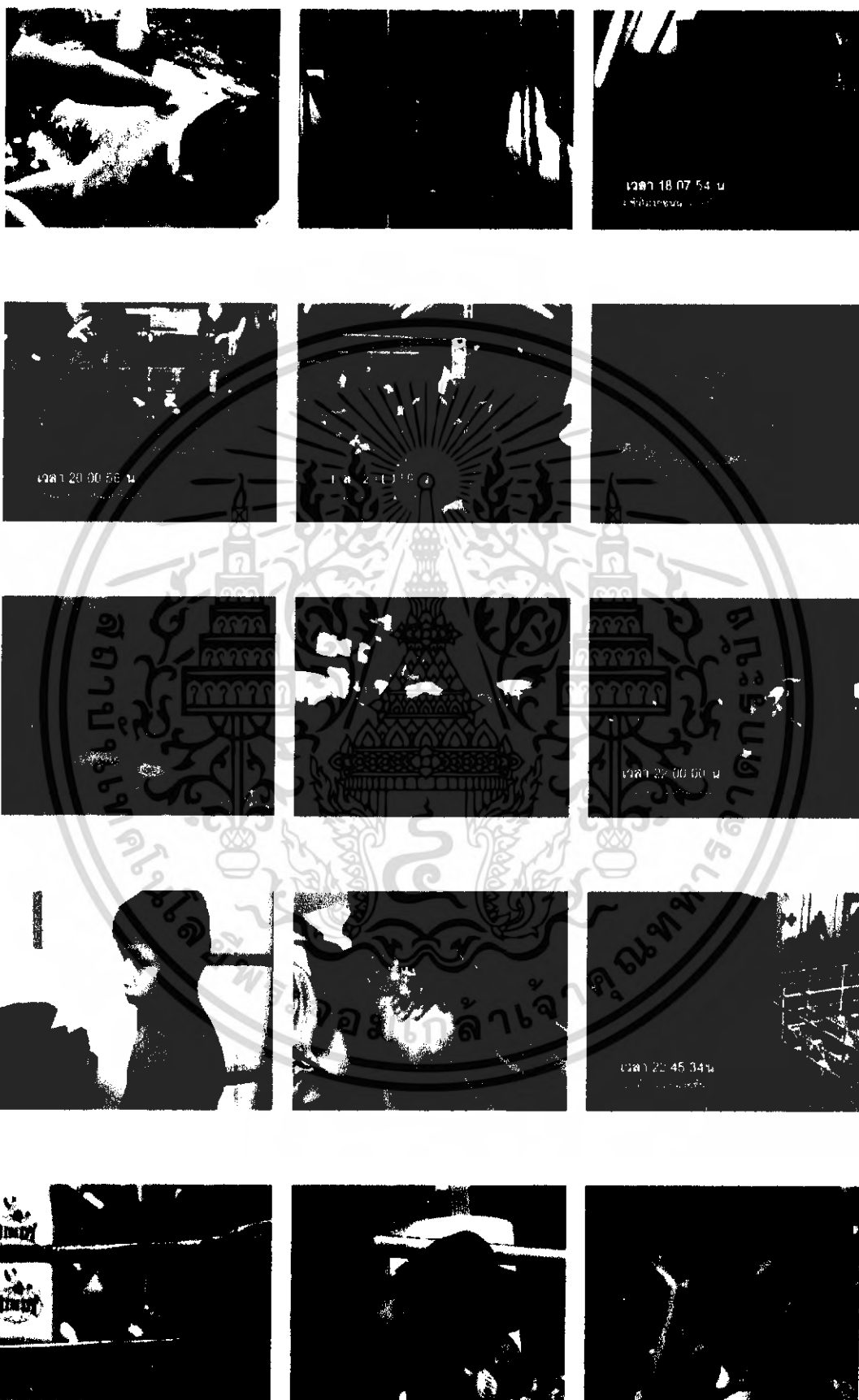
6.5 ตัวอย่างภาพยนตร์ที่ตัดต่อเสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปปัญหาในการทำโครงการ

ตั้งแต่เริ่มต้นหาหัวข้อโครงการ จนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ สรุปปัญหาจำแนกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

7.1.1. การหาหัวข้อโครงการ

- ใช้ระยะเวลาในการหาหัวข้อโครงการค่อนข้างนานไป จึงทำให้ขั้นตอนต่อไปเกิดการล่าช้าตาม ๆ กัน
- นำเสนอหัวข้อที่ขาดความน่าสนใจ จึงทำให้ขั้นตอนในการหาปัญหาของเรื่องเป็นไปค่อนข้างยาก

7.1.2. การหาข้อมูล

- ภาพยนตร์สารคดีนั้นมีน้อยมาก ทั้งภาคเอกสารและภาพยนตร์ที่พอจะศึกษาเป็นตัวอย่างได้ จึงทำให้เสียเวลาในการทำความเข้าใจกับภาพยนตร์สารคดีอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งควรจะให้เวลาศึกษาข้อมูลของเรื่องที่จะนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์สารคดีให้มาก ที่จับประเด็นและปัญหาให้ชัดเจนตั้งแต่แรก ซึ่งจะทำให้การหาข้อมูลมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้น
- การสรุปปัญหาที่จะหยิบยกมาพูดถึงเกิดความล่าช้า จึงทำให้ขั้นตอนในการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลนั้นเป็นไปอย่างกว้าง ๆ ไม่มีทิศทางที่แน่นอน ขาดความมุ่งมั่นในการทำงานและส่งผลกระทบต่อขั้นตอนต่อไปในกระบวนการ
- เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ที่จะได้จากการทำสารคดีเรื่องนี้นั้น จะอยู่แต่ในค่ายมวย จึงทำให้ต้องใช้เวลามากในการหาค่ายมวยแต่ละค่าย ซึ่งแต่ละค่ายนั้นจะมีระเบียบการบริหารค่ายมวยที่ต่างกัน ซึ่งทำให้ขั้นตอนนี้ต้องใช้ความละเอียดและความรอบคอบในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์แต่ละอย่างที่เกิดขึ้นในค่ายมวย

7.1.3. ขั้นตอนการเขียนบท

- เนื่องจากการหาข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูล ยังไม่สามารถทำความเข้าใจกับบทบาทของนักมวยแต่ละคน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการมวย จึงทำให้แรกเริ่มของการเขียนบทภาพยนตร์นั้นเป็นไปด้วยความรู้สึกของเราเองส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไปเกิดการหาข้อมูลเพิ่มเติม วิเคราะห์ปัญหาและข้อมูลเพิ่มขึ้น บทที่เขียนอยู่ในครั้งแรกนั้นขาดน้ำหนักและความชัดเจนในการนำเสนอ เช่น เรื่องก่อนที่นักมวยจะขึ้นชกบนเวทีนั้น จริง ๆ แล้วความรู้สึกของเด็กนั้นอาจจะเกิดความกลัว หรือไร้อารมณ์ความรู้สึก เพราะผ่านสังเวียนมามากพอจนจิตใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่หวั่นเกรงต่อคู่ต่อสู้ ถ้าหากเราไม่ได้สัมผัสด้วยการสังเกตการณ์ด้วยนัยยะของตัวเอง หรือ ขาดการสัมผัสภาพการพูดคุยกับตัวนักมวยที่เราจะนำเสนอ อาจทำให้ข้อมูลที่ได้มาเป็นข้อมูลที่ผิวเผินที่ได้จากข้อมูลดิบด้วยความรู้สึกของเราเองตั้งแต่เริ่มต้น

- ควรที่จะใส่ใจกับรายละเอียดในการเขียนบทให้มากกว่านี้ เพราะสารคดีนั้นเมื่อถึงเวลาถ่ายทำเราไม่สามารถมีเวลาพอกับมันในการตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ตามที่เกิดขึ้นระหว่างถ่ายทำ เพราะฉะนั้นการวางโครงเรื่องที่ชัดเจนทำให้ขั้นตอนต่อไปจะสามารถทำงานด้วยความแม่นยำ โดยเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

7.1.4. การถ่ายทำ

- เนื่องจากค่ายที่ทำการถ่ายทำ เกิดการระแวงระวังที่การถ่ายทำสารคดีในเรื่องนี้ จะเกิดภาพลักษณ์ที่เสียหายต่อค่ายมวยของเขา จึงทำให้ขั้นตอนการถ่ายทำนั้น ค่อนข้างที่จะไม่เป็นการ หรือข้อตกลง ข้อผูกมัดใดๆ และการถ่ายทำนี้มีข้อจำกัดอยู่พอสมควร เช่น การถ่ายทำที่เวทีชกมวย ซึ่งบางเวทีนั้นไม่สามารถเข้าไปถ่ายทำได้ ด้วยปัญหาทั้งหมดจึงส่งผลให้ภาพที่ได้มาส่วนใหญ่นั้นเกิดจากการสังเกตการณ์ เป็นมุมมองที่เราแนะนำเสนอให้ผู้ชมโดยผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวผู้กำกับที่เกิดจากประเด็นและปัญหาที่ต้องการนำเสนอ

- การถ่ายทำในช่วงเวลากลางคืนนั้น แสงสว่างไม่ค่อยเพียงพอ ภาพออกมาดูมืดๆ เนื่องจากการติดตั้งไฟสำหรับการถ่ายทำนั้นเป็นเรื่องยาก เพราะจะทำให้สิ่งที่เรากำลังจะถ่ายทำขาดความเป็นธรรมชาติ นักมวยและผู้ฝึกสอนแต่ละคนจะเกิดข้อสงสัยต่างๆ ตามมา ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการถ่ายทำของเราอีก เมื่อเขาได้รู้ประเด็นการถ่ายทำสารคดีในครั้งนี้

- การถ่ายทำในแต่ละครั้งนั้นบางครั้งอาจจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี หรือ บางครั้งอาจจะถูกปฏิเสธ จึงต้องเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ในแต่ละครั้งอย่างดี เช่น หากเรากำลังติดตามการฝึกซ้อมของนักมวยคนนี้ แล้วนักมวยคนนี้เกิดความรำคาญขึ้นมาแล้วไม่ยอมให้ถ่ายทำ สิ่งที่เราต้องตัดสินใจปัญหานี้จะต้องมีนักมวยเด็กสำรองที่จะเป็นตัวแทนของตัวนี้ได้ทันเวลา เพราะเราอาจจะไม่มีเวลาพอในการสร้างความเข้าใจกับเด็กที่มีสมาธิสั้นและผู้ฝึกสอนที่คอยระวังตัว

- สารคดีเรื่องนี้ถ่ายทำคนเดียว เพราะใช้เวลาการถ่ายทำหลายวัน จนไม่สามารถมีทีมที่จะอยู่กับเราได้ตลอดเวลา การถ่ายทำในบางฉากซึ่งเป็นฉากที่ยาก อาจจะต้องใช้กล้องหลายตัวในการเก็บภาพ เช่น การถ่ายทำจากที่นักมวยชกบนเวที หากมีทีมถ่ายทำที่เพิ่มขึ้นอาจจะได้มุมมองในแต่ละมุมที่เพิ่มขึ้นมา ทำให้งานมีรายละเอียดมากขึ้น

7.1.5 การตัดต่อ

- ปัญหาจากการตัดต่อที่สำคัญที่สุดคือ การลำดับเหตุการณ์ไม่รู้เรื่อง อันเนื่องมาจากภาพบางภาพถ่ายมาไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาระหว่างการถ่ายทำ หรือการเสียบายภาพบางภาพ แล้วเลือกมาใส่มากเกินไปจนเกิดความสับสนในการดำเนินเรื่อง
- สารคดีเรื่องนี้ ทำงานโดยคน ๆ เดียวตั้งแต่เริ่มแรก จึงทำให้ขั้นตอนต่อ ๆ ไป จนถึงขั้นตอนการตัดต่อนั้นต้องเป็นသူผู้กำกับคนเดียวที่สามารถทำความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนที่สุด และเนื่องจากภาพที่ถ่ายทำมามีจำนวนเยอะพอสมควร จึงเสียเวลากับการเลือกจากในแต่ ละฉากที่จะนำมาใช้ เพราะต้องทำงานคนเดียวตลอด
- ตัดต่องานในระยะเวลาที่ใกล้จะส่งงาน ซึ่งเป็นผลเสียต่อการแก้ไขงาน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วควรมีการตัดต่อที่ทิ้งช่วงเวลาได้หากกันช่วงระยะ เพื่อปรึกษาและขอคำแนะนำ จากความคิดเห็นอื่น ๆ เพื่อจะได้มีเวลาแก้ไขหากจะต้องถ่ายทำเพิ่มหรือตัดต่อเพิ่มเติม

7.2 ประเมินผลงาน

จากการกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย ชิงงานสำเริงภาพยนตร์ สารคดี ความยาว 9 นาที เป็นระบบดิจิทัล มีข้อควรปรับปรุงและแก้ไขดังนี้

- ทำความรู้จักและเข้าใจในประเด็นและปัญหาที่ทำการเสนอ ไม่ลึกซึ้งเพียงพอ
- การวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาเขียนบทภาพยนตร์สารคดี ไม่สามารถแสดงถึง ประเด็นที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน
- ไม่สามารถควบคุมการทำงานได้ตามแผนการทำงานที่วางไว้
- การลำดับเรื่องราวที่ดูสับสน ขาดแก่นที่ชัดเจนที่ต้องการนำเสนอ การใช้ภาพ เพื่อสื่อความหมายในบางภาพนั้นไม่ค่อยมีผล และเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่มีเสียงใด ๆ ที่ให้ ข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากเสียงบรรยายภาพที่ถ่ายทำมาล้วน ๆ จึงทำผลของการใช้ภาพแต่ละภาพนั้น มีความสำคัญมากในการเล่าเรื่อง
- ภาพยนตร์ในตอนแรกมีความยาวมากเกินไป ภาพบางภาพที่ไม่จำเป็นต่อการเล่า เรื่องควรตัดสนใจในการละทิ้งไป เพื่อให้คนดูได้เห็นความชัดเจนที่ต้องการเสนอ
- เกิดกระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจในการผลิตภาพยนตร์สารคดีมากขึ้น
- สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่าง ๆ ได้เป็น ระบบแบบแผนมากขึ้น

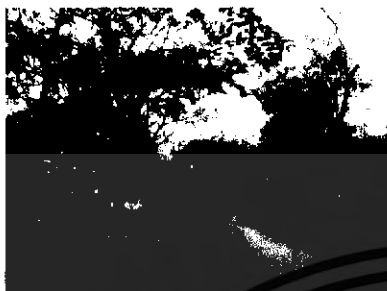
7.3 ข้อเสนอแนะ

การกำกับภาพยนตร์สารคดีนั้น ไม่ใช่เพียงการบอกข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่คือการ นำเสนอเรื่องราวจากข้อเท็จจริง ด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ เพื่อส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความคิดเห็นของผู้ชม ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้ควบคู่กับความบันเทิงจากสารคดี

สิ่งที่ผู้สนใจในการกำกับภาพยนตร์สารคดี ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับต้น ๆ คือ ความมุ่งมั่น ในการทำสารคดีนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับผู้ทำอยู่ตลอดเวลา นั่นคือ ปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งที่เราจะต้องตัดสินใจเฉพาะหน้าในการแก้ไขปัญหาที่ตลอดเวลาหรืออาจจะเรียกอีกอย่างว่ามันคือการ Design เป็นเส้นของการกำกับภาพยนตร์สารคดี เพราะฉะนั้นหากผู้กำกับมีความมุ่งมั่นที่จะนำเสนอในเรื่องที่เรา กำลังสนใจอยู่นั้น ปัญหาแต่ละปัญหาก็จะผ่านกระบวนการคิด การสร้างสรรค์ ที่มีเหตุผลมารองรับในตัวของมัน เช่น บทที่เขียนไว้ในสารคดีนั้นเป็นการถ่ายทำในฉากกลางคืนที่เด็กจะเข้าไปนอน แต่เมื่อถึงสถานที่จริง ๆ นั้นไม่สามารถเข้าไปถ่ายทำได้ การถ่ายทำในฉากที่เด็กนอนกลางวัน เป็นการแก้ไขปัญหาที่สามารถสังเกตเห็นได้ในค่าย และยังเพิ่มน้ำหนักจากสิ่งที่เรากำลังเห็นนั่นคือ ทำไมเด็กต้องนอนกลางวันซึ่งเป็นเวลาที่ควรจะไปเล่น แต่นั่นเพราะเด็กต้อง ๆ ตั้งแต่เช้ามีด

การเตรียมความพร้อมและให้ความสำคัญ กับขั้นตอนการหาข้อมูล การเขียนบท การถ่ายทำ ตลอดจนการตัดต่อ เป็นผลดีทั้งสิ้นต่อภาพยนตร์ที่เราจะทำออกมา เพราะสารคดีเป็นภาพยนตร์ที่ต้องการความละเอียดพิถีพิถัน ไม่มีขั้นตอนใดที่จะปล่อยให้นั้นผ่านไปอย่างละเลยได้เลยแม้แต่น้อย เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เรา กำลังจะถ่ายทำนั้นอาจจะไม่มีวันเกิดขึ้นมาอีกเป็นครั้งที่สองเมื่อเราพลาดจากครั้งแรกไป

7.4 ภาพเบื้องหลังการทำงาน

สถานที่ถ่ายทำสนามเด็กเล่น

นักมวยเด็ก

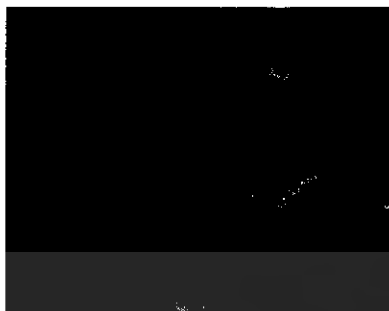

บางคนก็ชอบตั้งแต่ยังเด็ก

ค่ายมวยเล็ก ๆ ค่ายหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเหยียบท้องเพื่อให้กล้ามเนื้อท้องแข็งแรง

เพื่อน ๆ นักมวยเด็ก

ไม้เรียวที่ช่วยฝึกซ้อม

รอยไม้เรียวที่หลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5 ตารางการทำงาน

เดือนมกราคม 2549

ตารางการถ่ายทำ	Production Planner
1	16 ถ่ายนายซ้อมมวย
2 ถ่ายนักมวยชก 1 คน อยู่ชยา	17 ถ่ายชีวิตทั่วไปของนายและเพื่อน
3	18 ถ่ายนายเริ่มซ้อมจะไปชกมวย
4 ถ่ายนักมวยชก 2 คน คลองเตย	19 นายลดน้ำหนัก
5 บรรยายการฝึกซ้อม	20 นายชกมวยที่พุกยา
6 คุยกับเจ้าของค่ายมวย เพิ่มเติม	21 พักผ่อน
7	22 พักผ่อน
8 เช็กภาพ ตัดต่อบางส่วน	23 เช็กภาพ
9 Preproduction	24
10 พบอาจารย์ที่ปรึกษา	25
11	26 Insert เพิ่ม ในหัวจากแต่ละฉาก
12 หาค่ายมวยอื่นเพิ่ม	27
13 หาค่ายมวยยังไม่ได้	28 พบอาจารย์ที่ปรึกษา
14 คุยกับค่ายมวยใหม่	29
15 ถ่ายภาพรวมของระบบค่าย	30
หมายเหตุ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.6 ตัวอย่าง Breakdown sheet

BREAKDOWN SHEET

TITLE : ลูกไม้มวธไทย

ผู้กำกับ : เอดสันต์ กอ์นทอน

SHOOTING DATE 15 -17 มกราคม 2549

PAGE 1-3

SCENE NO. 01, 02, 03, 04, 05, 06

SHOT

TOTAL

☐ INT ☐ EXT☐ DAY ☐ NIGHT

DESCRIPTION ถ่ายทำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในค่ายมวยทั้งหมด

LOCATION ON FILM

LOCATION ON SHOOTING ค่ายมวย ริมถนน

CAST เสียงเล็ก นาช	EXTRA ผู้ฝึกสอน เด็กในค่ายมวย	PROP	SET
SPECIAL EFFECTS	VEHICLES / ANIMALS	WARDROBE	MAKE UP / HAIR
SPECIAL EQUIPMENTS	SOUND ☐ SYNC. ☐ MOS	MAP	

* หากพบปัญหาหรือข้อสงสัย สามารถติดต่อได้ที่ 04-6505574

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BREAKDOWN SHEET

TITLE : ลูกไม้มวไทย

ผู้กำกับ : เฉลิมชัย ก่อชัยทอง

SHOOTING DATE 18 มกราคม 2549

PAGE 4-5

SCENE NO. ๑1, ๑2

SHOT

TOTAL

☐ INT ☐ EXT☐ DAY ☐ NIGHT

DESCRIPTION ถ่ายทำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและนามิควิชาขึ้นชกอีกสองวัน

LOCATION ON FILM

LOCATION ON SHOOTING สนามซ้อมภายใน

ค่ายมวย

CAST แจ้งเกิดเล็ก นพ	EXTRA ผู้ฝึกสอน เด็กๆในค่ายมวย	PROP	SET
SPECIAL EFFECTS	VEHICLES / ANIMALS	WARDROBE	MAKE UP / HAIR
SPECIAL EQUIPMENTS	SOUND ☐ SYNC. ☐ MOS	MAP	

๒. หากพบปัญหาหรือข้อสงสัย สามารถติดต่อได้ที่ 04-6505574

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.7 งบประมาณการถ่ายทำ (โดยประมาณ)

รายการ	จำนวนเงิน
- ค่าเดินทางเพื่อหาข้อมูลและการถ่ายทำตลอดเรื่อง	3,500
- ค่าจัดทำเอกสาร (ทุกอย่าง)	1,000
- ค่าอาหารและสวัสดิการ	4,000
- ค่าอุปกรณ์การถ่ายทำ เทป ไฟติดกล้อง และ อื่น ๆ	1,500
- ค่าที่พัก	500
รวม	10,500 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อนายเลอศักดิ์ กลิ่นหอม

อายุ 23 ปี

ที่อยู่ กรุงเทพมหานคร

การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี
ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติการทำงาน ช่างภาพประจำ
ผู้ช่วยช่างภาพชั่วคราว

ผลงาน ภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ความประทับใจใกล้กรุงเทพฯ โครงการ เทียวทั่วไทย
หัวใจสีเขียว
ภาพยนตร์สารคดี เรื่อง นอญคือคน ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
ภาพยนตร์สารคดี เรื่อง เพียง...พอ

บรรณานุกรม

สุรางค์ จันทร์เอม. จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : 2539

บรรจง โกศลวัฒน์. ภาพยนตร์สารคดี. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธีรภาพ โลหิตกุล. กว่าจะเป็นสารคดี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรุงเทพ, 2540

ปิยกุล เลาวัฒนศิริ. เอกสารชุดวิชาการสร้างสรรค์ และการผลิตภาพยนตร์เบื้องต้น. 2 เล่ม
สาขาวิชานิตยศิลป์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุรณา อัจฉริยวิญญู. เอกสารหัวข้อ นักมวยเด็ก เส้นทางสู่สังเวียนผืนผ้าใบนี้เพื่อใคร. 1 ชุดนิตยา
สารเนชั่นแนลจีโอกราฟฟิก ฉบับที่ 41, 2547

วันดี ตันติวุฒิเมธี. เอกสารหัวข้อ พ.ร.บ.มวยอาชีพ คู่ครองหรือละเมิดสิทธิเด็ก. 1 ชุด
นิตยสารสารคดี ฉบับที่ 172, 2542

รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม. คนสร้าง สร้างหนัง หนังสือ. กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการภาพยนตร์
และภาพนิ่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

ศิลปนิพนธ์การกำกับภาพยนตร์สารคดี เรื่อง ลูกไม้มวยไทย เป็นการนำเสนอเรื่องราว วิถีชีวิตของนักมวยเด็กที่ใช้ชีวิตอยู่ในค่ายมวย ภายใต้กฎระเบียบ วินัย ที่เคร่งครัด นับตั้งแต่เด็กเหล่านี้ได้ก้าวเข้าสู่วงการมวย จนได้เป็นนักมวย ได้ขึ้นชกแข่งขันมวยบนเวที โดยเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับเด็กจะมีเนื้อหาที่นักมวยแต่ละคนต้องต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งหนักและเบาเพื่อผลสำเร็จในวันข้างหน้า เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงกับเด็กจำนวนหนึ่งในสังคม ภาพยนตร์สารคดีสามารถสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ในค่ายมวย ที่มาที่ไป ความรู้ ความเข้าใจ และความบันเทิง

จากการศึกษาโครงการนี้ ได้เข้าใจและรู้จักกระบวนการผลิตภาพยนตร์ สารคดีที่ชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนการทำงานจริงในขั้นตอนต่างๆแต่ละขั้นตอน ล้วนเต็มไปด้วยปัญหา และอยู่ภายใต้การตัดสินใจเพียงคนเดียว จึงทำให้ต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมตั้งแต่แรกเริ่มที่จะทำภาพยนตร์สารคดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่กำลังศึกษา หรือค้นคว้า เกี่ยวกับภาพยนตร์สารคดีต่อไปในอนาคต

เลอศักดิ์ กลิ่นหอม
28 มีนาคม 2549